T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

33 üncü Birleşim

1 . 12 . 1988 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	274
II. — YOKLAMALAR	276,344
III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	276
A) Gündem Dışı Konuşmalar	276
1. — Antalya Milletvekili Hasan Namal'ın, Antalya-Serik İlçesinde yapılan kadastro çalışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Abdullah Tenekeci'nin cevabı	276:279
2. — Ankara Milletvekili Hüseyin Barlas Doğu'nun, Parlamentolararası Birlik'in Sofya'da 19-24 Eylül 1988 tarihlerinde yapılmış olan 80 inci Konferansına ilişkin gündem dışı konuşması	279:281
3. — Manisa Milletvekili Önol Şakar'ın, Manisa'da yapılmış olan çiftçi yürüyüşü, çiftçilerin durumu ve devlet organlarının tutumuna ilişkin gündem dışı konuşması ve Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı H. Hüsnü Doğan'ın cevabı.	281:286
B) Tezkereler ve Önergeler	286
1. — 16.11.1988 tarih ve 3503 sayılı "2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bir Ek ve Üç Geçici Madde Eklenmesine Dair "Kanunun, Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince bir defa daha görüşülmek üzere iade edildiğine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/709)	286:291
IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	292,344
1. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi	

Sayfa

Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/503) (S. Sayısı: 115) 292:343, 344:369

V. — SORULAR VE CEVAPLAR 370

A) Yazılı Sorular ve Cevapları 370

Sayfa

1. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin, Sümerbank-Gercüş Ayakkabı Fabrikasındaki makinelerin sökülerek başka yere götürüldüğü iddiasına ve bu tesisin nasıl değerlendirileceğine ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Adnan Kahveci'nin yazılı cevabı (7/352) 370

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak iki oturum yaptı.

Bursa Milletvekili Fehmi Işıklar'ın, grevler ve toplu sözleşmelere ilişkin gündem dışı konuşmasına, Devlet Bakanı Adnan Kahveci;

Manisa Milletvekili Hasan Zengin'in, üzüm, pamuk, zeytin ve tütün üreticilerinin içinde bulundukları bunalımlı durumdan acilen kurtarılmalarına ilişkin gündem dışı konuşmasına Sanayi ve Ticaret Bakanı Şükrü Yürür;

Cevap verdiler.

Ankara Milletvekili Zeki Yavuztürk de, Kuzey Atlantik Asamblesi çalışmalarına ilişkin gündem dışı bir konuşma yaptı.

1989 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 1987 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısının Genel Kurulda görüşülme gün, saat ve sürelerine,

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 12 nci sırasındaki 133 sıra sayılı Kanun Tasarısının, gündemin 1 inci sırasına alınarak görüşmelerine hemen başlanılmasına; 13 üncü sırasındaki 132 sıra sayılı Kanun Tasarısının, 115 sıra sayılı Kanun Tasarısından sonra gelmek üzere, gündemin 3 üncü sırasına alınmasına ilişkin Danışma Kurulu önerileri ile,

Görüşmelerine başlanılmış bulunan 115 sıra sayılı Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Öngören Kanun Tasarısı ve tekliflerinin görüşmeleri tamamlanıncaya kadar, çalışma sürelerinin saat 24.00'e kadar uzatılması; İçtüzükteki çalışma günlerinde görüşmelerin tamamlanamaması halinde, 2 ve 3 Aralık 1988 Cuma ve Cumartesi günleri de saat 24.00'e kadar görüşmelerine devam olunmasına ilişkin Anavatan Partisi Grubu önerisi,

Kabul edildi.

Kahramanmaraş Milletvekili Atilla İmamoğlu'nun, 6/236, 6/237, 6/238 esas numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi Genel Kurulun bilgisine sunuldu; sözlü soruların geri verildiği bildirildi.

Hava Seyrüseferinin Emniyeti İçin İşbirliğine Dair 13 Aralık 1960 Tarihli Uluslararası Hava Seyrüseferinin Emniyeti İçin Avrupa Teşkilatı (Eurocontrol) Sözleşmesini Değiştiren Protokole İlişkin Diplomatik Konferansın Nihai Senedinin; Eurocontrol Sözleşmesini Değiştirmek üzere 12 Şubat 1981 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Protokol ile Eklerinin ve

12 Şubat 1981'de Brüksel'de İmzalanan Yol Ücretlerine İlişkin Çok Taraflı Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının (1/513) (S. Sayısı: 133) maddeleri kabul edilerek tümü açık oya sunuldu; oyların ayırımı sonucunda, kabul edildiği ve kanunlaştığı açıklandı.

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının (1/503) (S. Sayısı: 115) maddeleri üzerindeki görüşmelere devam edilerek, 12 nci maddesine kadar kabul edildi, 13 üncü madde üzerinde bir süre görüşüldü.

1 Aralık 1988 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşime saat 23.48'de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
A. Hüdai Oral

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Bursa	Kastamonu
Mustafa Ertuğrul Ünlü	*Nurhan Tekinel*

Kâtip Üye
Sakarya
Mümtaz Özkök

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Başkanvekili A. Hüdai Oral

KÂTİP ÜYELER : Nurhan Tekinel (Kastamonu), Mümtaz Özkök (Sakarya)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33 üncü Birleşimini açıyorum.

II. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır. Sayın milletvekillerinin, salonda bulunduklarını yüksek sesle belirtmelerini rica ediyorum.

(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündem dışı söz isteyen üç sayın üyeye söz vereceğim...

III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. — Antalya Milletvekili Hasan Namal'ın, Antalya-Serik İlçesinde yapılan kadastro çalışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Abdullah Tenekeci'nin cevabı

BAŞKAN — Antalya Milletvekili Sayın Hasan Namal; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Namal, gündem dışı söz konunuz, Serik İlçesinde yapılan kadastro çalışmalarıyla ilgilidir.

Buyurun efendim.

HASAN NAMAL (Antalya) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Antalya İli Serik İlçe merkezinde yapılan kadastro çalışmasıyla ilgili olarak söz almış bulunmaktayım. Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Serik İlçesinin kuruluşu Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinden anlaşılacağı üzere, çok eski zamanlara rastlamaktadır. İlçe, kurulduğu günden bu yana, kadastro çalışması görmemiştir. Şu anda, İlçe merkezinin nüfusu 25 bin civarındadır. İlçe merkezinde arsa satışları, kuruluştan bugüne kadar adi senet ve zilyetliğin devri suretiyle vuku bulmuş, hatta bazen senetsiz, zilyetliğin devri suretiyle olmuştur.

1953 yılında gelen kadastro, ilçe merkezini 1 ada, 49 parsele bölmüş ve ilçe halkının tamamını bu parsellere müşterek malik yapmış, vatandaşın zilyetliğindeki arsaları ayrı ayrı parsellere bölmemiştir. Tapuyu, bütün ilçe halkının hissedar olduğu müşterek mülkiyet halinde bırakan 1953 yılındaki bu kadastro tespitinde, tatbikatta arsa alım satımlarında eskiye nazaran herhangi bir değişiklik yapmamış, ilçeden kadastro geçmemiş gibi, arsa alım satımları yine adi senet ve zilleyetliğin devri suretiyle yapılmış ve bu tatbikat bugüne kadar devam etmiştir.

Bu zaman içerisinde tapuda hissesi olanlar arsaların bir kısmını belli miktarlarda adi senetle ve zilyetliğin devri suretiyle satmış, bu şekilde arsa satın alan

üçüncü şahıslar iyi niyetli olarak bu arsalarına ev yaptırmışlar, dükkân yaptırmışlar, sürüp ekmişler, nizasız ve fasılasız malik gibi zilyetliklerini devam ettirmişlerdir. Zamanla maliklerden haricen arsa satın alan üçüncü şahıslardan bazıları bu arsalarını, içerisine yaptıkları evlerle, dükkânlarla veya boş arsa olarak diğer üçüncü şahıslara satmışlar ve ilçede tapu, hukukî değerini kaybetmiş, taşınmazlar bu şekilde el değiştirmişlerdir.

İlçe merkezinde kadastroca parselasyon yapılmaması sonucu, arsaların bu şekilde el değiştirmesinden ilçe halkı şikâyetçi olmamıştır. Bu uygulamadan, tapuda hissesi olup da hissesine tekabül eden müstakil bir parseli olmayan hissedarlar da memnundur, adi senetle arsa satın alan üçüncü şahıslar da memnundur. Taşınmazların tapuda değilde, haricen el değiştirmesi sonucu ilçe halkı arasında kuruluştan bu yana hiçbir ihtilaf, hiçbir niza çıkmamıştır.

Durum bu merkezdeyken, ilçe merkezinde 1987 tarihinden itibaren yeni kadastro çalışması başlamıştır. Kadastro, herkesin zilyetliğini nazara alarak ölçüm yapmış ve ilçeyi 3 600 parsele bölmüş; ancak, tapuda hissedar olsun olmasın, bütün Serik halkını huzursuzluklara gark eden bir tespit yapmıştır. Tarih boyunca Serik ilçesine bundan daha büyük kötülük yapılmamış, belki de yapılmayacaktır.

Bu kadastro çalışmalarında yapılan haksızlıkları ve adaletsizliği şöyle izah edebiliriz:

1- Parsellerin çoğunda 30-40 yıl evvel hissedardan veya üçüncü şahıslardan arsa satın alan ve o tarihten bu yana nizasız ve fasılasız malik gibi hareket eden ve arsası içerisine kendisine veya evlenen oğluna, kızına ev yapan, dükkân yapan zilyet adına tespit yapılmamıştır. Bu parsellerde tespit yıllardır hukukî değerini kaybetmiş, ölümler neticesi intikallerle sayısı binlere varan hissedarlardan, hiçbir hukukî dayanağı olmayan bir şekilde seçim yapılarak, birkaçına tespit yapılmıştır. İçerisinde ev veya dükkân falanca zilyedinde tespit yapılmış, zilyedin 20 senelik, 30 senelik artık bir hak haline gelen bu tasarrufu yalnızca bu şekilde değerlendirilmiştir. Gayrimenkul tapuda ismi geçen veya geçmeyen ölümlerle binleri bulan müştereklerden birkısmına hiçbir hukukî değeri, dayanağı olmayan bir şekilde tespit yapılmış, sadece üzerindeki ev falancanın denmiştir ve zilyete de bu kadar bir hak verilmiştir.

2. Bazı parsellerde de, mesela 25-30 yıl evvel bin metrekare arsa satın alan, arsasına ev yaptıran, o tarihten bu yana malik gibi nizasız ve fasılasız zilyet olan şahsa 1/1000 hisse verilmiş, yani 1 metrekare hisse verilmiş. Bu 1 metrekarenin de hangi hukukî gerekçe ile verildiği meçhul. Bakiye 999 metrekare hissede, yine tapudaki hissedarlar arasında gelişigüzel seçilen iki üç kişi adına tespit yapılmıştır.

3. Bazı parsellerde tapudaki hissesi kadar elinde arsası olan hissedar olan zilyet adına bir kısım tespit yapılmış, diğer bakiye kısmına yine tapudaki hissedarlardan gelişigüzel seçilmiş birkaç kişi adına tespit yapılmıştır.

Değerli milletvekilleri, Serik İlçesinde yapılan bu adaletsiz ve haksız kadastro tespiti 30-40 yıldır aralarında hiçbir ihtilaf çıkmayan, birbirlerinin zilyetliklerini kazanılmış hak olarak gören ve saygı gösteren bütün Serik halkını huzursuz yapmış; "Keşke kadastro gelmeseydi, huzurumuz kaçtı, bizi birbirimize düşürecekler" feryadında bulunmuşlardır. Bu hususla ilgili olarak ne yazıkki, Tapu ve Kadastro Genel Müdürü ile temasa geçemedik. Tapu Kadastro Genel Müdürümüz aynı zamanda Futbol Federasyonu Başkanı olduğundan bir türlü bulamadık.

Değerli milletvekilleri, bu yapılan tespit idarî bir tasarruftur. Onun için binlerce Serikli'nin imzalamış olduğu, idarî bir tasarruf olan bu kadastro tespitinin iptali ile ilgili dilekçeyi, bulabilirsem, Sayın Başbakana takdim edeceğim. Değerli milletvekilleri dört bine yakın Serikli vatandaşın bu hususta, bu haksız ve adaletsiz yapılan kadastro tespitinin iptali hususunda hazırlamış oldukları dilekçeyi, bulabilirsem, Sayın Başbakana arz edeceğim. Yapılan haksız ve adaletsiz kadastro tespitinin iptalini isteyeceğim. (DYP sıralarından alkışlar)

H. SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Mahkemeden isteyeceksin...

HASAN NAMAL (Devamla) — Bu idarî bir tasarruftur, mahkemeye gidip de vatandaş boşuboşuna bekletilmesin; idarî tasarrufu şimdiden mahkemeye varmadan iptal etme yetkiniz var.

Aziz milletvekilleri, bu dilekçede bütün Seriklilerin kabul ettiği adil çözüm yolları vardır. Bunu, Sayın Başbakana izah edeceğiz. Binlerce hemşerimin bu feryadını yüce kürsüden dile getirerek Sayın Hükümet yetkililerine sesleniyorum. Bu adaletsiz uygulamayı durdurun ve bu adaletsiz kadastro tespitini iptal edin.

Hepinizi tekrar sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Namal.

SEÇKİN FIRAT (Bolu) — Gerçekleri konuşun, şova gerek yok.

AYHAN UYSAL (Çanakkale) — Oku bakalım onu oku.

HASAN NAMAL (Devamla) — Sayın Başkanım, müsaade ederseniz bunu okuyabilir miyim? (ANAP Sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Rica ederim... Burası mahkeme değil.

HASAN NAMAL (Devamla) — İçi yanan vatandaşın feryadını, Sayın arkadaşlar sizden bir vicdan sahibi olarak dinlemenizi istiyordum.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Namal. Sözleriniz bitti efendim.

HASAN NAMAL (Devamla) — Ateş düştüğü yeri yakar. (ANAP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ŞAHİN (Kayseri) — 55 milyon, kadastro istiyor.

HASAN NAMAL (Devamla) — Vatandaşı yaktınız. Bir gün vatandaş da sizi yakacak, merak etmeyin. (ANAP sıralarından gürültüler), (DYP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI ABDULLAH TENEKECİ (Konya) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Cevap vermek üzere Devlet Bakanı Sayın Abdullah Tenekeci; buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI ABDULLAH TENEKECİ (Konya) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Antalya Milletvekili Sayın Hasan Namal'ın, Serik İlçesi kadastrosu hakkında yaptığı konuşmalara cevap vermek için huzurlarınızdayım. Serik İlçesi merkezinin kadastrosu, 1955 yılında yapılmıştır. O tarihte üç mahalle olarak bulunan ilçenin tamamı 881 parsele ayrılmıştır. Serik İlçesine bağlı 61 köyden, 53 adedinin kadastrosu bitirilmiştir, geri kalan 8 köy ormanla ilişkisi bulunduğundan, orman kadastrosunun yapılmasına bırakılmıştır.

HASAN NAMAL (Antalya) — Köy değil efendim, merkez ilçe.

DEVLET BAKANI ABDULLAH TENEKECİ (Devamla) — Bir dakika dinle kardeşim.

Üç mahalle olarak 1955 yılında yapılan ilçe merkezi kadastro çalışmalarında, tapu kayıtlarına göre yapılan tespitlere karşı, orman idaresine dava açılmış ve halen devam etmektedir. Serik İlçesinde

kaçak yapılaşma bulunduğu için, 1986 yılında 2981 sayılı İmar Affı Kanununa göre, kadastro çalışmalarına tekrar başlanmıştır. Bu çalışmalar sonucunda 6 mahallede, 4 418 parselin yeniden kadastrosu yapılmıştır. Bunlardan yaklaşık 2 600 parsel, eski orman davaları sebebiyle ihtilaflı olarak mahkemeye devredilmiş, 750 parsel diğer itirazlar nedeniyle kadastro mahkemesine intikal ettirilmiştir. 750 adet parsel itirazsız olduğundan kesinleşerek tapuya devredilmiştir. Orman İdaresinde bu yerlerin orman ihtilaflarının sonuçlanmasıyla 2 600 adet parsel kesinlik kazanacaktır. Orman idaresince bu yerlerin orman dışına çıkarma işlemleri de sürdürülmektedir. Ayrıca, ilçeye bağlı Çakallı Köyünde, 1987 yılında 487 parseli kapsayan sahanın pafta yenileme çalışmaları da yapılmıştır. Serik mücavir sahasında bulunan Cumalı Köyünde İmar Affı Kanunu çalışmalarının sonucunda, 260 adet tapu sahiplerine verilmiştir.

HASAN NAMAL (Antalya) — Sayın Bakan, köyler değil ilçe merkezi...

DEVLET BAKANI ABDULLAH TENEKECİ (Devamla) — Sana verilenlerin yüzde 90'ı yanlış. Dinlemesini bil. (ANAP sıralarından alkışlar, DYP ve SHP sıralarından gürültüler)

HASAN NAMAL (Antalya) — Pazartesi günü sizi Serik'e davet ediyorum, kabul ediyor musun?

DEVLET BAKANI ABDULLAH TENEKECİ (Devamla) — Ben sana belge okuyorum, sen elindeki destanı okuyorsun. Biraz saygılı ol be. (ANAP sıralarından alkışlar) İnsan ilk önce saygılı olur.

AHMET ERSİN (İzmir) — "Sen" diye hitap edemez Sayın Başkan. Milletvekiline "Sen" diye hitap ediyor.

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Nasıl bakan olmuş?

HASAN NAMAL (Antalya) — Gelecekmisiniz Serik'e?

DEVLET BAKANI ABDULLAH TENEKECİ (Devamla) — Serik mücavir sahasında bulunan Cumalı Köyünde ise, İmar Affı Kanunu çalışmaları sonucunda 260 adet tapu sahiplerine verilmiştir. Daha geniş bilgi arz edildiği takdirde, sayın milletvekiline takdim edilecektir.

Arz ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

2. — Ankara Milletvekili Hüseyin Barlas Doğu'nun, Parlamentolararası Birlik'in Sofya'da 19-24 Eylül 1988 tarihlerinde yapılmış olan 80 inci Konferansına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN — Ankara Milletvekili Sayın Barlas Doğu; buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Doğu, gündem dışı söz konunuz, Parlamentolararası Birlik Türk Grubu Başkanı olarak, Bulgaristan'ın Başkenti Sofya'da, 19-24 Eylül 1988 tarihlerinde yapılmış olan 80 inci Konferans hakkında, Parlamentolararası Birlik kuralları gereği Yüce Meclise bilgi sunmak istiyorsunuz, buyurun efendim.

HÜSEYİN BARLAS DOĞU (Ankara) — Sayın Başkan, diğerli milletvekilleri; 1988'in ikinci yarısında parlamentomuzun üyesi olduğu ve faal rol oynadığı Parlamentolararası Birlik aktiviteleri hakkında huzura bilgi arz etmek üzere ve Sayın Başkanımın belirttikleri gibi, iki ay evvel (Eylül ayında) yapılan, 80 inci toplantı hakkında bilgi arz etmek üzere huzurlarınızı işgal ediyorum.

Yüce Meclisin önünde bu maruzatımı yaparken, Parlamentolararası Birlik Tüzüğünün 8 inci maddesinin icabını da bilvesile yerine getirmiş olacağım; çünkü bu maddede, "Birlik konferanslarında alınan kararlar hakkında, konferans sonrası millî meclislere, hatta hükümete bilgi arz edilir" denmektedir. Keza, Türki-

ye Büyük Millet Meclisinin Sayın Başkanına, diğer ilgili yüksek makamlara raporlarımız arz edilmiştir; bunu burada belirtmekte fayda mütalaa ediyorum.

Sayın Başkan, muhterem üyeler; yüksek malumları olduğu üzere, 1889'da kurulmuş olan Parlamentolararası Birlik, önümüzdeki sene 100 üncü yılını kutlayacaktır. Halen dünyada yasama organı bulunan 145 ülkenin 110'unun Birlikte üye olduğunu ve temsilci üye sayısının da 1 300'ü aştığını ifade etmek istiyorum. Bu sene Malta ve Merkezi Afrika Cumhuriyetleri de yeniden üyeliğe kabul edilmiştir ve bu sayı her sene giderek artmaktadır.

Sofya'nın sahne olduğu 80 inci Konferansta 95 üye ülke ve 45 ülkeyi temsilen gözlemcinin katıldığı toplantı, grubumuz, Sayın Akgün Albayrak (Adana), Sayın Türkân Akyol (İzmir) Milletvekilleri tarafından temsil edilmişlerdir. Grubumuzun, bu konudaki handikapı, referandum sürecinde toplantıların yapılmış olması idi.

Değerli arkadaşlarım, Parlamentolararası Birlik Konferansı sırasında, genel kurul toplantıları dışında konsey toplantıları, hanım milletvekilleri toplantıları, 12 artı (+) veyahut diğer ismiyle Batı Grubu toplantıları, Müslüman ülkeler milletvekilleri toplantıları, AGİK (Avrupa Güvenliği ve İşbirliği) toplantıları ve konferansta ayrıca ülkelerarası diyaloğu sağlayan parlamenter görüş alışverişleri yapılmaktadır. Sofya'daki altı gün süren toplantı boyunca da bu görüşmeler, bu çalışmalar yoğun biçimde tecelli etmiştir.

Toplantıdaki esas konuların ana başlıklarını sizlere arz etmek istiyorum: İnsan hakları ve Birleşmiş Milletlerin insanî meselelerdeki kararlarının millî mevzuatlara yansıtılması, Namibya ve Güney Afrika gibi müstemlekecilik ve ırk ayırımı meseleleri, İsrail işgali altındaki Arap topraklarında Filistin direnişi, Irak ve İran arasındaki görüşmelere yardımcı olunması, genellikle dünyada siyasî, iktisadî ve içtimaî alanlarda mevcut gelişmelerin parlamenterler arasında görüşülmesi.

Bu konulardaki raporumuzun tam metni Türkiye Büyük Millet Meclisi kütüphanesinde tetkiklerinize arz olunmuştur.

Sayın Başkan, muhterem üyeler; konferansta, Sayın Albayrak insanî konularla ilgili gündemin 4 üncü maddesi üzerinde Genel Kurulda yaptığı konuşmasında, Bulgaristan'daki zorla eritmeye (asimilasyona) tabi tutulan soydaşlarımızın haklarını savunmak üzere ve Bulgaristan ile aramızdaki görüşme sürecine rağmen devam eden bu baskıyı dile getirmiş, müstemlekecilik konusunda da Genel Kurulda bir konuşma yapmış ve ayrıca Kıbrıslı Rum delegelere karşı Genel Kurulda üç defa cevap hakkı kullanmış ve Kıbrıs konusunda görüşlerimizi izah etme fırsatını bulmuştur. Ayrıca, belirtmekten gurur duyuyorum, sizler adına, Sofya'daki Konferansın Genel Kuruluna bir öğleden sonra kendileri başkanlık da etmişlerdir.

Bu fırsattan yararlanarak, grubumuzun üyelerinden Sayın Türkân Akyol'un, Norveç'in başkenti Oslo'da 12 (+) Grubunda ve Bulgaristan'da yaptığı çok yararlı çalışmaları burada da teşekkürle dile getirmek isterim.

Keza, Sayın Akyol'un müsamahalarına sığınarak, grubumuza aktardığı başından geçen ilginç bir olayı da ibret için sizlere sunmak istiyorum: Sayın Akyol, bir fırsatını bulup bir bürokratla birlikte Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da kimliğini rozetini gizleyip bir pazarı incelemiştir. Türkçe konuşmasından dolayı hemen kendisine yakınlık gösteren bir babanın ifadesi aynen şöyledir: Müslüman olduğum için çocuğumu sünnet ettirdim; ihbar oldu, yakalandım, iki sene hapis yattım. Yine kendisine yakınlık gösterip konuşan

oradaki Türklerin korkarak gizlice ifade ettiklerinden şunu anlamaktayız: Düğün gelenekleri zorla değiştirilmekte, düğün gelenekleri bir salonda caz-bant eşliğinde Avrupaî bir havada Türk geleneklerinin dışına taşınmaktadır. Asıl ibret verici olay şudur: Bugüne kadar basına da pek yansımamış olan Türk-Müslüman cenazelerinin mezardan çıkartılıp, kefen yerine elbise giydirilip, bir Hıristiyan muamelesi yapılıp tekrar gömülmeleri; ama inanmış Türk azınlığı bir üçüncü operasyonla cenazelerini tekrar kefenleyip Müslüman adabına göre gömdüklerinin açık ifadesidir.

Değerli milletvekilleri, Parlamentolararası Birliğin 1988'in ikinci yarısındaki aktiviteleri arasında Kongo'nun başkenti Brazzaville'de yapılan bir sağlık toplantısı vardır, bu toplantıya da grubumuzu temsilen Sayın Mehmet Şimşek katılmış ve grubumuzun tezini savunmuşlardır.

Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, 1988 sona ererken Parlamentolararası Birlik, aktivitelerini ülkemizin, milletimizin, parlamentomuzun menfaatlarına uygun şekilde, faydalı bir görev yapmış olduğu kanısı ve inancıyla mutluluğumu ifade eder, Yüce Meclise derin saygılarımı sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Doğu.

3. — Manisa Milletvekili Önol Şakar'ın, Manisa'da yapılmış olan çiftçi yürüyüşü, çiftçilerin durumu ve devlet organlarının tutumuna ilişkin gündem dışı konuşması ve Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı H. Hüsnü Doğan'ın cevabı.

BAŞKAN — Manisa Milletvekili Sayın Önol Şakar; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Şakar, gündem dışı söz konunuz, Manisa'da yapılmış olan Çiftçi Yürüyüşü ve çiftçinin durumu ve devlet organlarının tutumu ile ilgilidir.

ÖNOL ŞAKAR (Manisa) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepinize saygılarımı sunarak konuşmama başlıyorum.

Bundan altı gün önce (cumartesi günü) Manisa İlimizde partimizin öncülüğünde bine yakın traktör ve 10 bin kişilik bir toplulukla bir çiftçi yürüyüşü ve mitingi yapıldı. Bu, çiftçi kesiminin şimdiye kadar Türkiye'de görülen en büyük gösterisiydi; Çiftçi kesiminin Hükümete karşı gösteri hakkını kullanma mecburiyetinde kalışının ibret verici bir ifadesiydi. Bu demostrasyon olayının Manisa'da olmasının da ayrı bir özelliği var; Manisa çiftçisinin çiftçilik yaptığı Gediz Ovası, İtalya'daki Po Ovası gibi, California gibi dünyanın sayılı en verimli arazilerinden biridir.

Her tarafında sulama imkânı olan, tesviye ve drenajı yapılmış, her mahsulde dekarda en yüksek verim alabilen Cennet gibi bir yerdir. Böyle bir ovada çiftçilik yapan vatandaşlarımız, ciddî bir sıkıntı içine girmişse ve yollara, meydanlara dökülmüşse hepimizin bu mesele üzerinde fevkalade, ehemmiyetle durmamız gerektiği kanaatindeyim.

Muhterem milletvekilleri, pamuk, üç yıldan beri 700-800 lira arasında bir değerle satılıyor. Geçen sene 800 liraya satılan birinci el pamuk, şu anda tüccar tarafından 750 liraya alınmaktadır. Yağmur yiyen ikinci el pamuk 500 liraya alınmaktadır. Yağmur yemiş son el pamuklar ise alıcı bulamıyor, toplaması kilo başına 250 liraya mal olduğu için, toplamayıp tarlada bırakanlar pek çok. Bu fiyatlarla müstahsilin tüccara malını satması mecburi bir satıştır. Çünkü pamuğunu Tariş'e veren peşin para alamıyor. Dün burada Sayın Sanayi ve Ticaret Bakanının ifade ettiği husus, yani, "Pamuğunu Tariş'e veren çiftçi, pamuğunu teslim ettiği anda yüzde 50'sini peşin alıyor, yüzde 50'sini de iki ay içinde alıyor" meselesi, maale-

sef kendisine yanlış intikal ettirilmiş, tatbikat bu değil. Pamuğunu Tariş'e teslim eden müstahsile para değil, bir belge, bir tesellüm fişi, bir çeki kâğıdı veriliyor. Bu tesellüm fişi sıraya giriyor, para olursa, sırası geldiği zaman o ilk yüzde 50'yi alıyor; diğer yüzde 50 de ileride para olursa ödenecek. Ama devlet iki aydır para ödemiyor. Zaten kendileri de "alınan 193 bin ton pamukta 86 milyar lira borçluyuz" diye ifade etti, daha geride çok pamuk var, kamyonlar, traktörler kuyrukta. Demek ki, pamuk müstahsili, Tariş yoluyla pamuğunu satıp parasını almamış.

Ayrıca, asıl başka bir mesele var: Peki Tariş'e satsa ve ürün bedelinin hepsini peşin alsa ne olacak? Birinci el kaliteli Ege pamuğu 870 lira, belki unuttular ben söyleyeyim, bu kalite pamuğa 90 lira da sonunda prim var diyorlar, herhalde verilecek, o zaman toplam 960 lira olur. Diğer toplanan eller çoğunlukla yağmur yiyor, onlar bir felaket. Bu para, geçen senenin 400-450 lirasıdır. Bu, çiftçiyi batıracak bir rakamdır, bunun altından Türk çiftçisi çıkamaz.

Bundan bir sene önce en küçük traktör 54-C Fiat Traktör 8 milyon 660 bin lira idi, pamuk fiyatları da 800 lira idi; çiftçimiz gene şikâyetçiydi. Çiftçi o zaman 11 ton pamukla bir traktör alabilirdi ve şikâyetçiydi. Şu anda aynı traktörün fiyatı 17 milyon 700 bin lira, çiftçi aynı traktörü 22-23 ton pamuk satarak alabiliyor. Geçen sene traktör için Ziraat Bankasında faiz yüzde 29, bu sene yüzde 50, traktörü Ziraî Donatımdan alırsanız faiz yüzde 102. Bunun gibi, çiftçimizin kullandığı, gübre, ziraî ilaç, mazot vesaire gibi ana girdilerin fiyatları yüzde 100'leri aşan zamlar görmüştür. Ayrıca, her gün gelen çeşitli zamlar, müstahsilin ve halkın cebinde son kalanları da götürüyor. Her gün, hava raporu gibi zam var. İşte bu sabah kalktık, PTT zammı; alo demek 125 lira, mektuba yüzde 50 yeni zam, tesis ücretlerine 40-50 bin lira zam. PTT zararda değil, acaba niçin zam?

Değerli arkadaşlarım, hükümet ve iktidar "Köye telefon getirdik" şeklinde konuşuyordu, iktidarın en mühim propagandası bu idi. Köylü, telefonun hizmet aracı olmaktan çok, vasıtalı vergi aracı olarak kullanıldığını artık anlamıştır. Yapın bakalım!.. Esasen geçen sene de mağdur olan çiftçi, bu sene perişanlığın, ezilmişliğin, yokluğun, sefaletin tam anlamıyla içine düşmüştür. İcra memurları köylerde dolaşır hale gelmiştir.

Ayrıca, unutmayınız ki, bugün övündüğünüz ihracatın yarıya yakınını, hammaddesi pamuk olan mamuller teşkil etmektedir.

Hükümet 1 000 lira destekleme ürün bedeli verdiği anda üzümün fiyatı daha yüksekti. Üzüm fiyatı tüccarda derhal düştü. İhtiyacı olan gene tüccara sattı. Çünkü, bir şeyi anlatamıyoruz: Manisa merkezinde 19 Eylül günü Tariş'e üzüm veren hâlâ para almadı. Para yok, para vermiyor Tariş; onun için tüccara satıyor.

Geçen sene bugünlerde tütün piyasası açılmıştı. Demek ki, geçen sene seçim için açılmış. Hâlâ tütün piyasasından bir haber yok. 1 sene sonranın fide yetiştirmesi de içinde olduğu için, tütün, 1 yılda 13 ay, gece gündüz çalışma isteyen bir ziraî koldur. Çok riskli, meşakkatli, bütün aileyi işin içine sokan bir konu. Geçen sene 6 bin liranın üzerinde satıldı. Bu sene enflasyona ve ihraç malı olduğu için, dolara bakınca, 10 bin liranın üzerinde olması gerekir. Zaten, Türk tütüncülüğü bu ithal sigara dolayısıyla perişan hale gelmiştir. Yoksa, tütüncüyü de perişan edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, kısacası, daha önceki devirlerde, başta Demirköprü Barajı olmak üzere, barajları yapılmış, bu barajdan ovayı; sağ sahayı, sol sahayı sula-

yacak kilometrelerce sulama kanalları açılmış, toprak tesviyesi, drenajı yapılmış, topraklarını işlemek için karasabandan traktöre geçmiş Manisalı çiftçi, bugün traktörünü satar hale gelmiş, borca boğulmuş ve hak aramak için yollara düşmüştür.

Çiftçi, "Ucuz satıyoruz, pahalı alıyoruz; biz bunu hep yapıyoruz. Taktım bu Hükümete" deme durumundadır. Köylü bir gün ekim yapamaz hale gelebilir, Türkiye'nin başına yeni meseleler çıkar. Bu yanlış tarım politikası, Türkiyemizi, dünyada kendi kendini besleyen ender ülkelerden biri olmaktan çıkarabilir.

Muhterem arkadaşlarım, kısa olarak başka bir konuya geçeceğim: Bu şuurlu ve kanunî yürüyüşe Valilikçe, Manisa'da şimdiye kadar hiç alışılmamış, hiçbir mitingde denenmemiş, bu yürüyüşün amacına uymayan bir güzergâh verilerek, adeta çiftçinin sesinin duyulmasına mâni olunmak istenmiştir; ancak, millet olaya sahip çıkmış, köylü, traktörlerle ve yaya olarak, o değişik ara yollardan geçerek muhteşem yürüyüşü gene yapmıştır ve sonunda sessizce dağılmıştır. Kanun dışı bir harekete gösterilecek hassasiyetin, âdeta asil Türk çiftçisi ve köylümüze gösterilmesi, fevkalade manidar ve Manisalıyı üzen bir hareket olmuştur.

Değerli arkadaşlarım, yüksek malumunuz olduğu üzere, hükümetler gelip geçer. Devamlı olan devletimizdir. Valilerimiz devletin valisidirler. Bazı valiler partinin valisi olurlarsa, onlar her zaman partilerin valisi olacaklardır ve siz muhalefet partisi olduğunuz zaman, bu partizan valiler gene vali olarak kalırlarsa, o zaman da size sıkıntı vereceklerdir. Bu bakımdan, devlet valisi olanları tercih etmek yolunu seçmeyi kabul buyurursunuz tahmin ediyorum.

Sayın milletvekilleri, bu konuya bu kadar değindikten sonra, son bir konuya temas edip sözlerimi bağlıyorum: Konuşmamın başından beri arza çalıştığım, bu derecede ehemmiyetli bir olayı, maalesef Türk Radyo ve Televizyonu görmezlikten gelmiştir. 10 binlerce çiftçinin bu yürüyüşü ve derdi -ki mana ve mahiyeti itibariyle bütün Türkiye çiftisinin meselesini içine alır- haber mahiyetinde değil midir? Sen Tayland'da olan ovadaki sel baskınını uzun uzun göstereceksin, sen bilmem neredeki ovada kuraklık yüzünden tavşanların ölme ihtimali olacağını dakikalarca haber olarak vereceksin, sen Sudan'daki çiftçinin çekirgelerden çektiği sıkıntıları haber olarak dakikalarca göstereceksin, sen iki balina için günlerce yayın yapacaksın, sen Picasso'nun "Akrobat ve Genç Soytarı" tablosunun satışa çıkarıldığını halkımıza haber olarak vereceksin, ertesi gün müzayedeyi görüntüleyip kaça satıldığını ayrıca haber olarak vereceksin, Kore'deki öğrenci hareketlerini her gün göstereceksin, Türkiye Radyo ve Televizyonu olarak, köylümüzün, çiftçimizin, kanun çerçevesi içindeki taleplerini, isteklerini belirtmek için yaptığı büyük bir yürüyüşü gözardı edeceksin... O zaman, bu televizyonda bir yanlışlıklar komedyası oynanmaktadır, bu televizyonla millet arasında bir rahatsızlık vardır arkadaşlarım. Millet, kendi meselelerini, yabancı radyolardan, yabancı televizyonlardan mı öğrenecektir?... Ama, göreceksiniz, TRT bu tutumunu devam ettirirse, kendi milletinin meselelerine bu derece bigâne kalırsa, bugün olmazsa yarın; ama muhakkak bir gün, millet kendi devletine ait olan, kendisinin verdiği vergilerle yaşayan TRT'nin bugünkü zihniyetinin kafasına bir tokmak gibi inecek ve onu olması lazım gelen hale getirecektir.

Sayın Başkana ve Yüce Heyetinize saygılarımı sunarım. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Şakar.

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı sayın Hüsnü Doğan, cevap vermek üzere söz istemişlerdir; buyurun Sayın Doğan.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (İzmir) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Manisa Milletvekili Sayın Önol Şakar'ın konuşması üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinize saygılar sunarım.

Sayın Şakar burada, tarım politikası hakkında, çiftçinin meseleleri hakkında konuştu. Konuşmasının ağırlığı bu oldu, yürüyüş olmadı. Onun için, müsaadenizle bu konularda çok kısa bazı hususlara değinmek istiyorum; çünkü, konu daha geniş olarak bir süre sonra Yüce Mecliste, Tarım Bakanlığı bütçesinde saatlerce zaten görüşülecek.

Diyorsunuz ki, girdiler yükseldi, destekleme fiyatları düşük, çiftçi müşkül durumda...

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) — Taban fiyatları düşük.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Bunlar izafî meselelerdir, buyurun rakamları konuşalım; bu lafları etmekle olmuyor. 1980 yılından rakamları alacağım, 1988'in rakamlarını da vereceğim.

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) — 1987'ye, 1988'e bak.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Hayır, sizin kendinizi en son gösterdiğiniz sene 1980 senesidir, rakamları oradan alacağım.

Bakınız, 1980 senesinde Ofis'in aldığı buğday 10 lira 23 kuruş. Bu sene Ofis'in aldığı buğdayın ortalama fiyatı 165 lira 37 kuruş.

M. KEMAL DUDUOĞLU (Hatay) — Dolara göre hesap edin.

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) — 1980'de 14 lira idi.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Çiftçimiz lira harcıyor, dolar harcamıyor.

ESAT KIRATLIOĞLU (Nevşehir) — Gübre fiyatından bahset.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Efendim, müsaade edin, niye tahammülsüzsünüz, bu rakamları duymak niye sıkıyor sizi? Ben doğruları söylüyorum.

M. KEMAL DUDUOĞLU (Hatay) — Kimseyi kandıramıyorsunuz.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Sayın milletvekilleri, bakınız, buğdayın destekleme fiyatını biz ortalama olarak 16,2 kat artırmışız. DAP ne olmuş? DAP'ın sobahar fiyatı 1980 senesinde 20 lira, şimdiki fiyatı ise 336 lira. Aynı zamandan konuşuyorum. Konuştuğum hep aynı yerler. Rakam saptırmam ben. DAP'ın fiyatı da 16,8 kat artmış, yani buğdayın fiyatı ortalama olarak 16,2 kat artmış, DAP'ın fiyatı da 16,8 kat artmış. Hesaplarımız şunu net olarak gösteriyor; 1980'den 1988 senesine kadar -muhtelif yerlere göre değişebilir, şu olabilir, bu olabilir- memleketimizde buğdayın verimi de artmıştır. Dolayısıyla, sizin yaptığınız hesapta sadece buğdayın kilo fiyatı vardır, benim yaptığım hesapta -üstünde bir de mantıkî olarak- verim hesabı vardır. Benim yaptığım hesap, ortalama olarak, Türkiye'de yüzde 18-20'ler civarında bir verim artışı gösteriyor. Bunu da makul bir seviyede, demin yaptığım hesabın üzerine koyarsanız, buğdayın fiyatı reel olarak, Ofis alım fiyatı olarak 16 kat artmıştır; ama verimden dolayı da 19 kat artmıştır, aynı dönümden aldığı mal karşılığı olarak. Hadise bu.

ALİ ESER (Samsun) — Sayın Bakan, pamuğa gelin pamuğa.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Madem öyle diyorsunuz; o 1980 yılındaki çiftçi, geliriyle 6 milyon ton buğday alıyordu, şimdi 8,5 milyon ton buğday alıyor, 9'a doğru inşallah olacak. Eşdeğer olarak, çiftçinin geliri o zaman daha fazla olsaydı, daha fazla gübre kullanırdı, parası olurdu ki, satın alırdı onu. Şimdi bakınız...

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Şimdi hiç gübre kullanamıyor.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Çiftçi niye hacizli bugün?

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Devam ediyorum; o zamanki fiyatla çiftçi 103 tonla bir Fiat 480 alırdı, 48 beygirlikti, şimdi 90 - 95 tona 54 beygirlik daha kaliteli, daha iyi bir traktör alabilir.

ALİ ESER (Samsun) — Pamuğa gelin Sayın Bakan.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Efendim, hesap yapıyoruz, bunlar hesabın neticeleridir...

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) — 1 kilo buğday, 2 kilo gübre alıyordu, şimdi 1 kilo bile almıyor.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Bakınız o günden bu güne Türkiye'de enflasyon 14,5 - 15 katına çıkmış... Ama buğdayın veriminden dolayı da fiyatını alırsanız 19 katına çıkmış.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Çiftçi de çağ atlamış böylece Sayın Bakan(!)

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Şimdi, pamuğu misal olarak verdiniz. Bu, geçen sene de şikâyetçiydi, bu sene de şikâyetçiydi demekle olmaz. 1980 senesinde pamuğun fiyatı Ege'de 50 liraydı, şimdi yuvarlak hesap olarak 900 lira alalım, bir kısmı yağışlardan dolayı daha düşük kalitede olabilir; doğrudur, 900 lira. Kaç katı artmış? 18 katı artmış. Enflasyonun her halükârda üzerinde; yani bütün bu hesapları her zaman yapmamız lazım...

ATİLLA İMAMOĞLU (Kahramanmaraş) — Şimdi, bir traktör için ne kadar pamuk satacağız?

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Yaptım, bütün hesaplarını yaptım. Bakın, demin bahsettiğim 1980 senesinde 20 ton pamukla bir traktör alırdın; şimdi 17-18 ton pamukla bir traktör alırsın, daha iyisini alırsın. (ANAP sıralarından alkışlar)

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) — Bravo, bravo; sizi alkışlamak lazım.

VEFA TANIR (Konya) — Yarın pamuk getireceğim, traktör isterim.

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Biraz yüksek atıyorlar.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Muhterem milletvekilleri, ben tabiatıyla işin yürüyüş kısmı üzerinde fazla söz söylemek istemiyorum ; ama müsaadenizle onda da bir iki söz söylemek lazım. Vaktiyle bu gibi hadiselerden en fazla şikâyetçi olanların, bugün bu nevi yürüyüşlere öncülük etmelerini de teessürle karşılıyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri alkışlar) Buyurun çiftçimizin meselelerini konuşalım, çiftçimize yardımcı olalım; ama bunu...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Çıkın televizyona konuşalım.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — ... Yürüyüşleri organize ederek,kendinizi televizyonda göstermek için yapmayın...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Çıkın da televizyona konuşalım.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Hepinize en derin saygılarımı sunarım. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Sayın Bakan, bu rakamlar çok yanlış çok, bir traktör 30 milyon lira, siz 17 ton pamukla alıyorsunuz bir traktörü; oysa, 17 ton pamuk 10 milyon lira eder.

BAŞKAN — Sayın üyeler, gündeme geçiyoruz.

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. — 16.11.1988 tarih ve 3503 sayılı "2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bir Ek ve Üç Geçici Madde Eklenmesine Dair" Kanunun, Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince bir defa daha görüşülmek üzere iade edildiğine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/709)

BAŞKAN — 16.11.1988 tarihli ve 3503 sayılı Kanunun Anayasanın 89 uncu maddesine göre bir daha görüşülmek üzere geri gönderildiğine dair Cumhurbaşkanlığının bir tezkeresi vardır; okutup, bilgilerinize sunacağım.

Buyurun efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

İlgi : 18 Kasım 1988 tarih ve 1662-8088 sayılı yazınız.

1. İlgideki yazınıza ekli olarak gönderilen 16 Kasım 1988 tarih ve 3503 sayılı "2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bir Ek ve Üç Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun" incelendi. Kabul edilen Kanunla;

a) Öğrencilerin sınava girebilmeleri için aranan koşullarda yeni bir düzenlemeye gidilmiş;

b) Yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanları ile öğrenciler için inkılâp kanunlarına aykırı olmamak üzere, kılık ve kıyafet serbest bırakılmış ve bu konuyla ilgili olarak, kişi veya kurumlarca sınırlayıcı işlem yapılamayacağı, karar verilemeyeceği belirlenmiş;

c) Disiplin suçu dışında, yükseköğrenim kurumları ile ilişiği kesilmiş olan öğrencilere, lisansüstü öğrenim yapanlar da dahil olmak üzere, öğrenimlerine devam edebilmelerini sağlamak için af getirilmiştir.

2. Kılık ve kıyafeti düzenleyen ek 16 ncı madde, 2547 sayılı Kanunla ilgili değişiklik tasarı ve teklifleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşüldüğü sırada verilen bir önerge ile aşağıdaki gerekçeye dayanılarak eklenmiş bulunmaktadır.

Gerekçe;

"Üniversiteler özerk kuruluşlardır; düşünce, inanç ve fikir hürriyetinin en üst düzeyde temsil edildiği yerlerdir. Buralarda kılık, kıyafet gibi şeklî ve gösterişe dayanan, aynı zamanda büyük ölçüde kişinin zevk, kültür ve inancına hitap eden şeylerle uğraşmak, yanlış anlamalara meydan vermektedir.

Kaldı ki, Anayasamızın kişi hakları ile ilgili maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen sebeplerle ek madde teklif edilmiştir."

Gerekçeden de anlaşılacağı üzere, Anayasamızın tüm vatandaşlara tanıdığı düşünce, inanç ve fikir hürriyetleri, sadece üniversiteler yönünden özdeşleştirilmekte ve gerek öğretim elemanları, gerekse öğrenciler bakımından hiçbir yasal ve-

ya idarî bir sınırlamaya tabi olmayan imtiyaz niteliğine dönüştürülmektedir.

3. Hemen belirtmek gerekir ki, tüm hak, hürriyet, görev ve yetkiler mutlaka bir sınırla çerçevelenmiş ve böylece kişilerin bulundukları statüler içindeki hareket kabiliyetleri ortaya konulmuştur. Bu sınırlamalar Anayasada olabileceği gibi yasa, tüzük ve yönetmelik türü belgelerde de yer almaktadır. Hukuk devleti içinde, sınırsız hak, hürriyet, görev ve yetkiden sözetmek mümkün değildir.

Müteakip maddelerde açıklandığı üzere, mevzuatımızda kılık ve kıyafetlerle ilgili hususların düzenlenmesinde dört esas gözönüne alınmıştır.

a) Kılık ve kıyafetin Atatürk ilke ve inkılapları ile medeniyetçiliğine uygun olması,

b) Yalnız belli kamu görevlileri tarafından giyilen giysilerin başkalarınca giyilmemesi,

c) Giyim ve kuşamın kamu düzenini bozucu bir yönünün bulunmaması,

d) Hizmetin gereklerine uygun olması.

Bu esaslara uygun olarak kılık ve kıyafeti düzenleyen ve bunları bir yaptırıma bağlayan kurallar da, Türk Ceza Kanunu ile çeşitli yasa, tüzük, yönetmelik, kararname gibi metinlerde yer almaktadır.

4. Türkiye Cumhuriyetinin temellerinin atıldığı ilk yıllarda Atatürk, Türk Devletinin ve toplumunun muasır medeniyetler seviyesine çıkarılması doğrultusunda ortaya koyduğu inkılap ve ilkeler yanında, kılık ve kıyafete de büyük önem vermiş ve daha sonra, bu konudaki görüş ve düşüncelerini bir ilke şeklinde, ilk kez 24 Ocak 1924 tarihli "Bilumum Devlet Memurlarının Kıyafetleri Hakkında Kararname"ile ortaya koymuştur.

Atatürk'ün Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek suretiyle kabul edilen bu kararname özelliği nedeniyle aşağıya aynen alınmıştır.

"1. Ordu ve donanma mensupları ile ilmiye sınıfına mensup olanlardan ve hükkâm gibi kıyafetleri devletçe sureti mahsusada tayin edilmiş bulunanlardan maada bilumum devlet memurlarının kıyafetleri dünya yüzündeki medeni milletlerin müşterek ve umumî kıyafetlerinin aynıdır. Yani gündüz ve gecenin muhtelif vaziyetlerine ve resmî merasime göre giyilmek üzere, muhtelif elbiseler ve şapkalardır.

2. Binalar dahilinde başı açık bulunmak kaidedir. Selam teatisi baş işaretiyle olur.

3. Binalar haricinde selam teatisi şapka ile olur.

4. Alelumum halk, ordu ve donanma ve ilmiye sınıfına mahsus veya hükkâm için olduğu gibi kanunu mahsus ile tayin edilmiş elbiseleri giyemezler. Fakat devlet memurlarının kıyafetleri bilumum sunufu halk tarafından aynen veya hali mesailerine mutabık surette kabul olunabilir."

Türkiye Reisi Cumhuru
Gazi Mustafa Kemal
Başvekil
İsmet
Adliye Vekili
Mahmut Esat
Müdafaa Milliye Vekili
Recep
Bahriye Vekili
İhsan
Dahiliye Vekili
M. Cemal
Hariciye Vekili Vekili
Mahmut Esat
Maliye Vekili
Hasan Hüsnü

Maarif Vekili
Abdullah Suphi
Nafıa Vekili
Süleyman Sırrı
Ziraat Vekili Vekili
Ali Cenani
Ticaret Vekili
Ali Cenani
Sıhhiye ve Muaveneti
İçtimaiye Vek.
Dr. Refik

Bu Kararname ile Atatürk, tüm devlet memurlarının kıyafetlerinin dünya yüzündeki medenî milletlerin müşterek ve umumî kıyafetlerinin aynı olduğunu vurgulayarak, kılık ve kıyafet konusunun, Atatürk ilke ve inkılaplarından biri olduğunu kesin bir şekilde belirlemiştir.

5. Yukarıda arz edilen hususlara ek olarak, bugün toplumumuzun değişik statülerinde bulunan kişilere kılık ve kıyafet yönünden uygulanan mevzuata da değinmekte yarar vardır.

a) 3 Şubat 1935 tarih ve 2/1958 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 18 Şubat 1935 tarihli "Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanunun Tatbik Suretini Gösterir Nizamname";

b) 7 Aralık 1981 tarih ve 17537 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 7 Aralık 1981 tarihli "Millî Eğitim Bakanlığı İle Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevliler İle Öğrencilerin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelik",

c) 21 Ocak 1982 tarih ve 8/4219 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelik",

Çıkarılmıştır.

Bundan ayrı olarak, 12 Mayıs 1982 tarih ve 2670 sayılı Kanunla Devlet Memurları Kanununa ilave edilen Ek 19 uncu madde ile (Kıyafet Mecburiyeti) başlığı altında aşağıdaki madde getirilmiştir :

Kıyafet Mecburiyeti :

"Ek Madde 19. — Devlet memurları, kanun, tüzük ve yönetmeliklerin öngördüğü kılık ve kıyafet kurallarına uymak mecburiyetindedirler."

Görülüyor ki, başta devlet memurları olmak üzere, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı okullardaki görevliler ve öğrencilerin kılık ve kıyafetleri kanun ve yönetmeliklerle düzenlenmiştir..

Yükseköğretim kurumlarındaki uygulamaya gelince :

Yükseköğretim kurumlarında bulunan tüm görevli ve öğrencilerin kılık ve kıyafetleri ile ilgili son düzenleme, Yükseköğretim Kurumunun 30 Aralık 1982 tarihli genelgesidir. Bu genelge, yukarıda değinilen üç kararname göz önünde tutularak hazırlanmıştır. Buna göre :

"Yükseköğretim kurumlarında bulunan bilumum görevli ve öğrencilerin Atatürk inkılâp ve ilkelerine uygun, uygar, aşırıcılığa kaçmayacak şekilde sade bir kılık kıyafette olmaları esastır."

Bu genelgeye ek olarak, 13 Ocak 1985 tarihli "Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği"nde 8 Ocak 1987 tarihinde yapılan değişiklik sonunda 7 nci maddeye ilave edilen (h) fıkrası ile;

"Yükseköğretim Kurumlarının dersane laboratuvar, klinik, poliklinik ve koridorlarında çağdaş kıyafet ve görünüm dışındaki bir kıyafet ve görünümde bulunmak..."

Yasaklanmış ve buna aykırı davranış disiplin suçu sayılmıştır.

Kılık ve kıyafet kurallarına uymayan öğrencilere disiplin cezası uygulanarak bazılarının üniversite ile ilişiği kesilmiştir. Bu cezalara karşı, ilgili öğrencilerce idarî yargıya başvurularak, üniversitelerce alınan kararların iptali dava edilmiş ise de, ida-

re mahkemeleri ve Danıştay, kılık ve kıyafeti düzenleyen kuralların yasalara aykırı olmadığına karar vermiştir.

Yukarıda değinilen örnekler de göstermektedir ki; kural olarak kılık ve kıyafet serbest olmakla birlikte, birtakım düzenlemelere ve sınırlamalara gidildiği görülmektedir.

6. Anayasanın 174 üncü maddesinde yer alan inkılap kanunlarına gelince : Ek 16 ncı Maddeye göre, Anayasanın 174 üncü maddesinde yer alan inkılap kanunlarına aykırı olmamak kaydıyla, yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanları ile öğrencilerin kılık ve kıyafetle ilgili inkılap kanunları ise, 25 Teşrinisani 1341 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisası hakkında Kanun ile 3 Kanunuevvel 1334 tarihli ve 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanundur.

Bu kanunlardan birisi, şapka giyme sorunluluğunu getirmiştir. Türk halkının şapka dışında bir başka başlık taşıyamayacakları ifade edilmiştir.

Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun ise, herhangi din ve mezhebe mensup olursa olsunlar, ruhanilerin mabet ve ayinler haricinde ruhani kisve taşımaları yasaklanmış ve ayrıca kanuna tevfikan teşekkül etmiş ve edecek olan izcilik ve sporculuk gibi topluluklar ve cemiyet ve kulüp gibi heyetler ve mekteplere mahsus kıyafet, alâmet ve levazım taşımak istedikleri zaman yalnız nizamname veya talimatname ile muayyen tiplere uygun kıyafet, alâmet ve levazım taşıyabileceklerini; Türkiye'de bulunan Türklerin ve yabancıların, yabancı memleketlerin siyaset, askerlik ve milis teşekkülleri ile münasebetleri kıyafet ve alâmetleri ve levazımı taşıyamayacaklarını öngörmüştür.

7. Kılık ve kıyafet ile ilgili bazı düzenlemeleri ortaya koyduktan ve Atatürk'ün bu konudaki uygarca görüş ve düşüncelerini yansıtan ilkelerini belirledikten sonra, yükseköğretim kurumlarına getirilen sınırsız kılık kıyafet yönünden Anayasa hükümlerinin incelenmesi gerekmektedir. 1982 Anayasasının 2 nci maddesinde; "MADDE 2. — Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletidir." hükmü yer almaktadır.

Anayasanın 2 nci Maddesi; Atatürk milliyetçiliğine bağlılığı belirlendikten sonra, başlangıç bölümünde bulunan bu temel ilkelere de atıfta bulunmuştur. Anayasanın dayandığı temel görüş ve ilkeleri belirten başlangıç kısmı, Anayasanın metnine dahil olup, uygulanması gerekli hukuk kuralları niteliğindedir. Bu husus Anayasa Mahkemesinin;

a) 3 Aralık 1975 tarih ve 15431 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2-14 ve 25 Şubat 1975 tarih ve Esas No. : 1973/37, Karar No. : 1975/22 sayılı;

b) 31 Ocak 1987 tarih ve 19358 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 9 Ekim 1986 tarih ve Esas No. : 1986/18, Karar No. : 1986/24 sayılı; kararlarında açıklanmıştır.

Anayasanın "Başlangıç" bölümünde yer alan ilkelerden biri de, üç ve yedinci paragraflarda belirlenen "Atatürk inkılap ve ilkelerine bağlılık" ilkesidir. Özellikle konumuz açısından önemli olan bu ilkeleri aşağıda belirtmekte yarar görülmektedir.

"... Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı O'nun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

— Hiçbir düşünce ve mülahazanın Türk millî menfaatlerinin, Türk varlığının Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihî ve manevî değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında

koruma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya karıştırılamayacağı;''

Bu ilkelerin, Anayasanın gerek metnine ve gerekse ruh ve esprisine aykırı düşecek bir biçimde yorumlanması mümkün değildir. Çağdaş giyim, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin vazgeçilmez bir gereğidir.

Şu hususu da belirtmek gerekir ki, Atatürk medeniyetçiliği, ilke ve inkılapları gerek 671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanun ve gerekse 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanunun gerekçelerinde yer alan; ''Medenî ve asrî milletlerin kâffesinin müşterek serpuşu olan ve şapkanın ikamesi lüzumu taayyün etmiş ve muhterem milletimiz bu asrî ve medenî serpuşu iktiza eylemek suretiyle cümleye numune-i imtisal teşkil eylemiş olduğundan...''

''... laiklik esasını inkılabın ve rejimin ana umdesi tanımış olan Cumhuriyet hükümeti bu yolda attığı adımların tabiî bir netice ve icabı olarak, ruhanilerin dini kıyafetlerini ancak ayinler esnasında taşıyıp, ayinler haricinde herhangi bir ferdin taşıyabileceği kıyafetlerde bulunması hususunu lüzumlu görmüş ve bu gayenin temini için bağlı kanun layihasını Büyük Meclise sunmuştur...'' Şeklindeki sözler, Atatürk milliyetçiliği ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliği ile Ek 16 ncı Maddede mahfuz tutulan inkılap kanunlarının da ötesinde yer alan, bir dünya görüşü ve yaşam felsefesini ortaya koymaktadır. İnkılap Kanunları, bu dünya görüşü, ve yaşam felsefesinin temel ve dayanaklarını oluşturmaktadır.

Bu nedenle İnkılap Kanunları, Anayasanın 174 üncü maddesi ile saklı tutulmakla beraber, Anayasanın ''Başlangıç'' kısmı, üstün bir hukuk kuralı olarak değerlendirilmiş ve hiçbir düşünce ve mülahazanın Atatürk milliyetçiliği ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında koruma göremeyeceği kesinlikle belirtilmiştir.

8. Gerek öğretim elemanlarına ve gerekse öğrencilere tanınan sınırsız kılık ve kıyafet serbestisi Atatürk ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliği ile bağdaşmayacağı gibi, öğretim elemanları ve öğrencilerin çarşaf, peçe, parka, şalvar, şort, potur ve gece elbisesi gibi görüş ve inanışlarını simgeleyen kıyafetlerle veya büyük çoğunluğun hiçbir zaman kabul edemeyeceği saç ve sakal biçimleriyle yükseköğretim kurumlarına gelmelerine, gençler arasında sosyal görüş ve inanış, din ve mezhep ayrılığını tahrik ve teşvik edecek, üniversiteler ve üniversite öğretim elemanlarıyla öğrencileri arasında farklılaşmalara, değişik şekilde cephelere ve kamplara bölünmelere ve bunun sonucu çatışmalara neden olacak ve bu durumda sınırsız hak olan kılık kıyafet özgürlüğü, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, millî egemenliğin, millî güvenliğin, kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına neden olabilecektir.

Kaldı ki, kılık ve kıyafetin yükseköğretim kurumlarında bu şekilde hiçbir sınırlamaya tabi olmaksızın serbest bırakılması, bundan sonra da bu uygulamaların başta kamu görevlileri olmak üzere tüm öğretim-eğitim kuruluşlarına yansımasına önayak olacak, kılık ve kıyafetle ilgili diğer yasal düzenlemeler kalkacak ve anayasal kurumlar da dahil toplumun her kesiminde bir kargaşa meydana gelecektir.

9. Toplumun değişik statülerinde bulunan bireyleri bir kenara bırakarak ve üniversitelerin özerklik ilkesine dayanılarak ''Yükseköğretim elemanlarıyla öğrencilerin kılık ve kıyafetleri serbesttir, bunlar kısıtlanamaz.'' şeklinde bir düzenlemeye gitmek, hukuk tekniği ile bağdaştırılması güç bir düzenlemedir.

Kaldı ki, Anayasanın 130 uncu maddesinde sözü edilen özerklik, sadece bilimsel özerklik olup, yükseköğretim kurumlarında kılık ve kıyafetin bazı düzenlemelerle sınırlandırılması, bu özerkliği ortadan kaldıran veya zedeleyen nitelikte değildir.

Atatürk düşünce ve görüşleri doğrultusunda aydın, uygar, Cumhuriyetçi gençler yetiştirmekle, bazı kuralları öğretmek ve benimsetmekle görevli çağdaş eğitim ve öğretim esaslarına dayanan yükseköğretim kurumlarının, bu düşünce ve çağdaş uygarlıktan ödün vermesi düşünülemez.

10. Kanunun Ek 16 ncı maddesine yöneltilen görüşler dışında;

a) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 44 üncü maddesine ilave edilen; "Yukarıdaki hükümler açıköğretim görmekte olan öğrencilere de uygulanır. Öğrencilik hakkından yararlanmayan öğrenciler, gerekli harçları ödemek kaydı ile ve sınava girmek için öngörülen şartları sağlamak suretiyle 1992 yılı sonuna kadar müteakip dönemlerin sınavlarına girebilirler" şeklindeki hükmü üzerinde de durmak gerekmektedir.

Bu hüküm, açıköğretim öğrencilerine tüm sınıflarda 1992 yılına kadar belli koşullarda aftan yararlanma hakkını getirmesine ve bu haliyle geçici bir statüyü belirlemesine rağmen, geçici madde yerine asıl ve devamlı madde olan 44 üncü madde içerisinde düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu ise, 2547 sayılı Kanunun sistematiğine uymadığı gibi, belli bir süre sonra uygulamadan kalkacağı için kanun yapma tekniği ile de çelişmektedir. Kaldı ki, diğer yükseköğretim kurumlarında bulunan öğrenciler için afla ilgili getirilen hususlar, geçici maddelerde düzenlenmiştir.

b) Diğer taraftan, geçici 30 uncu maddeyle bu kanunun yayımı tarihine kadar disiplin suçu dışında kalan sebeplerle kurumlarıyla ilişkisi kesilmiş veya 1988-1989 eğitim-öğretim yılı sonuna kadar ilişiği kesilecek olanlara, bu kanunun yayımı tarihi itibariyle üç ay içinde ilgili yükseköğretim kurumlarına müracaat etmeleri şartıyla aftan yararlanma imkânı tanınmaktadır.

1988-1989 eğitim-öğretim yılı yeni başladığına ve bir ölçüde bu süre Ekim 1989 tarihine kadar devam edeceğine göre, kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde bu tür öğrencilerin ilgili yükseköğretim kurumlarına müracaat etmeleri düşünülemez. Bu sebeple bu öğrenciler için yeni bir müracaat süresinin kanunla belirlenmesi gerekirken, bu yolda da herhangi bir düzenleme yapılmadığı görülmektedir.

11. Bütün bu durumlar göz önüne alınarak; 16 Kasım 1988 tarih ve 3503 sayılı "2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bir Ek ve Üç Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun" Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince bir defa daha görüşülmek üzere iade edilmiştir.

Arz olunur.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

Gündemin "Kanun tasarı ve teklifleriyle komisyonlardan gelen diğer işler" kısmına geçiyoruz.

IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/503) (S. Sayısı : 115) (1)

BAŞKAN — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerlerini almıştır.

Geçen birleşimde 13 üncü madde üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına konuşulmuştu.

Söz sırası, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Fuat Erçetin'in; buyurun Sayın Fuat Erçetin.

SHP GRUBU ADINA MEHMET FUAT ERÇETİN (Edirne) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; halen var olan uygulamaya göre, aslında hazine bonosu ve devlet tahvili faizlerinden Gelir Vergisi Kanununun madde 94/A - 9'a göre tevkifat yapılabilir; ancak, oran sıfır olarak belirlendiğinden dolayı bunlardan tevkifat yapılmamış görünüyor.

Bu defa getirilen değişiklikle, bunlardan bir de madde 94/A - 15'e göre tevkifat yapılabilecek; ancak, tevkifat yetkisi fiilen kullanılacak mı, belli değil.

Ayrıca, getirilen yeni değişiklikle, tevkifat, farklı kişi ve kurumlar için farklı oranlarda belirlenebilecek, yani yapılabilecektir. Oysa, bu menkul kıymetler her an el değiştirebilecek karakterde şeylerdir. Bunların farklı ellerde, farklı oranlarda vergilendirilmesi, uygulama zorlukları yaratabilir, bazı sektör ve gruplara haksız kazanç sağlayabilir.

Ayrıca, getirilen değişiklik sonucu, örneğin (A) anonim şirketinin elinde bulunan Hazine bonosunun madde 94/A - 9'a göre mi, yoksa madde 94/A - 15'e göre mi vergilendirileceği tereddütlüdür. Bu noktaların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Saygılarımla. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Erçetin.

Başka söz isteyen var mı efendim?

Şahsı adına, Sayın Kamer Genç; buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli üyeler; tasarıya getirilen bu madde, aslında rant gelirlerinin vergilendirilmesini ilke olarak kabul etmektedir. Bu madde, Gelir Vergisi Kanununun temel ilkelerine uygun bir maddedir. Ancak, bunun vergilendirilmesinde güdülecek amaç, uygulanacak nispet çok önemlidir. Biliyorsunuz, Anayasamızın vergi başlıklı maddesinde, kişilerin ekonomik güçlerine göre kamu harcamalarına katılacakları ve verginin maliyenin sosyal politikası olduğu, cemiyet içinde en önemli sosyal olayların, sosyal adaletsizliğin önlenmesinde vergilerin en önemli etken ol-

(1) 115 sıra sayılı Basmayazı 17.11.1988 tarihli 27 nci Birleşim tutanağına eklidir.

duğu böylece vurgulanmış bulunmaktadır.

193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinde hükümete yetki veriyor. Vergi nispetlerini yüzde sıfırla yüzde 25 arasında tayin etme yetkisi, bu da Anayasadan kaynaklanan bir yetki. Ancak, biz, hükümetin bunu buraya getirmesini kâfi değil, hiç olmazsa bunun en azamî nispette, yüzde 20 nispetinde vergilendirmesi gerektiğine inanıyoruz. Çünkü, bu halde hiç olmazsa rant gelirlerinin vergilendirilerek fiilen bunların kaynaktan kaçırdıkları birtakım kazançların bu suretle vergilendirilmesi burada sağlanmalıdır ki, kısmen de olsa bunların kamu harcamalarına katkıları sağlansın; fakat bugüne kadar ANAP'ın uygulamalarında hep ölçü olarak kamu harcamalarının karşılanmasında vasıtalı vergiler birinci plana alınmaktadır. İşte, tüketim vergileri, KDV, Akaryakıt Tüketim Vergisi, vasıtalı vergiler kamu harcamalarında birinci plana alınmakta; ama, servet ve gelir vergileri maalesef son planlara itilmektedir, bu da toplum içindeki sosyal buhranların en önemli etkenlerinden birisidir.

Geçmişte gördünüz, büyük bir işadamı diyor ki, ben 1,5 milyar lira temettü alıyorum; ama vergi vermiyorum. aslında bugünkü birçok holding sahibi kişi belki 10-15 milyara varan temettü almakta; fakat bunlar, özellikle ANAP İktidarı zamanında bu tür kazanç elde eden insanlara getirilen vergi muafiyeti ve istisnası suretiyle vergi dışı kalmaktadır. Bunların vergi dışı kalması, Devlet harcamalarının normal olmayan kaynaklardan giderlerinin karşılanması yoluna gidilmektedir. Emisyona gidilmektedir, borçlanmaya gidilmektedir ve Devletin ileride altından kalkamayacağı büyük borçlanmalara gidilmektedir.

Değerli arkadaşlar, ben kendi kendime soruyorum. Hükümet "Biz her sene 9 milyar, 10 milyar, 11 milyar, bu sene 15 milyar dolar ihracat yaptık" diyorlar. Ayrıca, 45 milyar dolar civarında da ANAP İktidarı zamanında, 1983'den bu yana alınmış dış borç var. Şimdi bunları Türk parasına çevirdiğiniz zaman, bugün Türkiye'de yapılan yatırımlarla da karşılaştırdığınız zaman, hakikaten aklım, mantığım bir türlü bu paraların nelere gittiğini kestiremiyor. Hükümet çıksın burada bunun bir hesabını versin. Biz şu aldığımız dış borçları şu sahalara harcadık. Şu, şu yatırımlara harcadık. Karşımıza hep GAP Projesi çıkarılmaktadır.

İHSAN NURİ TOPKAYA (Ordu) — Madde ile alakası yok; GAP Projesinin madde ile ne alakası var.

KAMER GENÇ (Devamla) — Arkadaşlar zaman zaman burada çıkıp, "Biz günde 1 milyar lira para harcamaktayız Urfa Tüneline, GAP Projesine" diyorlar. Bunun senelik tutarı 360 milyar eder; ama onun dışındaki paralar nereye gidiyor? Efendim, bu rant gelirlerinin vergilendirilmesi önemli bir unsur, madde ile çok ilgili, rant gelirlerinden vergi almadığınız zaman diyoruz ki, nereye gidiyorsunuz? İşte, borçlanmaya gidiyorsunuz, iç ve dış borçlanmaya gidiyorsunuz; iç, dış borçlar nereye gitmiş onu soruyoruz. Rant gelirlerini daha fazla vergilendirin ki memleketteki sosyal adalet kısmen de olsun teessüs etsin diyoruz; ama siz bunlardan niye rahatsız oluyorsunuz, anlamıyorum. Madem çok rahatsız oldunuz şimdilik burada keseyim.

Saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN — Madde üzerinde başka söz isteyen?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; 13 üncü maddenin yazılış tarzı üzerinde dün bir konuşmacı söz aldı ve maddenin yazılış tarzının doğru olmadığı konusunda bir eleştiride bulundu. Ben, özellikle bu konuyla ilgili olarak açıklama yapmak istiyorum.

Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (a) fıkrasına 15 numaralı bent ilave ediliyor. 94 üncü maddenin (a) fıkrası, kazanç, ücret, menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarında vergi tevkifatıyla ilgili birtakım düzenlemeler yapıyor. Daha sonra burada, kanunun bu haliyle, 14'e kadar sıralanan bentler var ve burada değişik iratlarla ilgili düzenlemeler var.

14 üncü bendin sonuna gelecek şekilde, 15 inci bent şöyle yazılmış : "Hazine bonosu faizlerinden, Devlet tahvili faizlerinden" Her iki ibare de, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 39 uncu maddesinde yer alıyor. Konuşmacı buna itiraz etmiyor; ama diyor ki : "Maddenin (c) fıkrasında 'Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca çıkarılan ve Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5 numaralı bendinde yer alan menkul kıymetlerden sağlanan iratlardan' deniyor. Bu, 39 uncu maddede yer almadığı için (c)'yi burada söylememek lazım." Halbuki dikkat edilirse, aynı kanunun geçici 28 inci maddesi var. Bu 28 inci maddenin (b) bölümü Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca çıkarılacak Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5 numaralı bendinde yer alan menkul kıymetlerden sağlanan gelirleri açık bir şekilde ifade ediyor ve daha sonra bu gelirlerden vergi tevkifatı yapılacağını söyledikten sonra, "Bu gelirler 31.12.1993 tarihine kadar Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 39 uncu maddesine göre ilgili yıl ticarî kazancından indirilir" diyor. 39 uncu madde tiracî kazançtan yapılacak olan indirimleri tarif ediyor. Geçici 28 inci madde de 39'a atıf yaparak 39'daki usulle Toplu Konut İdaresinin çıkaracağı senetlerden elde edilecek iratların indirime tabi tutulacağını ifade ediyor. Dolayısıyla metinde (c)'nin yeri var mı yok mu tartışması kesin olarak yersiz. Geçici 28 inci madde indirimin 39'a göre yapılacağını ifade ettiği için, burada herhangi bir yanlışlık yok.

Getirilen 15 inci bent tam yerine oturmuş -14 üncü bentten sonra 15 inci bent geliyor- ve bunların sonucunda da topluca "yüzde 25 vergi tevkifatı yapılır" diyor. 0 ile 25 arasında tevkifatı yapmaya ve bu miktarları tespit etmeye Bakanlar Kurulunun yetkisi var. Dolayısıyla, burada da herhangi bir kargaşa, karışıklık söz konusu değildir. Sayın konuşmacının ifade ettiği rakamlar kanun metninde değil, daha sonra çıkarılan Bakanlar Kurulu metninde olabilir.

"Son cümlenin yeri nerede, niçin bunu buraya koyuyoruz?" vesaire gibi ifade de var. Bu da, bir yetki ile ilgili paragraftır. Bu paragraf da, kanunun son paragrafının hemen arkasına ilave edilmek suretiyle, daha önceki paragraftaki yetki maddesini, yeni getirilen hazine bonosu faizi, devlet tahvili faizi ve Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresince çıkarılacak menkul kıymetlerden sağlanan iratlarla ilgili yetkiyi tarif etmektedir. Dolayısıyla, Sayın konuşmacının. "Bu kanunun düzenlenmesi yanlıştır" şeklindeki ifadesine katılmamız mümkün değildir. Tam 14 üncü bendin altına konulmuştur; bir tadadî hüküm vardır, "Yüzde 25'e kadar tevkifat yapılır" der. 0 ile 25 arasında tevkifat yapmaya, bu miktarı iki katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Son cümle de getirilen yeni düzenleme ile ilgili bu hükmün, nasıl yapılacağını ifade eden bir düzenlemedir.

"Tevkifat 94/9'a göre mi yapılacak, yoksa 94/15'e göre mi yapılacak?" gibi bir soru ile karşılaştık. 94/9'a göre yapılacak tevkifat, Merkez Bankasına veya Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresine yapılan tevkifattır. 94/15'teki tevkifat ise, bu gelirleri elde eden ticarî işletmelerin kendilerinin yapacağı tevkifattır. Benzer bir örneği, Kurumlar Vergisinden istisna edilen kazançlar için uygulanmaktadır. Gelir Vergisi Kanunu 94/8'de ifade edilen metin, buna benzer bir düzenlemeyi ortaya koymaktadır.

"Tevkifatın yapılıp yapılmayacağı belli değildir" gibi bir eleştiri var; ama 94 üncü maddeye konulduğuna göre, tevkifata tabi tutulacaktır, açıktır. Oranın Bakanlar Kurulu tarafından tespit edileceği de, tadadî maddede, bentlerin sonunda açık bir şekilde ifade edilmiş bulunmaktadır.

Bu hususları Yüce Kurulunuzun dikkatlerine sunmak için söz almış bulunuyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Madde üzerinde verilmiş önergeler var okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı; 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 13 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 13. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin A) fıkrasının 14 numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 15 numaralı bent ile aynı fıkranın sonuna gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

"15. Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 39 uncu maddesine göre ticarî kazançtan "kurumlar dahil" indirilen gelirler arasında yer alan,

a) Hazine bonosu faizlerinden,

b) Devlet tahvili faizlerinden,

c) Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca çıkarılan ve Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5 numaralı bendinde yer alan menkul kıymetlerden sağlanan iratlardar,

d) Banka mevduat faizlerinden,"

Bakanlar Kurulu, 15 numaralı bent hükmüne göre yapılacak vergi tevkifatı ile ilgili olarak, Bankalar özel finans kurumları, sigorta şirketleri ve diğer mükellefler için farklı oranlar tespit etmeye yetkilidir. Bu yetki dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymet gelirleri için farklı oranlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir."

Halit Dağlı
Adana
Orhan Şendağ
Adana
Abruddezzak Ceylan
Siirt
Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Abdullah Ulutürk
Afyon
Haydar Baylaz
Bingöl
İbrahim Gürdal
Isparta
Cemal Alişan
Samsun

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkında Kanun,197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 13 üncü maddesinin tasarı metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Abdurrezak Ceylan
Siirt
Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Haydar Baylaz
Bingöl
Atilla İmamoğlu
Kahramanmaraş
Ömer Şeker
Konya
Halit Dağlı
Adana
İsmail Köse
Erzurum
Doğan Baran
Niğde
Hasan Namal
Antalya
Orhan Şendağ
Adana
Esat Kıratlıoğlu
Nevşehir

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 13 üncü maddesinin son fıkrasının tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Abdurrezak Ceylan
Siirt
Abdullah Ulutürk
Afyon
Güneş Müftüoğlu
Zonguldak
Nafiz Kurt
Samsun
Mehmet Korkmaz
Kütahya
Orhan Şendağ
Adana
İbrahim Gürdal
Isparta
Yaşar Topçu
Sinop

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı; 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 13 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 13. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasının 14 numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 15 numaralı bent ile aynı fıkranın sonuna gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

"15. Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 39 uncu maddesine göre ticarî kazançtan (kurumlar dahil) indirilen gelirler arasında yer alan;

a) Hazine bonosu faizlerinden,

b) Devlet tahvili faizlerinden,

c) Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca çıkarılan ve Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5 numaralı bendinde yer alan menkul kıymetlerden sağlanan iratlardan."

"Bakanlar Kurulu, 15 numaralı bent hükmüne göre yapılacak vergi tevkifatı ile ilgili farklı oranlar tespit etmeye yetkilidir. Bu yetki, dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymet gelirleri için farklı oranlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir."

Yaşar Topçu
Sinop
Abdurrezak Ceylan
Siirt
Abdullah Ulutürk
Afyon
Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Güneş Müftüoğlu
Zonguldak
Mehmet Korkmaz
Kütahya
İbrahim Gürdal
Isparta

BAŞKAN — Aykırılık derecelerine göre tekrar okutuyorum efendim :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 13 üncü maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Abdurrezak Ceylan (Siirt) ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ İLHAN AŞKIN (Bursa) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden söz isteyen kimse?.. Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 13 üncü maddesinin son fıkrasının tasarı metninde çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Abdurrezak Ceylan (Siirt) ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ İLHAN AŞKIN (Bursa) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 13 üncü maddesinin aşa-

ğıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 13. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasının 14 numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 15 numaralı bent ile aynı fıkranın sonuna gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

"15. Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 39 uncu maddesine göre ticarî kazançtan (kurumlar dahil) indirilen gelirler arasında yer alan;

a) Hazine bonosu faizlerinden,

b) Devlet tahvili faizlerinden,

c) Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca çıkarılan ve Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5 numaralı bendinde yer alan menkûl kıymetlerden sağlanan iratlardan."

"Bakanlar Kurulu, 15 numaralı bent hükmüne göre yapılacak vergi tevkifatı ile ilgili farklı oranlar tespit etmeye yetkilidir. Bu yetki, dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkûl kıymet gelirleri için farklı oranlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.

Yaşar Topçu (Sinop) ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ İLHAN AŞKIN (Bursa) — Katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum efendim : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 13 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 13. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin "A" fıkrasının 14 numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 15 numaralı lent ile aynı fıkranın sonuna gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

"15. Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 39 uncu maddesine göre ticarî kazançtan "kurumlar dahil" indirilen gelirler arasında yer alan;

a) Hazine bonosu faizlerinen,

b) Devlet tahvili faizlerinden,

c) Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca Çıkarılan ve Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5 numaralı bendinde yer alan menkûl kıymetlerden sağlanan iratlardan,

d) Banka mevduat faizlerinden,"

Bakanlar Kurulu, 15 numaralı bent hükmüne göre yapılacak vergi tevkifatı ile ilgili olarak, Bankalar özel finans kurumları, sigorta şirketleri ve diğer mükellefler için farklı oranlar tespit etmeye yetkilidir. Bu yetki dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkûl kıymet gelirleri için farklı oranlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.

Halit dağlı (Adana) ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ İLHAN AŞKIN (Bursa) Katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — (d) fıkrasıyla getirilmek istenen, aslında kanun metninde, 10 numaralı bentte mevcuttur; mükerrer olur. Dolayısıyla, katılmamız mümkün değildir.

Arz ederim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum efendim : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 14. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ziraî ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 10 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı bulundukları vergi dairesine önceden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler."

BAŞKAN — Madde hakkında, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Yaşar Topçu: buyurun efendim.

KÖKSAL TOPTAN (Zonguldak) — Kendileri şu anda komisyonda bulunuyorlar efendim.

BAŞKAN — Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Tahir Köse; buyurun efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

SHP GRUBU ADINA MEHMET TAHİR KÖSE (Amasya) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; daha önce 20 işçi çalıştıran müesseseler muhtasar beyannamelerini üç ayda bir vermekte idiler. Bu madde ile 20 kişi olan bu rakam 10'a düşürülmüştür. Bunu olumlu buluyoruz; ancak, yeterli de görmüyoruz.

İşçiden gelir vergisini peşin kesen bir müessese bu vergiyi neden üç ay kullansın? İşçi çalıştıran herkes muhtasar beyannamesini her ay vermelidir. Bunun, kırtasiyeciliği artıracağı gibi bir iddiası da olamaz.

İşletmeler KDV beyannamesini ve peşin vergisini her ay veriyor da, muhtasarı neden vermesin? Bunu bir örnekle gösterecek olursak; 200 bin lira brüt maaşla 10 kişi çalıştıran bir müessese, muhtasarı üç ayda bir yatırmakla ne kazanır? 200 bin lira gelirin bir aylık Gelir Vergisi 50 bin liradır. Birinci ayın vergisini üç, ay, ikinci ayın vergisini iki ay, üçüncü ayın vergisini ise işletme sahibi bir ay kullanabilmektedir. 10 kişinin vergisi 500 bin liradır. Bugünkü faizlerle işletmenin bir dönemdeki kazancı 80 bin liradır. Dört dönemde ise bu rakam 320 bin liradır. Bu, en küçük rakam baz alınarak yapılan bir hesaplamadır. Yüksek ücretli işçi çalıştıran müesseselerde, bu rakam daha da büyümektedir. Vergi toplamak için olmadık yollar aranırken, 10 işçi çalıştıran bir işletmeye, işçiden kesilen Gelir Vergisini; yani devletin parasını üç ay kullanmasına müsaade edilmemelidir.

Zira ürün bedellerinden yapılan tevkifat, doğru olduğu üzere, her ay vergi dairesine yatmaktadır. İşçiden kesilen Gelir Vergisinin de, ziraî ürün bedellerinden kesilen vergi gibi maliyeye her ay yatırılması zorunludur. İşçiden kesilen Gelir Vergisinin işverence üç ay kaynak olarak kullanılmasına müsaade edilmemelidir. Muhtasar beyannamenin her ay verilmesinin gerektiğine inanıyoruz. Bu amaçla vereceğim önergenin de destekleneceğini umut ediyorum.

Saygılarımla. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Köse.

Sayın Yaşar Topçu; buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; görüşülmekte olan tasarının, Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesini değiştiren hükmünde, ziraî ürün bedellerii üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları

hizmet erbabı sayısı 10 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı bulundukları vergi dairesine şu şu aylarda verirler, diyor.

Değerli arkadaşlar, uygulanmakta olan ya da değiştirilmek istenen maddede, çalıştırılan hizmet erbabı sayısı 20 kişidir. Şuradan bir beyan okumak istiyorum: "Hakikaten, vergi yükü itibariyle yeni birtakım şeyler getirmemektedir. (Bu tasarı için bahsediliyor) Esas itibariyle, uygulamada karşılaştığımız bazı sorunların ortadan kaldırılmasını ve iş âleminde vergi hukukunda birtakım kolaylıkların getirilmesini hedef almıştır." Bu beyan, Sayın Bakanımıza aittir.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Doğrudur.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — O beyan doğruysa, bu ne?.. 20 kişi çalıştıran küçük bir işletmede, bir kolaylık getirip, üy ayda bir defa muhtasar beyanname vermek kolaylığı varken, hangi gerekçeyle bu sayıyı 20'den 10'a -şu okuduğum beyanınız karşısında- indiriyorsunuz? Hani kolaylık?.. Bu beyan doğruysa, bu madde neyin nesi?..

ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Aydın) — Bu maddede vergi yükü gelmiyor.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Efendim, biz zaten vergi yükü kısmını okumadık. Sayın Bakan diyor ki, "İş âleminde vergi hukukunda birtakım kolaylıkların getirilmesini hedef almıştır." Hedefe bakın... Hedef, kolaylık getirilmesi; getirilen ise zorluk.. Bunun içerisinden 11 ile 20; 11'den itibaren işçi çalıştıran bütün işyerleri çıkıyor, her aya giriyor.

Değerli arkadaşlar, ilk gün burada yapmış olduğum konuşmada dedim ki, arkadaşlar, vergi almanın yolu, sadece denetim ve ceza koymak değildir. Vergi almanın bize göre en etkin yollarından birisi, mükellefe kolaylık sağlamaktır, mükellefin yapabileceği işleri basitleştirmektir. Şimdi, Gelir Vergisi Kanunu, Vergi Usul Kanunu öyle hale getirildi ki, o kadar sıkı çember içerisine alındı ki, öyle mükellefiyetler getirildi ki, öyle vesikalar kondu ki, bunu, bizim toplum olarak, içerisinde bulunduğumuz sosyal ve kültürel seviye itibariyle, iktisadî seviye itibariyle vatandaşlarımız yerine getirmekten aciz kalıyorlar; aciz kalınca, başlıyor sızlanmalar. Sızlanmalarla birlikte başka yollar; yani, kanun dışı yolları zorlamak veya kanundan kaçış başlıyor. Bir kanun bir topluma zorluklar getirirse, toplum ondan kaçmaya çalışır; bu, bunun kuralıdır. Ancak, kolaylıklar getirirse... Siz mevcut kolaylığı kaldırıyorsunuz.

Bize göre bunun çok büyük bir sakıncası daha var. Eğer siz kabulleniyorsanız, bizim bir diyeceğimiz yok. Arkadaşlar, demin konuşan arkadaşım -yukarıda komisyondaydım, tam içeri girdiğimde bu konudan bahsediyordu- diyordu ki, "Devletin, muhtasar beyannameyle vermesi gereken vergilerini üç ay kullanıyor. Buna imkân verilmesin, her ay alınsın..." Tabiî devletin parasını başkalarının kullanmasını hiçbirimiz istemeyiz. Ancak bu, küçük işletmeler için bir kolaylık olmak üzere getirilmiştir. Şimdi bunun 20'den 10'a indirilmesinde tek bir sebep olabilir. O da şudur : Devlet, 10'la 20 işçi çalıştıran işyerlerinde toplanan muhtasar beyannameyle bildirilecek ve yatırılacak olan paraya dahi ihtiyacı olacak noktaya düşmüştür, gelmiştir. Bunun manası budur. Eğer devletin, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, 31-32 trilyon bütçesi bağlanacak olan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin 11'le 20 işçi çalıştıran işyerlerinde bir ayda muhtasar beyannameyle toplanan paraya muhtaç hale düştüğünü Hükümet kabul ediyorsa, tabiî hep birlikte el kaldıralım, devleti kurtaralım. Öyleyse, hep birlikte

el kaldıralım, devleti kurtaralım. Değilse, burada getirilen hüküm, Sayın Bakanın burada bu tasarı görüşmelerinin başında yapmış olduğu konuşmaya yüzde yüz aykırıdır; birçok işyerlerini müşkül durumda bırakacaktır, vatandaşlarımızı tekrar kanundan kaçar hale getirecektir.

Söyleye söyleye dilimizde tüy bitti ama, belki faydası olur diye bir hususu daha tekrar edeceğim, hani, velevkâne 180 hikâyesi, 180 defa da tekrar etseniz hikâyesi; bir vergiyi, vatandaşın desteğini almadan, onun gönül rızasını almadan, ne kadar ceza getirirseniz getirin, ne kadar tedbir alırsanız alın, tam toplayamazsınız.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Gönül rızasıyla vergi olur mu?

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Sayın Taşçıoğlu, benim okuduğum vergi hukuku şöyle başlıyordu : "Hiç kimse, devletin menfaatini düşünmek zorunda değildir." Böyle başlıyordu, rahmetli Akif Hocanın kitabı. Onu kabul ediyorum. Bir insan, tabiî ki gönül rızasıyla vergi vermez; ama, esasen yapacağı bir işi gönül rızasıyla yaparsa... Yapması mecburî olan bir işi gönül rızasıyla yapmak var, kerhen yapmak var. Türk vatandaşı vergi vermekten kaçmamaktadır. Rızasıyla kimse vergi vermez; ama bunu ona kerhen yaptırmanın manası yok. Bizim anlatmak istediğimiz budur. Yoksa hiç kimse, hiçbirimiz, Maliye Bakanı dahil, kendi cebinden "Alsın devlet de şu parayı kullansın" demez. Böyle bir şeyi iddia eden de yok. Bizim söylemek istediğimiz, vatandaşa daha önce kolaylık getirmişken, bunun biraz daha zorlaştırılmış olması. Tenkit ettiğimiz husus da budur.

Bize göre, bu maddenin metinden çıkarılmasında ve eski halinde bırakılmasında fayda vardır. Dediğim gibi, eğer Devlet, 10 kişi çalıştıran işyerinden,20 kişi çalıştıran işyerine kadar küçük işletmelerdeki muhtasar beyannameden alacağı paraya muhtaç hale geldi ise, bir itirazımız yoktur; gelmedi ise, bu maddenin bu tasarıdan çıkarılmasını biz arzu etmekteyiz.

Saygılarımı sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Topçu.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, küçük bir açıklamam olabilir mi?

BAŞKAN — Buyurun efendim; açıklama uzun sürecekse kürsüye buyurun?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Hayır efendim, çok kısa.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, değerli üyeler; bu maddenin düzenlemesiyle ilgili meslek odalarının müracaatları vardır. Aslında, kaidelere istisnalar getirmek düzeni bozar. Burada da istisna getirilmiştir, küçük işletmelere kolaylık olsun diye. Doğrudur; ancak, o işletmeler, artık 20 işçi çalıştıran işletmeler genelde mekanize oldukları için, kollanması gerekli küçük esnaf mahiyetinden çıkmışlardır. İstisna haddi küçültülmek suretiyle gene de küçük esnaf ve sanatkâr korunmaktadır; ama, üç ay verginin muhafazası ve kullanılması başka işletmeleri huzursuz etmektedir ve haksız bir uygulamanın ortadan kaldırılması için meslek kuruluşları bize müracaat etmişlerdir. Meseleye bu açıdan bakmakta fayda vardır; ama gene de küçük işletmeleri korumak için de bir hüküm yer almaktadır.

Arz ederim efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — olmaz Sayın Bakan. O zaman, söyleyelim de, iş sahipleri meslek kuruluşlarını değiştirsin.

BAŞKAN — Başka söz isteyen var mı? Yok.

Önergeler vardır okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu,193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu,488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 14 üncü maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Haydar Baylaz
Bingöl
Abdurrezak Ceylan
Siirt
Orhan Şendağ
Adana
Abdullah Ulutürk
Afyon
İsmail Köse
Erzurum
Mehmet Korkmaz
Kütahya
Ertekin Durutürk
Isparta

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Abdurrezak Ceylan
Siirt
Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Haydar Baylaz
Bingöl
İsmail Köse
Erzurum
Mehmet Korkmaz
Kütahya
Ertekin Durutürk
Isparta

Madde 14. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ziraî ürün bedellleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 20 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannameleri bağlı bulundukları vergi dairesi önceden bildirmek şartıyla her yerine şubat, mayıs, ağustos ve kasım aylarının, yirminci günü akşamına kadar verebilirler."

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı; 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma

Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Abdurrezak Ceylan
Siirt
Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Haydar Baylaz
Bingöl
İsmail Köse
Erzurum
Mehmet Korkmaz
Kütahya
Ertekin Durutürk
Isparta

Madde 14. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ziraî ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 15 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı bulundukları vergi dairesine önceden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının yirminci günü akşamına kadar verebilirler."

BAŞKAN — Diğer Önergeyi Okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı; 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Abdurrezak Ceylan
Siirt
Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Haydar Baylaz
Bingöl
İsmail Köse
Erzurum
Mehmet Korkmaz
Kütahya
Ertekin Durutürk
Isparta

Madde 14. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ziraî ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 25 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannameleri bağlı bulundukları vergi dairesi önceden bildirmek şartıyla her yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının yirminci günü akşamına kadar verebilirler."

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlık Divanına

Görüşülmekte olan 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygılarımızla arz ederiz.

Fuat Erçetin
Edirne

Ahmet Ersin
İzmir
Tahir Köse
Amasya
Mustafa Çakır
Giresun
Fuat Atalay
Diyarbakır

Madde 14. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda değişiklik yaparak 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fuat Atalay
Diyarbakır
Mustafa Çakır
Giresun
Zeki Ünal
Eskişehir
Fuat Erçetin
Edirne
Tahir Köse
Amasya

"Ziraî ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 15 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı bulundukları vergi dairesine önceden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilir."

BAŞKAN — Önergeleri, aykırılık derecesine göre okutup, işleme tabi tutacağım :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlık Divanına

Görüşülmekte olan 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygılarımızla arz ederiz.

Mehmet Fuat Erçetin
Edirne
ve arkadaşları

Madde 14. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ İLHAN AŞKIN (Bursa) Katılmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyor.

BAŞKAN — Söz isteyen var mı? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 14 üncü maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mustafa Çorapçıoğlu (Balıkesir) ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ İLHAN AŞKIN (Bursa) — Katılmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

M. Abdurrezak Ceylan
Siirt
ve arkadaşları

Madde 14. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ziraî ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 15 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı bulundukları vergi dairesine önceden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler."

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ İLHAN AŞKIN (Bursa) — Katılmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyor.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden söz isteyen?.. Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

M. Abdurrezak Ceylan
Siirt
ve arkadaşları

Madde 14. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ziraî ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 20 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini bağlı bulundukları vergi dairesi önceden bildirmek şartıyla her yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler."

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ İLHAN AŞKIN (Bursa) — Katılmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyor.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden söz isteyen?.. Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

M. Abdurrezak Ceylan
Siirt
ve arkadaşları

Madde 14. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fık-

rası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ziraî ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 25 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannameleri bağlı bulundukları vergi dairesi önceden bildirmek şartıyla her yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler."

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ İLHAN AŞKIN (Bursa) — Katılmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyor.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fuat Atalay
Diyarbakır
ve arkadaşları

"Ziraî ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 15 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı bulundukları vergi dairesine önceden bildirmek şartıyla her ay yerine, Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilir."

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ İLHAN AŞKIN (Bursa) — Katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

14 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 15. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki mükerrer 120 nci madde eklenmiştir.

"Geçici vergi :

MÜKERRER MADDE 120. — Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, geçici vergi öderler.

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu Kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının % 50'sidir. Bu oranı, % 100'e kadar artırmaya veya % 25'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilir ve yıllık gelir vergisi ile birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

Bir önceki takvim yılında tahakkuk eden geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mah-

sup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, içinde bulunulan yıla ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı, mükellefin o yıl sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde kendisine ret ve iade edilir.

Yeni işe başlayan mükelleflerde, bir önceki yıl gelirleri için uygulanan ve mükellefin durumuna uyan hayat standardı temel gösterge tutarı üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ikinci fıkrada yer alan oranla çarpılması suretiyle bulunan tutarın 1/12'si, müteakip yılın Mart ayına kadar olan ay sayısı (işe başlanılan ay hariç) ile çarpılmak suretiyle geçici vergi hesaplanır. Bu tutar, işe başlanılan ayı takip eden ayın 20'sine kadar, vergi dairesince tahakkuk fişi ile tahakkuk ettirilir; ilk taksidi aynı süre içinde, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar eşit taksitler halinde ödenir.

İşin bırakılması halinde, işin bırakıldığı ayı takip eden aylara ilişkin geçici vergi taksitleri ödenmez. Geçici verginin yıllık tutarı ile işin bırakıldığı aya kadar (bu ay dahil) olan tutarı arasındaki fark, vergi dairesince terkin edilir.

Cari vergilendirme döneminde elde edilen ticarî ve meslekî kazançlar üzerinden tevkif yoluyla ödenen gelir vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç), belgelendirilmek kaydı ile geçici vergiden mahsup edilir. Bu şekilde mahsup edilen vergiler, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden ayrıca mahsup edilmez.

Geçici vergiye yapılacak itirazlar, geçici verginin tahsilini durdurmaz.

Geçici vergiye ilişkin usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından tespit edilir."

BAŞKAN — Madde hakkında Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Korkmaz; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA MEHMET KORKMAZ (Kütahya) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 15 inci maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa mükerrer 120 nci madde eklenmektedir.

"Geçici vergi" başlığı ile eklenen mükerrer 120 nci maddeye göre, gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının, carî, vergilendirme döneminin Gelir Vergisine mahsup edilmek üzere, geçici vergi ödemesi; yani peşin vergi hükmü getirilmektedir.

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca isabet eden kısmının yüzde 50'si olup, bu oranı yüzde 100'e kadar artırmaya veya yüzde 25'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınıyor.

Değerli milletvekilleri, gerçek usulde Gelir Vergisi mükellefleri, yıllık Gelir Vergisi beyannamelerini mart ayında verirler ve ödenmesi gereken yıllık Gelir Vergileri tutarını da mart, haziran ve eylül ayı olmak üzere üç eşit taksitte öderler. Yani, bir takvim yılı sonunda elde ettikleri ticarî kazancın veya hayat standardı esasına göre yıllık Gelir Vergisinde gözükecek olan matrah üzerinden tahakkuk edecek vergisini üç eşit taksitte öderler; ama bu kanun tasarısının 15 inci maddesi ile getirilen mükerrer 120 nci maddeye göre, mükelleflerden alınması düşünülen geçici vergi ise, peşin vergi 12 eşit taksitte her ay olmak üzere ve vergi mükelleflerinin aylık olarak verdiği Katma Değer Vergisi beyannamesi ile birlikte her ay vergi olarak

ödenecek; hem de, Gelir Vergisi mükellefi, ticarî kazanç sahibi her ay ödeyeceği geçici verginin kâr matrahı belli olmaksızın elde edilmemiş kazancın vergisi olarak ödeyecektir.

İşyeri sahibi olarak, vergi mükellefi olarak, esnaf olsun, tüccar olsun, küçük esnaf olsun, nakliyeci olsun, isterse serbest meslek kazanç sahibi olsun, 193 sayılı Gelir Vergisi ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunları gereği tutulması mecburi olan defterleri tutacaksın, günlük girdi ve çıktıları belgeleyeceksin, her ay Katma değer Vergisi beyannamelerini ve verilmesi gereken diğer kanunî beyannameleri sürelerinde vereceksin, mükellef olarak her ay işyeriyle, muhasebeci ve vergi dairesi arasında mekik dokuyarak, bürokratik bir sürü kırtasiyecilikle boğuşacaksın ve bir takvim yılının sonunda işletme hesabı veya bilanço esasına göre tuttuğun defteri kapattığında, bir yıllık ticarî durumun kâr veya zarar olarak ortaya çıkacaktır. Kazara işlerin düzgün gitmemişse, zarar etmişsen veya az kâr etmişsen yandın... O zaman zarar etmeseydin, az kâr da etmeseydin, diyebilen, bize ne, diyebilen bir hükümet; ister kazan, ister kazanma, ben anlamam, mantığıyla ortaya bir hayat sıtandardı uygulaması koyuyor. Bu durumda vergi kanunları, verginin mevzuu ve mükellefini belirleyen bir çerçeve kanunu olmuş, vergi nispet ve miktarına ilişkin her türlü düzenleme Maliye ve Gümrük Bakanlığına bırakılmıştır. Böyle bir mantığı anlamak, bunu izah edebilmek mümkün değildir. Esnafı, tüccarı veya serbest meslek erbabı mükellefleri âdeta bir kaz gibi yolabilmek için bu iktidarı hep böyle ince hesaplar peşinde görüyoruz. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan beri uygulanan vergi sistemleri içerisinde böyle düşünceler hiç olmamıştır.

Bu mükerrer 120 inci madde ile yeni işe başlayan mükelleflerden dahi peşin vergi alınması öngörülüyor. 15 inci maddeyle getirilen mükerrer 120 inci maddenin gerekçesinde Hükümet, "Geçici verginin ihdas edilmesi nedeniyle de dahilî tevkifat esası yürürlükten kaldırılacaktır" diyor. Niçin?.. Efendim, bugün uygulanan dahilî tevkifat sistemiyle alınan bütün tedbirlere ve yapılan düzenlemelere rağmen bazı mükelleflerin gerçek durumları kavranılamamıştır da ondan. Bu iktidarın beceriksizliği ve bu kanunların yaz boz tahtası gibi sık sık değiştirilmesi sonucu karmaşık bir durum ortaya çıkıyor. Söz konusu mükerrer 120 inci maddenin son paragrafında "Geçici vergiye yapılacak itirazlar, geçici verginin tahsilini durdurmaz" denilmektedir. Vergi mükellefine hak arama yolunu, itiraz yolunu tıkayacaksın, illâ da vergi ver mantığı... Hangi demokratik ülkelerde bu sistem uygulanıyor? Vatandaştan âdeta zorla vergi almayı hangi mantıkla izah edebileceksiniz, doğrusu merak ediyorum? Bunun adına, zorla vergi almak, denir; kazanmayandan vergi almak denir.

Değerli milletvekilleri, biz vergiye karşı değiliz. Vergi alınmasın da demiyoruz. Vergi alınsın; ama kazanandan alınsın. Anayasanın 73 üncü maddesinde, "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır" denilmektedir. Yaptığınız uygulamalarla ve getirdiğiniz bu peşin vergi sistemiyle, Anayasanın 73 üncü maddesini çiğniyorsunuz; kişi kazanmadan vergi almaya kalkıyorsunuz. İşte buna yanlıştır diyoruz.

Bu madde kanunlaştığı takdirde pek çok küçük esnafımız, pek çok serbest meslek erbabı işyerini kapatmak zorunda kalacaktır. Bu yasa, adaletsizliktir, eşitlik ilkesine aykırıdır, savunma hakkını kaldır-

maya yöneliktir. Özellikle serbest meslek sahibi vergi mükelleflerini birer tüccar gibi görüp vergi yüklemek, yeni işe başlayanların, meslekten yararlanacakların sayısını, zenginlerin tekeline bıraktırır.

Değerli milletvekilleri, hiç değilse bu maddenin oylanmasında vicdanlarınıza danışarak, bu maddenin tasarı metninden çıkarılması yerine, rakamlarının düşürülmesi hususunda ve yeni işe başlayanlardan, özellikle yeni işe başlayan serbest meslek sahibi küçük esnaf ve sanatkârlardan bu peşin verginin ilk yıl için alınmamasını tavsiye ediyorum. Bu düşüncelerle Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Korkmaz.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Fuat Erçetin; buyurun efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

SHP GRUBU ADINA MEHMET FUAT ERÇETİN (Edirne) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tasarıdaki mükerrer madde 120 ile halen uygulanmakta olan ve bu tasarı ile kaldırılması düşünülen dahilî tevkifat uygulamasının yerine geçmek üzere bu defa "Geçici vergi" adı altında bir usul getirilmek istenmektedir. Bu usule göre, Gelir Vergisine tabi ticarî kazanç sahipleriyle serbest meslek erbabı, -inşaat işi yapanlarla, noterler hariç- elde ettikleri kazançlarından dolayı ödeyecekleri verginin yüzde 50'sini ayrıca "Geçici vergi" adı altında, 12 ayda ve eşit taksitle ödeyeceklerdir. Bu durumda bu mükellefler; örneğin, 1989 yılında, hem 1988 yılında bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarının vergisini, hem de bu verginin yüzde 50'si oranında Tabiî bu oran yüzde 25 veya yüzde 100 de olabilir- bir geçici vergiyi ödemiş olacaklardır.

Türkiye'de, özellikle enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde bütçe açığı büyük önem kazanmakta ve vergi gelirlerinin artırılmasına çalışılmaktadır. Ancak, bu alanda istenen başarı sağlanamayınca, vergi kayıp ve kaçağı istenen ölçüde azaltılamayınca, alınabilen vergilerin daha fazla miktarda ve daha çabuk alınmasına, böylece enflasyon karşısında bu vergilerin aşınmasının en aza indirilmesine çalışılmaktadır. Sonuçta, getirilen geçici vergi de bu türden bir vergi olup, aslında bütçe açığını kapamaya yarayacaktır. Zira bu tür uygulamalar, ilk uygulandığı yılda bu amaca daha iyi hizmet etmekte, takip eden yıllarda ise getirilen mahsup sistemleri sayesinde anlamını yitirmektedir. İşte bu yüzdendir ki, henüz anlaşılmaya ve yerleşmeye başlayan dahilî tevkifat sistemi kaldırılarak yerine bu uygulama getiriliyor. Belki bir kaç yıl sonra bu uygulama da terk edilecektir. Zaten bu uygulama 1981 ve 1982 yıllarında, "peşin vergi" adı altında uygulanmış ve başarılı olunamayınca kaldırılmıştır. 1986'da dahilî tevkifat getirilmişti, şimdi de bu sistemden yeniden geriye dönüş yapılıyor.

Görüleceği üzere, burada esas amaç, enlasyon karşısında adil bir vergi sistemi getirmekten çok, enflasyonun getirdiği bütçe açığını kapatmak için, zaten vergi alınabilenden katlı vergi almaktır. Katlı vergi almanın faydası bir-iki yılda ortadan kalkınca yeniden bir başka ad altında benzer bir uygulamaya geçilmeli ki sistem işlesin. aksi takdirde katlı vergi aşınıyor; üstelik bu sistemde ipotek altına alınan bir sonraki vergi geliri de aşınmış oluyor.

İşte bu nedenlerle bu tür uygulamalar bir kaç yıl içinde işe yaramaz hale dönüşüyor. Dolayısıyla bu tür sistemler özünde, sanılanın aksine, vergi adaletini sağlamaktan oldukça uzak, belki de artırıcı tedbirlerdir. Gerek peşin vergi, gerekse "Dahilî tevkifat" adı altında uygulanan örnekler ortada iken ve bu tür uygulamalara da en kısa zamanda son vermek ge-

rekirken, bu defa "Geçici vergi" adı altında benzer bir uygulamaya sarılmanın anlamı, enflasyon karşısında acizliğin tipik örneğidir. Enflasyon karşısında alınabilecek tedbirler bunlar değildir.

Ayrıca bu tür peşin vergiler uygulamada da bazı sorunlar doğurmaktadır. Olayın ekonomik yönden bazı eleştirileri yapılabilirse de, malî idarenin uygulaması açısından da bir sürü eleştiri yapılabilir. Özellikle ilgili dönem geçtikten sonra yapılacak ilave, ikmalen veya re'sen tarhiyatlarda pek çok sorun ve haksızlıklar, problemler ortaya çıkarmakta, bunların çözümü idareyi oldukça meşgul etmektedir. Üstelik, getirilen bu tür sistemler enflasyon karşısında zaten zor duruma düşen küçük işletmeleri daha da zor durumda bırakırken, enflasyondan yarar görecek büyük işletmeleri ise aynı oranda etkilememektedir. Özellikle geçici vergi türü uygulamalarında bu haksızlıklar, şu andaki dahilî tevkifat uygulamasına göre daha da artmaktadır. Sonuç olarak, bu uygulamaya özünde karşı çıkılmalıdır. Uygulamaya teknik olarak getirilebilecek itirazlarımız da şunlardır :

Ticarî kazanç sahiplerinden senelere sari inşaat işiyle uğraşanlar ve noterler acaba neden kapsam dışıdır? Bunların faaliyetlerinden yıl içerisinde tevkifat yapıldığı ileri sürülebilir; ancak, hemen belirtmeliyiz ki, gerekçede bu olamaz. Zira, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesine göre, faaliyetleri tevkifat kapsamına girebilen başka bazı kazanç sahipleri bu uygulamaya dahildir. Üstelik noterlik faaliyetleri tevkifata da tabi değildir.

Bir başka itirazımız : Yeni işe başayanlara bu vergiyi getirmenin de vergi adaleti ve vergiciliğin genel sistemiyle bağdaşır bir yanı bulunamaz. Bu tür kişilerden hayat standardı uygulamasıyla ilişki kurularak vergi almaya kalkmak, özellikle küçük işletmelerde sorun yaratır.

Madde de Bakanlar Kuruluna oranı yüzde 25'e indirme ve yüzde 100'e çıkarma yetkisi tanımak çok geniş bir yetkidir. Esasında bu yüzde 100 artırma yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesi, âdeta yeni bir vergi getirmekle eş anlamlıdır. Bu durumda Bakanlar Kurulu âdeta yeni bir vergi getirebiliyor veya kaldırabiliyor. Bu durum da kanımızca, Anayasanın -biraz evvel Doğru Yol Partili arkadaşımın da söylediği gibi- 73 üncü maddesine aykırıdır.

Ayrıca yeni işe başlayanlarda geçici verginin hayat standardı esasına göre uygulanması, özellikle serbest meslek kazanç sahipleri açısından da ağır yük getiriyor. Zira, bizim vergi sistemimizde serbest meslek kazanç sahipleri, ticarî kazanç sahipleri gibi birinci ve ikinci sınıf diye ayrılmadan, hepsi birinci sınıf sayılmışlardır. Bu durumda yeni açılan büyük bir ticarî işletmeyle ufak bir serbest meslek kazanç sahibi -küçük muhasebeci gibi- aynı vergiyi ödemek zorunda kalacak ki, bu durum adaletsizdir.

Uygulamaya ilişkin diğer bazı belirsizlikler de vardır. Ancak, sanırız Bakanlık aldığı yetkiyle bu belirsizlikleri de çözebilir. Ancak, bu belirsizliklerin çözüme kavuşturulması anına kadar da mükellefler zor durumda kalabilir. Örneğin; zarar beyan eden mükellefin geçici vergisi konusunda Kurumlar Vergisinde hükümler getirildiği halde, Gelir Vergisinde bu hükümler niçin getirilmemiştir? Getirilmek istenen geçici vergi uygulamasında Gelir ve Kurumlar Vergisi mükellefleri için de farklı uygulamalar vardır. Gelir Vergisini, yeni işe başlayan geçici vergiye tabi olurken, tasarının 21 inci maddesine göre, Kurumlar Vergisi mükelleflerinde olduğu gibi, yeni işe başlayan mükelleflerde, ilk Kurumlar Vergisi beyannamesi ve-

rilinceye kadar geçici vergi aranmayacaktır.

Getirilen sisteme göre, dahilî tevkifat uygulamalarına ilişkin olarak 1989 yılında ve daha sonraki yıllarda yapılacak ikmalen ve re'sen tarhiyatları; örneğin, vergi incelemesi gibi, ayrıca dahilî tevkifatın zayi olduğuna karar verilirse, tarh ettirilmesi gereken bu dahilî tevkifatlar ne olacak? Zira, getirilen hükümlere göre, geçmişe dönük olarak dahilî tevkifatın tarh ettirilemeyeceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı gibi, 1989 yılından sonraki dahilî tevkifatın ret ve iadesi veya mahsubu teknik olarak olanak dışıdır. Şu halde, tasarı mademki bir vergiyi kaldırıyor, bu konular da ayrıntılı olarak geçici maddelerle düzenlenmeliydi.

Teşekkür ederim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Erçetin.

Şahsı adına, Sayın Yaşar Topçu; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; geçici vergiyi düzenleyen 15 inci madde üzerinde söz alışımın birkaç nedeni vardır. Bunlardan bir tanesi şudur : Bu 15 inci madde ile getirilen mükerrer 120 nci madde, geçici bir madde değildir. Geçici işler geçici maddelerle düzenlenir veya geçici işler için süre konur, "Şu tarihe kadardır" denir. Şimdi ben, Sayın Maliye ve Gümrük Bakanı burada iken, bu geçici verginin ne zaman geçeceğini sormak istiyorum? Mademki oraya "Geçici" deyimi konmuştur, bunun ne zaman geçeceğini sormak istiyorum. Türk vatandaşı geçici vergiden ne zaman kurtulacaktır? Bunun süresini merak ediyoruz; bu bir.

İkincisi, bendeniz tabiî vergici değilim ama, buraya bir görev yapmaya gelmişim. Elbetteki böyle bir yasa tasarısı gelince, bu işle ilgili ne kadar araştırmam gereken yer varsa, hepsini araştırdım; Amerikasından İsviçresine, İtalyasından Belçikasına, İngilteresine kadar araştırdım, baktım, dünyanın neresinde geçici vergi var diye; hiçbir yerde yok. Arayıp dururken, geçici vergi karşıma, 1215 yılında İngiltere'de Kral John zamanında çıktı. Evet, Magna Carta'nın 12 nci maddesi diyor ki, "Krallığımızda genel oylama olmadan hiçbir vergi alınmayacak ve yardım toplanmayacaktır. Meğer ki bunlar, kurtuluş akçesi, (yani, bir savaş olursa ondan kurtulmak için olacak, Kurtuluş akçesi) en büyük oğlumuzun şövalyeliği, en büyük kızımızın düğünü için olsun."

Şimdi, gerçekten merak konusu; harp yok, yani harp falan olsa, ülkenin istikbali istiklâli tehlike altında olsa, bırakınız parayı pulu, canımızı veririz. Geriye kala kala, şövalyelikle en büyük kızımızın düğünü kalıyor. Evlendirecek kızımız da yok; geriye şövalyelik kalıyor.

Arkadaşlar, bu lafları ciddî söylüyorum. Şundan dolayı ciddî söylüyorum : Bir vergi, yeni işe başlayanlara kadar indirilmişse, bunda mutlaka bir yanlışlık vardır. Değerli arkadaşımız Sayın Okan Çağlar, bu konu ile ilgili olarak yaptığı bir açıklamada bu kürsüden dedi ki, "efendim, ne yapalım; yeni işe başlayan da 14 500 lira. 14 500 liraya Kızılay'da bir adama bir lokantada yemek vermiyorlar" Doğrudur, sayenizde böyle oldu; ama arkadaşlar, hepimiz, birçoğumuz serbest meslek içerisinden geldik. Bugün tesadüf, Adliyede kendisine tekrar rastladım, yüzlerce misal gösteririm; ben serbest mesleğe yeni başladığım yıllarda bir arkadaşımın Ankara'daki bürosuna ziyarete gittiğim zaman, ikinci bir çayı söylemesini, samimiyetimize istinaden söylediğim zaman, yeminle söyleyerek, birinci çayın pa-

rasını kazanamadığını ve bundan vazgeçmemi söylemiştir. Siz ne diyorsunuz??.. Ben avukatlığa, 1 000 lira borç para bir arkadaşımdan, 1 500 lira borç parayı da bir yakınımdan bularak başladım. Çalışarak döndüm, alnımın teriyle döndüm... (ANAP sıralarından "Köşeyi mi?" sesleri) Hayır, Para kazandım, devlete de vergimi verdim; kuruşuna kadar da verdim. Ben havadan para kazanmadım; avukatlığımı da doğru dürüst yaptım kazandım, bunu böyle bilin. Bir taraftan büro taksidi ödedim, bir taraftan telefon parası ödedim, bir taraftan gelen gideni ağırladım, bir taraftan ev geçimimi temin ettim. Siz 14 500 lirayı beğenmiyor musunuz? Kaç lira verdiniz memura?.. 1989 bütçesinde memurun maaşında kaç lira artış yaptınız?.. (ANAP sıralarından "128 katsayı" sesleri) Bir hesapla eline kaç para geçiyor? Sizin o beğenmediğiniz 14 500 lira; işte yaptığınız iş! Tabiî, sizin o beğenmediğiniz 14 500 lira.

Başka bir şey daha söyleyeceğim : Değerli arkadaşlar, bizim Anayasamızda yok; ama dedim ki, ben diğer ülkelerin vergilerini taradım, araştırdım; İsviçre bu konuda hüküm getirmiş. Değerli kardeşimiz meraklıdır, 31 inci maddenin ikinci fıkrası; diyor ki, -Aynen okuyorum buradan- "Ticaret ve meslek özgürlüğüne, Anayasada öngörülenler dışında, vergiler yoluyla sınırlandırma getirilemez." Bizim Anayasamızda böyle bir hüküm yok; ama Anayasamızda, verginin kazançtan alınacağı yazılı.

Şimdi, Sayın Maliye Bakanı burada konuşurken, "Bunlar mahsup edilecek" dedi, ben "Hayır, etmiyorsunuz" dedim. Maliye Bakanımız beni, yasayı okumadan konuşmakla itham etti; halbuki, yasayı dikkatli okumayan kendisiydi.

Şimdi 1989'da yeni işe başlayacak olandan, bu geçici vergiyi, (geçmeyecek olan vergiyi) alacaksınız, sonra, onun vereceği beyannameye göre bundan -Maliye Bakanının beyanına göre, ki burada beyanı var- mahsup edeceksiniz. Bana göre etmeyeceğiz. 1990 yılında aynı geçici vergiyi ödemeye devam etmeyecek mi? Edecek. Siz hayat standardını yükseltmeyecek misiniz? Yükselteceksiniz. 14 500 lira yerine borcun 29 000 lira oldu, sen bir 14 500 daha ver" diyeceksiniz. Tabiî, denecek olan bu. Bunun neresi mahsup? Bu mahsup falan değil, bu bir kandırmaca; böyle sürüp gidecek bir kandırmaca. Daha evvel bir peşin vergiyle geldi. Sonra, bunun bazını değiştiriyorsunuz. Sayın Bakan bazını değiştirmek için de -konuşma metninde var- diyor ki, "Efendim, bazı kalemlerde biz Katma Değer Vergisini yükseltince, dahilî tevkifatın miktarını yükseltti, çirkin pazarlıklara vesile oldu." Çirkin pazarlıklara vesile olmasının sebebi, bazı kalemlerde Katma Değer Vergisinin yütseltilip, ona paralel olarak Dahilî Tevkifatın yükselmesinden dolayı değil, vatandaşın, vergilerin harcanmasında gördüğü yolsuzluk ve usulsüzlüklerden dolayı, devletin yanında yer almış olmaktan vazgeçmesinden dolayıdır. Olay budur, sebebi budur. Siz böyle yapmakla başka bir sonuç mu elde edeceğinizi sanıyorsunuz? Yine aynı şeyler olacak...

Şimdi, buna karşılık, Katma Değer Vergisine Dahilî Tevkifatı bağlamanın bir parça savunulur tarafı vardı. Neydi? Katma Değer Vergisi beyannamesi veren zat bir geliri olduğunu, aşağı yukarı bir şey geldiğini beyan ediyor ve buna istinaden ödüyordu. Ya şimdi? Hiç geliri olmasa, bu ay sabahtan akşama kadar sinek avlasa - halk tabiriyle- yine ödeyecek. Geçici verginin özelliği budur. Bizim karşı çıkışımızın sebebi de budur. Katma Değer bazından kaldırıp, hayat standardı bazına bağlamaktır. Yani, ne olursan ol, devlet sıkıntıda, para vereceksin. O zaman öyle iste-

yin. 1931 yılında, o zamanki hükümet çıkmış, "İktisadî Buhran" adı altında vergi toplamış. Öyle toplayın. Deyin ki, iktisadî buhran var; itiraf edin. Ülkenin sıkıntı içerisinde olduğunu; ülkeyi sıkıntıya düşürdüğünüzü, 5 senede refaha getireceğinize sıkıntıya getirdiğinizi itiraf edin; "İktisadî Buhran vergisi çıkarın. Herkes, elinde, avucunda ne varsa versin. Bu daha mertçe, daha açıkça olur.

M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — Nereden çıktı bu?

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Tabiî böyle. Nereden çıkacak? İşte, yeni işe başlayandan vergi almanızdan çıktı. Çay, kahve parası, telefon parası verecek, elektrik parası verecek, büro taksidi ödeyecek, kira ödeyecek, kiradan dolayı stopaj ödeyecek ve ondan sonra tutacak devlete peşin vergi verecek.

İSMET TAVGAÇ (Bursa) — Tabiî verecek.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Kazansın, ondan sonra versin. Hani 73 üncü madde ne oldu? Kazanandan almayın diyen yok; kazanandan alın. Bize göre, kazananlardan almıyorsunuz, kazanmayanlardan almaya çalışıyorsunuz. Sıkıntı burada...

Değerli arkadaşlar, burada bir hususa daha dokunmak istiyorum : Şu tasarının içerisinde bana göre çok kötü bir -öteden beri karşı olduğum- devlet zihniyeti yatıyor. Şimdi bu vergileri ödediniz, verdiniz. Öbür yıl beyanname verdiniz, mahsup edildi. Mahsup sonunda alacaklı kaldınız. Diyor ki, "başka vergi borçları varsa, buna mahsup edilir"... Evet, oradan da alacaklı kaldınız. "Yazılı şekilde talep ederse iade olunur..' Niye? Siz ciddî bir devlet değil misiniz? Vatandaşın sizde parası var; niye göndermiyorsunuz adresine? Niye vermiyorsunuz? Niye yazılı talebe bağlıyorsunuz?

Bu, şuna benziyor. Buna zamanında hep karşı olmuşuzdur. Hukukta -hukukçu olan olmayan, herkes bilir- bir zamanaşımı vardır. Bir alacak, belli bir süre geçince -hukuk der ki- ahlakî borç haline gelir, yani alacaklısının talep hakkı kalmaz, ama borçlu için ahlakî vecibedir; hatta imanı çok güçlü, "dinî bütün Müslüman" dediğimiz Müslümanlar, ölmeden evvel vasiyet ederler; aman oğlum, kızım, benim kime borcum varsa, sakın ha; arkamdan borçlu olduğumu söyleyen varsa, ödeyin, diye zamanaşımı şu bu dinlemezler.

Zamanaşımına uğrayan borç eğer ahlakî bir borçsa, bizim devletimizin -gidiniz Muhakemat Genel Müdürlüğüne- ilk yaptığı itiraz zamanaşımıdır, yani bizim devlet ahlaklı olmayı kabul etmez. Niye arkadaşlar? Neden dolayı? Türkiye Cumhuriyeti, vatandaştan alacağını alırken, her türlü cezasıyla, her türlü faiziyle, her türlü imkânı seferber ederek, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanuna göre, Her türlü yetkiyi uhdesine alarak topluyor da, sıra kendisinde kalan bir alacağa gelince neden böyle davranıyor? İşte, zihniyet o zihniyet; yazılı talep et de ödeyeyim... Sen dürüst bir devlet olarak, "Arkadaş, bende şu kadar alacağın kaldı, al bunu" de. Talep etmeden öde. Öde ki, vatandaşın sana güveni artsın; desin ki, benim devletim dürüst, hesabımı çıkardı, bakiye paramı da gönderdi; demek ki, benim devlette hiçbir şeyim takılıp kalmıyor.

Bu tür uygulamalarla bu Hazineyi kurtaramayız ve kurtaramayacaksınız. Benzeri yeni talepler gelecek, bunları hep burada konuşacağız, biz söyleyeceğiz, siz bildiğinizi yapacaksınız; ama sonunda bu işin faturası bana ağır olacak gibi geliyor.

Saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Topçu.

Şahsı adına Sayın Erol Güngör, buyurun efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Ben de söz için işaret etmiştim Sayın Başkan.

BAŞKAN — Erol Güngör Bey konuşsun, ondan sonra size söz vereyim efendim, ben görmedim sizi; özür dilerim.

EROL GÜNGÖR (İzmir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan yasa tasarısının 15 inci maddesiyle ilgili olarak söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Yüce Meclise saygılarımı sunarım.

Tasarının 15 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununa eklenen mükerrer 120 nci madde, vergi mevzuatımızda son derece sakıncalar yaratacak yeni bir müessese getirmektedir. Tasarının en önemli düzenlemelerinden birisi budur, geçici vergidir. Halihazırda Katma Değer Vergisi tahsilatına bağlı olarak dahilî tevkifatla sağlanan peşin verginin yerine, şimdi, geçmiş yılda ödenmiş verginin yüzde 50'si ve hatta yüzde 100'e kadar artırılabilmesi istenmektedir. Bu şekilde, içinde bulunulan yılın finansman açığını kapatmak uğruna, gelecek yıllardaki vergi hâsılatı ipotek altına alınmaktadır.

Peşin vergi yöntemi, oluşmamış, kazanılmamış bir geliri vergilendirmektir. Gelir Vergisi, gerçek olan bir kazançtan ve elde edilmiş olan kazançtan alınır. Kazanılmadan vergi almak, peşin istemek, hem yasal değildir, hem de hakkaniyete uygun değildir. Hükümet yetkilileri, geçici verginin, peşin verginin, Katma Değer Vergisine bağlı olarak halen alınmakta olan dahilî tevkifat yerine getirilmekte olduğunu söylüyorlar. Halbuki, yürürlükte olan uygulamada, Katma Değer Vergisi çıkıyorsa, yani o ay içinde müspet fark varsa alınıyordu, dahilî tevkifat yapılıyordu; müspet fark yoksa dahilî tevkifat yapılmıyordu. Şimdi getirilmekte olan yeni uygulama ile, peşin vergi hayat standardına bağlanmaktadır. Anavatan İktidarının uyguladığı ekonomik politikalar sonucunda, esnaf ve sanatlarla, serbest meslek erbabı çok zor günler yaşamaktadır ve yaşamaya devam etmektedirler. Bu esnaf ve sanatkârların sayısı Türkiye genelinde üç milyonun üzerindedir. esnaf ve sanatkârlar bu politikalar sonucunda, alacaklarını alamamaktadırlar; bu nedenle de senetlerini vergilerini ödeyememektedirler. Anavatan Partili milletvekilleri sanayi sitelerine giderse, büyük şirketlere iş yapan esnafın altı ay vadelerle malını sattığını aldığı senetlerin ise müşteri senetleri olduğu için zamanında ödenmediğini, bu vadelerin daha da uzadığını göreceklerdir.

Bugün, burada İzmirli esnaf temsilcileri var; bunlar, Hükümete ve Anavatan Partisi milletvekillerine de gitmişler, taleplerini dile getirmişlerdir. Yaptıkları açıklamaya göre, 1988 yılının ilk 10 ayında İzmir'de kepenk kapatan esnaf sayısının 3 471 olduğunu söylüyorlar. Bu uygulama devam ederse, bu kepenk kapatan esnaf sayısı her geçen gün katlanarak artacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 17 Kasım 1988 günü Sayın Maliye ve Gümrük Bakanı burada yaptığı konuşmada, bir arkadaşımızın, "Peşin vergi haksızlıktır" şeklindeki ifadelerini ele alarak; "kendileri her zaman ücretlilerden hemen ayın sonunda alınan vergilerden bahsederler, ondan sonra da diğer kazanç sahibi mükelleflerin bir yıllık kazançlarını mart veya nisan ayında beyan etmeleri ve beyan ettikleri vergiyi üç taksitte ödemelerinin sosyal adalete uymadığını ifade ederler, "Bu doğruysa, peşin vergi denilen müesseseyi getirmek lazımdır" şeklinde" konuşmuşlardır.

ANAP Sözcüsü Sayın Ömer Okan Çağlar da, aynı gün yaptığı konuşmada, "Türkiye'de 5 milyon ücretli olduğunu, bunlar vergilerini peşin ödedikleri halde serbest meslek erbabı ve ticaret erbabı mükelleflerin bir takvim yılında elde ettikleri kazançlarının vergilerini, ertesi yılda üç taksitte ödediklerini" ifade ederek, "Bu konuda bir taraftan ücretlileri, bir taraftan da serbest meslek erbabıyla, ticaret erbabını düşünmek lazımdır" dediler. Sayın Bakan ile sayın ANAP sözcüsünün ifadelerinden, ücretlilerin karşı karşıya bulunduğu adaletsizliği; serbest meslek erbabıyla, ticaret erbabından da peşin vergi almak suretiyle -başka bir haksızlık yaparak- düzeltmek, dengelemek istedikleri anlaşılmaktadır.

Ücretlilerin karşı karşıya bulundukları adaletsizliği düzeltmenin başka yolları da vardır. Bunlardan biri de, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesini değiştirerek, indirim hadlerini asgarî ücretin tamamına çıkarmaktır. Anavatan İktidarı bu yasaları getirirken, 12 bin liralık özel indirimi bir kuruş bile artırmayı düşünmemiştir.

Değerli milletvekilleri, geliniz bu vergi yasalarındaki değişikliklere hep beraber karşı çıkalım. Zaten ekonomik darboğazda olan esnaf ve sanatkârlarla, serbest meslek mensuplarına ek vergiler getirmeyelim.

Yüce Genel Kurula saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Güngör.

Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; "peşin vergi", "dahilî tevkifat" veya şimdiki adıyla "geçici vergi", ülkemizde yepyeni olaylar değildir. Değerli grup temsilcisi arkadaşlarımız, bu konuya değindiler; 1981 ve 1982 tarihlerinde, peşin vergi ödeme sistemleri Türkiyemize getirilmiş, ancak, objektif birtakım kriterlere dayanmadan getirildiği için, kısa bir zaman sonra da uygulamasından vazgeçilmiş.

Biliyorsunuz, Katma Değer Vergisi uygulamasına 1985 yılında başlandı ve Katma Değer Vergisi, objektif bir vergi olduğu için, yapılan faaliyetlerde, üretimin her safhasında ve hizmetin her safhasında, yaratılan katma değerle mütenasip bir vergi ödenmesini getirdiği için, böyle bir objektif değere dayandırılmak suretiyle, "Dahilî tevkifat" adı altında yeni bir uygulama başlatıldı. Bu uygulamanın üçüncü senesi bitmektedir. Katma Değer Vergisinin yarısı kadar bir miktar, her ayın 25'inde, Katma Değer Vergisi beyannamesiyle beraber beyan edilmekte ve ödenmektedir. Dahilî tevkifat müessesesi, bugün, üzerinde konuştuğumuz kanun maddesiyle kaldırılmak suretiyle bir başka esasa oturtulmak istenmektedir. Bağlanmak istenen esas, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisidir.

Değerli milletvekilleri, birçok sayın konuşmacı, yaptığı konuşmada, "Ben dünya literatüründe aradım, geçici vergiyi bulamadım; bu ne zaman geçecek, ne zaman bitecek?" ifadesini kullandı. Hakikaten, geçici vergi deyince, insanın aklına ilk gelen hadise, yapılan uygulamanın belli bir süre sonunda biteceği şeklinde. Bu verginin karakteri nedir? Bu vergi, belli bir rakamın, belli bir miktarını 12'ye bölüp, her ay mükellef tarafından ödenecek; beyanname verdiği zaman ödediklerine bakacaksınız, karşılıklı hesap edeceksiniz ve eğer ödeyeceği Gelir Vergisi veya Kurumlar Vergisi, ödediklerinden daha fazla ise, kalkıp, mahsup edeceksiniz veya terkin işlemi yapacaksınız ve

mükellefin ödeyeceği Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi, o güne kadar ödedikleri düşüldükten sonra kendisinden tahsil edilecek ve o yıl için yapılan ödemeler, hesaplaşma sonucunda bitecek, daha sonra yeni yıl uygulaması başlayacak. Onun için, geçici bir vergidir, beyan döneminde hesap edilir, ödenenler mahsup edilir veya terkin edilir; eğer arta kalan olursa, arta kalan başka vergilerle hesaplaşılır, mahsup edilir veya eğer, ödedikleri hâlâ artıyorsa o zaman kalkılır, geri kalan kısmı kendisine geri ödenir; ama, her ne hal ise, bu ödenilenle ilgili hesap, beyan döneminde bitirilir. Dolayısıyla, bu işlem, birer yıllık dönemler halinde görüldüğü için, bir gecici işlemdir, bu işlemle ilgili vergiye de "Geçici vergi" denilmiştir. Adını, "Peşin vergi" veya bir başka isim olarak söylersiniz; ama, mahiyet itibariyle, budur. Hiçbir zaman, bilmem kaçıncı yüzyılda, şövalyelerle ilgili olarak yapılmış geçici vergiyle alakası yoktur.

Şimdi, arkadaşlarımızdan bir tanesi, "Acaba, hangi demokratik ülkede böyle peşin vergi filan var?" dedi. Tabiî, değerli arkadaşlarımız, araştırma yapmışlar, kendilerine, yaptıkları araştırmalardan dolayı teşekkür ediyorum; bu meseleye, değerli üyelerimizin ne kadar ciddî yaklaştığının bir başka ifadesidir. Bizde de, çeşitli ülkelerdeki peşin ödeme şekilleriyle ilgili doneler var; hepsini ifade etmek istemiyorum ama, bazı örnekler arz etmek istiyorum :

Avrupa Topluluğu ülkeleri arasında,mesela, geçmiş yılın kesinleşen vergisi üzerinden, içinde bulunulan yılın vergisi, yine içinde bulunulan yıl, peşin olarak alınır. Fransa'da, içinde bulunulan yılın kurumlar vergisi, bir önceki yılın kurum kazancının yüzde 45'i oranında, dört taksit içinde, bulunulan yıl içinde ödenir, kesin vergileme içinde bulunulan bu dönemin kapsamını takip eden dört ay içinde yapılır.

Hollanda'da var. Geçmiş yılın ödenecek vergisinin yüzde 85'ini alıyorlar Hollanda'da.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — 1215 tarihine bakmış; Magna Carta...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — E, 1215; tabiî, farklı bir noktadan hareket ettikleri için, çok enteresan bir noktaya varmışlar; ama asıl hareket noktamızın burası olması lazım gelir.

İspanya'da var. Peşin olarak Kurumlar Vergisinin yüzde 30'unu alıyorlar.

Birisinde yüzde 85, birisinde yüzde 45, birisinde yüzde 30; ama var.

İtalya'da var : "Geçmiş yılda ödenen Gelir ve Kurumlar Vergilerinin yüzde 92"si diyor. Peşin olarak alınıyor.

Lüksemburg'ta var. Lüksemburg dört taksit halinde alıyor.

Yunanistan'da yedi taksitte alıyorlar; yüzde 50 oranında, peşin vergi.

Diğer OECD ülkelerinde var mı diye baktık. Mesela, Amerika Birleşik Devletlerinde var mı? "Cari yıl içinde tahminî Kurumlar Vergisi olarak dört taksitte ödenir. Kesin vergileme, vergilendirme dönemini takip eden ikibuçuk ay içinde yapılır. Geçmiş dönemin beyannamesi, bu dönemin sona erişinden altı aya kadar uzayabilir; ancak vergisinin ödenmesi uzayamaz." Peşin vergiyi alıyor.

Avustralya'da var, düşük bir rakam. İsviçre'de yok.

Ben ciddî araştırma yaptım. İsviçre'de yok. Kimi yerde yüzde 30, kimi yerde yüzde 45, kimi yerde yüzde 92; ama hemen hemen bütün ülkelerde var. Bütün olkelerde olması, bu ülkelerin, ekonomik yönden çok sıkışık durumda olduklarının, mükelleflerden alınacak peşin vergiye muhtaç olmasının bir ifadesi midir, değil midir; ben onun takdirini sizlere bırakıyorum değerli milletvekilleri.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Sayın Bakan, oralarda mahsuplar nasıl yapılıyor?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — Yeni Zelanda'da var, Arjantin'de var, Barbados'ta var, Çin Halk Cumhuriyetinde var, Endonezya'da var, Hindistan'da var.

Mesela Hindistan : "İçinde bulunulan yılın vergisi, içinde bulunulan yıl üç taksitte ödenir. Kesin vergileme beyan üzerine yapılır."

Kolombiya'da var : "Geçmiş yılın kesinleşen vergisinin yüzde 75'i içinde bulunulan yılda peşin vergi olarak tahsil edilir."

Malezya'da var, Kore'de var, Malta'da var, Yeni Kaledonya'da var; Pakistan'da, Peru'da, Portoriko'da var; Sri Lanka, Şili, Tayland, Tayvan'da var. (ANAP sıralarından alkışlar)

Bu çok ciddî hazırlanmış bir dokümandır, saygıyla arz olunur.

Çok değerli milletvekilleri, ben öyle inanıyorum ki, arkadaşlarımız isimden hareket ederek bir yanlış istikamete gitmişlerdir, kendilerini ben kınamıyorum; ama bir başka istikamette yapılan incelemenin neticelerini sizlere arz ettim.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; demek ki bir şeyin altını çizmek lazım : "Ülkemizde yeni bir uygulama getiriliyor" deniyor, yepyeni bir uygulama değil. 1981, 1982'de uygulanmış, daha sonra Katma Değer Vergisinin yarısı olarak ülkemizde de uygulanmaya devam edilmiş ve üçüncü yılını idrak ediyor. Bu yıl çeşitli nedenlerle Katma Değer Vergisiyle olan ilişkisi koparılarak, gene objektif bir kriter olan Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisine bağlanıyor.

Tabiî ki, sebeplerden bir tanesi, -biraz önce çok değerli milletvekilimizin de ifade ettiği gibi- Katma Değer Vergisiyle bugün uygulanan dahilî tevkifatın ilgisinin koparılması sonucunda, pazarlıkların bir noktada sona erdirilmesi gerçeği de yatmaktadır. Çok önemli bir faktördür. Eğer, kasımdan önce yüzde 18'e varan rakam uygulanmaya devam edilseydi yüzde 15 olacaktı, gene büyük bir rakam olarak karşımıza çıkacaktı; şimdi bu bağ koparılmak suretiyle Katma Değer Vergisi yüzde 10 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öyle inanıyorum ki, uygulamaya başladığımız sistemler sonucunda, çapraz kontrollar sonucunda tarladan mamule kadar, tezgâha kadar, tezgâhtan geri dönerek, tarlaya kadar yapacağımız yaygın, yoğun ve çapraz kontroller sonucunda ve Katma Değer Vergisinin de yaygın oranının yüzde 10'a düşürülmesi ve dahili tevkifatla olan bağının koparılması sonucunda, ülkemizde istenen belge düzeni yaygınlaşması daha da iyi bir şekilde gerçekleşecek ve pek çok çirkin pazarlık temenni ediyoruz ki artık sona erecektir.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hakikaten Gelir Vergisi sistemimizde son yıllarda önemli değişiklikler olmuştur ve "Stopaj" ya da "Dahilî tevkifat" adı altında alınan birçok vergiler vardır ve bu vergilerin Gelir Vergisi içinde önemli bir yer tuttuğu da bir gerçektir.

Biraz önce de gene ifade edildiği gibi, vergisini stopaj yoluyla ve peşin olarak ödeyen mükelleflerimizin değerlendirmesini sizlere şöyle bir arz etmek istiyorum : Gerçek usulde vergilendirilen ücretliler toplamı 5 milyon 25 bin kişi -küsuratı var- senelere sari inşaat ve onarım işi yapan müteahhitler 14 246 kişi. Mevduat sahipleri 9 milyon 931 kişi. Yıllık beyanname veren ziraî gelir vergisi mükellefleri 107 511 kişi. Vergisini stopaj yoluyla peşin ödeyen serbest meslek erbabı sayısı 39 497 kişi. Telif kazancı sahipleri, kazançlarıyla ilgili stopaj ödüyorlar; bunla-

rın sayısı 26 696 kişi. Kira geliri elde edenler 157 965 kişi. Gezici Millî Piyango bayileri 4 470 kişi. Sayısı tespit edilemeyen ve vergisini peşin ödeyen mükellefler de vardır. Bunun yanı sıra, vergisini peşin ödeyen ve götürü iş yapan mükellefler de var. Götürü usulde vergilendirilen mükellefler vergilerini peşin ödüyorlar. Götürü ticaret erbabı 947 086 kişi. Götürü serbest meslek erbabı 35 320 kişi. Götürü hizmet erbabı ise 60 424 kişidir.

Bugün itibariyle vergisini dahilî tevkifat yoluyla peşin olarak ödeyen ticarî kazanç sahipleri 1 milyon 20 bin kişi, serbest meslek erbabı 25 822 kişi. Kurumlar Vergisi mükellefi 73 589 kişidir.

Değerli milletvekilleri, bugün itibariyle şu sayılarını saydığım 4 binlerle milyon küsur arasında değişen rakamlar içinde, değişik usullerle -Stopaj, dahilî vergi, peşin vergi ya da adını ne koyarsanız koyunuz- vergisini ödeyen mükelleflerimiz var. Dolayısıyla biz, yepyeni bir sistem ya da yepyeni bir usul getirmiyoruz. Ancak bazını değiştiriyoruz. Dolayısıyla, bu durum hakikaten ücretlilerle de karşılaştırıldığında, bir vergi adaleti getirdiği de kaçınılmaz bir gerçektir.

Bir arkadaşımız burada noterler konusunu dile getirdi. Biz, "Noterler" derken, noterlerin kendilerini kastetmedik. Noter olmayan yerde noterlik görevini yapan bazı kamu görevlileri var. Bunlarla ilgili olarak, kapsam dışında tutulma maddesi getirilmiştir. Yoksa, noterlerin kendileriyle ilgili değildir.

Bir de, serbest meslek erbabının tüm kazançları veya tüm hâsılatları üzerinden tevkifat yapılacağı anlaşılmamalıdır. Bu şekilde bir tevkifat yapılmayacaktır. Mesela, doktor, hastalarından ücret alırken tevkifat söz konusu değildir; ama bir doktor, eğer bir ticarî işletmeye hizmet veriyorsa; bu durumda, işte o ticarî işletmeden elde ettiği hâsılat üzerinden tevkifat yapılır ve tevkif edilen bu vergi de geçici vergiden indirilir.

Değerli milletvekilleri, ben, konuya açıklık kazandırmak için söz aldım. Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Efendim, sırada, şahısları adına söz alan Sayın Fuat Erçetin ve sonra Sayın Fuat Atalay var.

Sayın Fuat Erçetin burada mı efendim? Sayın Fuat Erçetin konuşmayacaksa Sayın Fuat Atalay'a söz vereceğim.

MEHMET FUAT ERÇETİN (Edirne) — Sayın Atalay konuşsun.

BAŞKAN — Sayın Fuat Atalay, "Son söz milletvekilinindir" kuralını uyguluyoruz efendim; buyurunuz.

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan tasarının 15 inci maddesine ilişkin kişisel düşüncelerimi arz etmeye çalışacağım.

Biraz önce, bu maddeyle ve genel olarak Geçici Vergiyle ilgili olarak Sayın Bakanın açıklamalarını dinledik. İşin felsefesine girip Geçici Verginin haklılığını, haksızlığını tartışmak istemiyorum. Elbette yıllarca, biz sosyal demokratlar olarak, çalışanlar peşin vergi verirken, onların dışında bulunan birçok kesimlerin yüksek enflasyon ortamında, bir yıl sonra üç eşit taksitte vergi vermesini eleştirmiş ve bunu sosyal adalet ilkeleri çerçevesinde uygun bulmadığımızı söylemiştik.

Ancak, bizim durmadan eleştirdiğimiz ve siyasî iktidarın anlayamadığı esas konu şudur : Uygulamalarındaki bütün başarısızlıkları, ekonomik düzenlemedeki çok ciddî sorumsuz sonuçları ortada iken, bunların üzerine sistematik şekilde gitmesi gerekirken; hükümet, her yıl vergi yasa-

larında değişiklik yaparak, hem vergi bürokrasisini bu çerçevede yoğun bir çalışma içerisine sokmakta, hem de Türkiye'deki vergi kanunlarında ciddî karmaşıklığa neden olmakta, aynı zamanda bu uygulamaları kısa sürede başarısızlıkla sonuçlanmaktadır. Hayatın çekilmezliği, enflasyonun bu kadar yüksek boyutlarda olması, ekonomik çıkmazın tek çaresi olarak her defasında vergi mükelleflerinin, vatandaşların, yurttaşların ceplerine gidilme mantığını anlayamadığımız için bu tasarıyı eleştiriyoruz, bu tasarıya karşı muhalefet görevimizi yerine getiriyoruz.

Geçenlerde televizyonda bir programda da bu konu dile getirilmişti. Sayın Bakanın da katıldığı gibi, Türkiye'de esas itibariyle konu, vergilendirilemeyen kazançlardır, vergi kaçaklarıdır. Vergi denetiminin, vergilendirilemeyen kazançların üzerinde yoğunlaştırılmasıyla bütçenin çok ciddî bir yüzdesinin artırılması mümkünken, siyasî iktidar, meseleye teknik planda birtakım çözümlerle çözüm yolları aramaktadır.

Bugün, altında çok lüks araçları bulunan, kimsenin tahayyül edemeyeceği şekilde yaşayan onbinlerce bir azınlığın vermiş olduğu vergiye baktığınızda, çok gülünçtür, hatta orta vasattaki bir memurun bir yıl içerisinde verdiği verginin birkaç katından daha ileri gitmediğini dahi görebilirsiniz.

Trilyon mertebesinde bu vergi kaçakları ortadayken, bakanlığın denetimi artırması gerekirken, denetim elemanlarının sayısını artırması, bu konuda yeni yöntemler geliştirilmesi ortadayken, her yıl karşımıza yeni vergi yasalarıyla çıkması, meselenin ne kadar ciddî ele alındığını ortaya koymaktadır!..

Sayın milletvekilleri, şimdi bu maddeyle ilgili olarak, maddenin kendi içerisindeki birkaç çelişkiyi ifade etmeye çalışacağım. Özellikle serbest meslek erbabının ilk yıl için -yeni başlayan mükellefleri kastediyorum- vergilendirmeye alınmasını ciddî bir hata olarak görmekteyiz. Serbest meslek erbabından, özellikle mühendis ve mimarların, doktor ve avukatların bu grup içerisinde önemli bir sayıda olduğu ortadadır. Türkiye, gelişmekte olan bir ülke olarak, konutlaşmanın, kentleşmenin giderek arttığı bir ülke olarak, özellikle projecilik anlamında mühendislik hizmetine önem verilmesi gereken bir ülkedir. Süratli kentleşme, taşrada ve büyük kent merkezlerinin geri kalmış bölgelerinde, birçok yurttaşın konut ihtiyaçlarında, projelendirme gereğini ortaya koymaktadır. Hayatın kendi gerçeğine baktığımızda, özellikle büyük kentlerin geri kalmış bölgeleri dahil olmak üzere, taşradaki birçok kentte, konut imalatlarında, konut yapımında projecilikten kaçınılmaktadır ve proje hizmetleri bu imalatların hayata geçmesinde bir türlü devreye girmemektedir. Bundan dolayı da kalite konusunda ciddî sorunlar vardır ve mühendislik hizmetlerinin geri kalmasının yanında, böylesine önemli bir ulusal değer de telef olmaktadır.

Bu çerçevede, özellikle mühendislik hizmetlerinin, mimarî hizmetlerin özendirilmesi gerekirken -ki, serbest meslek erbabı olarak tek başına çalışan bu yurttaşlar, orta gelir gruplarına, alt gelir gruplarına hizmet vermektedirler- büyük projelerde, büyük imalatlarda, zaten proje büroları, kurumlaşmış ve Kurumlar Vergisine tabi olan kuruluşlar hizmet vermektedir. İşte, toplumun orta ve alt gelir gruplarına hizmet veren ve Türkiye'de çok yaygın olan bir imalatta hizmet veren serbest meslek erbabının, hiçbir kazancı olmadan ilk yıl içerisinde vergilendirilmesi, aynı zamanda Anayasanın da eşitlik ruhuna aykırıdır. Siz geleceksiniz, yıllarca kurumlaşmış bir sistem içerisinde çalışan şirket-

leri, kuruluşları, birinci sınıf tacirleri, ikinci sınıf tacirlerle aynı kategoriye koyacaksınız, bu da yetmezmiş gibi, diplomasını almış, taşrada mesleğini yeni icra etmeye başlamış bir avukatı, bir mühendisi, bir mimarı, ilk yıl için vergilendirmeye tabi tutacaksınız.

Değerli milletvekilleri, özellikle bu sahada hizmet verenler, ilk yıl için büro malzemelerini bulmakta ve bürosunu kurmakta dahi güçlükle karşılaşırken, tasarının bu maddesiyle bunları da kapsam içine almanın anlamsızlığı sadece ortada değildir, aynı zamanda ciddî bir tahribatı da beraberinde getirmektedir. Siz geliniz, trilyonlar mertebesinde vergi kaçıran bir avuç kesime daha iyi denetim getiriniz. Bunu yapmak varken, Türkiye'de sayıları çok az olan -beş on bin olacak- serbest meslek erbabını -bu çerçevedekiler için kastediyorum- zor durumda bırakmanın bir anlamı olmasa gerek.

Bu çerçevede verilmiş değişiklik önergeleri de vardır; sayın milletvekillerinin bu önergeleri değerlendirmelerini temenni ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Atalay.

Madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Önergeler var; evvela geliş sırasıyla, sonra aykırılık derecesine göre okutacağım :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasının aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
Halil Çulhaoğlu
İzmir
Arif Sağ
Ankara
Salih Sümer
Diyarbakır
İbrahim Tez
Ankara
Kemal Duduoğlu
Hatay

Fıkra : Yeni işe başlayan mükellefler, işe başladıkları yılla ilgili olarak kendilerinden geçici vergi aranmaz.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun tasarısının 15 inci maddesinin yedinci fıkrasının aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
Kemal Duduoğlu
Hatay
Ali Uyar
Hatay
Kâzım Özev
Tokat
Turhan Hırfanoğlu
Hatay

Fıkra : Geçici vergiye yapılacak itirazlarda, yetkili vergi mahkemesince yü-

rütmenin durdurulmasına karar verilmedikçe geçici verginin tahsili durdurulamaz.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 15 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
Rıza Yılmaz
Ankara
Halil Çulhaoğlu
İzmir
Fuat Erçetin
Edirne
Erol Güngör
İzmir
Güneş Gürseler
Tekirdağ

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının çerçeve 15 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununa eklenmekte olan mükerrer 120 inci maddenin altıncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Abdulkadir Aksu
Diyarbakır
Ömer Okan Çağlar
Aydın
Rauf Ertekin
Kütahya
Sait Ekinci
Burdur
İbrahim Çebi
Trabzon
Ali Babaoğlu
Nevşehir
Erkan Kemaloğlu
Muş
Mustafa Dinek
Konya

"Cari vergilendirme dönemine ilişkin ödenmemiş geçici verginin; aynı dönemde ticarî ve meslekî kazançlar üzerinden tevkif yoluyla ödenen gelir vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç) kadarlık kısmı, terkin edilir. Terkin işleminin yapılabilmesi için tevkif yoluyla ödenen verginin belgelendirilmesi şarttır."

Gerekçe :

Yapılan değişiklik mükelleflerin ödeyecekleri geçici verginin tevkif yoluyla ödenen vergiye isabet eden kısmının terkinine ilişkin teknik bir düzenlemedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra Sayılı; 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 15 inci maddesinin 2 nci Fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

İsmail Köse
Erzurum
Ertekin Durutürk
Isparta

Abdurrezak Ceylan
Siirt
Atilla İmamoğlu
Kahramanmaraş
Doğan Baran
Niğda
Ömer Şeker
Konya
Mehmet Çakıroğlu
Trabzon
Mehmet Korkmaz
Kütahya
Baki Durmaz
Afyon

Madde 15. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki mükerrer 120 inci madde eklenmiştir.

"Geçici Vergi

Mükerrer Madde 120. — Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî kazanç sahipleriyle serbest meslek erbabı, cari vergilendirme döneminin Gelir Vergisine mahsup edilmek üzere geçici vergi öderler.

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu Kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının yüzde 25'idir. Bu oranı, yüzde 50'ye kadar artırmaya veya yüzde 5'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık Gelir Vergisi beyannamesi ile beyan edilir ve yıllık Gelir Vergisiyle birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın yirminci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

Bir önceki takvim yılında tahakkuk eden geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, içinde bulunulan yıla ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı, mükellefin o yıl sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde kendisine ret veya iade edilir.

Yeni işe başlayan mükelleflerde, bir önceki yıl gelirleri için uygulanan ve mükellefin durumuna uyan hayat standardı temel gösterge tutarı üzerinden hesaplanan Gelir Vergisinin, ikinci Fıkrada yer alan oranla çarpılması suretiyle bulunan tutarın 1/12'si, müteakip yılın mart ayına kadar olan ay sayısı (işe başlanılan ay hariç) ile çarpılmak suretiyle geçici vergi hesaplanır. Bu tutar işe başlanılan ayı takip eden ayın yirmisine kadar vergi dairesince tahakkuk fişiyle tahakkuk ettirilir; ilk taksiti aynı süre içinde, diğer taksitleri ise her ayın yirminci günü akşamına kadar eşit taksitler halinde ödenir.

İşin bırakılması halinde, işin bırakıldığı ayı takip eden aylara ilişkin geçici vergi taksitleri ödenmez. Geçici verginin yıllık tutarı ile işin bırakıldığı aya kadar (bu ay dahil) olan tutarı arasındaki fark, vergi dairesince terkin edilir.

Cari vergilendirme döneminde elde edilen ticarî ve meslekî kazançlar üzerinden tevkif yoluyla ödenen Gelir Vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç), belgelendirilmek kaydı ile geçici vergiden mahsup edilir. Bu şekilde mahsup edilen vergiler beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisinden ayrıca mahsup edilmez.

Geçici vergiye yapılacak itirazlar, geçici verginin tahsilini durdurmaz.

Geçici vergiye ilişkin usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından tespit edilir."

BAŞKAN — Sayın üyeler, aynı mahiyette 15 inci maddenin mükerrer 120 nci maddesinin ikinci fıkrasının değişikliğiyle ilgili ve diğer kısımları aynı olan 3 önerge daha vardır, onların değişiklik kısımlarını da mümzileriyle beraber aynen okutuyorum.

Buyurun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

İsmail Köse
Erzurum
Ertekin Durutürk
Isparta
Abdurrezak Ceylan
Siirt
Doğan Baran
Niğde
Atilla İmamoğlu
Kahramanmaraş
Ömer Şeker
Konya
Mehmet Çakıroğlu
Trabzon
Mehmet Korkmaz
Kütahya
Baki Durmaz
Afyon

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu Kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının % 5'idir. Bu oranı, % 10'a kadar artırmaya veya % 1'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilir ve yıllık gelir vergisiyle birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun tasarısının 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

İsmail Köse
Erzurum
Ertekin Durutürk
Isparta
Abdurrezak Ceylan
Siirt
Doğan Baran
Niğde
Atilla İmamoğlu
Kahramanmaraş
Mehmet Çakıroğlu
Trabzon
Ömer şeker
Konya
Mehmet Korkmaz
Kütahya
Baki Durmaz
Afyon

Geçici vergi tutarı, içinde bilinilan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu Kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının % 15'idir. Bu oranı, % 30'a kadar artırmaya veya % 3'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilir ve yıllık gelir vergisi ile birlikte tarh ve tahakkuk ettiri-

lir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun tasarısının 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşagıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

ismail Köse
Erzurum
Abdurrezak Ceylan
Siirt
Doğan Baran
Niğde
Atilla İmamoğlu
Kahramanmaraş
Ömer Şeker
Konya
Mehmet Çakıroğlu
Trabzon
Ertekin Durutürk
Isparta
Baki Durmaz
Afyon
Mehmet Korkmaz
Kütahya

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu Kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının % 20'sidir. Bu oranı, % 50'ye kadar artırmaya veya % 5'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilir ve yıllık gelir vergisiyle birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Yasa tasarısının çerçeve 15 inci maddesi ile, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenmek istenen mükerrer 120 nci maddenin, aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygılarımızla öneririz.

Erol Güngör
İzmir
Halil Çulhaoğlu
İzmir
Neccar Türkcan
İzmir
Ahmet Ersin
İzmir
Fuat Atalay
Diyarbakır

MADDE 15. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki mükerrer 120 nci madde eklenmiştir.

"Geçici Vergi :

MÜKERRER MADDE 120. — Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, carî vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, geçici vergi öderler.

Geçici vergi tutarı, içinde bulunan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu Kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının % 50'sidir. (Ancak ikinci sınıf tacir niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar için % 20 olarak hesaplanır. Bakanlar Kurulunun % 100 artışı bu kesim için söz konusu değildir.) Bu ora-

nı % 100'e kadar artırmaya veya % 25'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilir ve yıllık gelir vergisi ile birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

Bir önceki takvim yılında tahakkuk eden geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mapsup edilemeyen tutar, içinde bulunulan yıla ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen geçici vergi tutarı mükellefin o yıl sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde kendisine ret ve iade edilir.

İşe yeni başlayan mükellefler geçici vergiden bir yıl muaftırlar.

İşin bırakılması halinde, işin bırakıldığı aylara ilişkin geçici vergi taksitleri ödenmez. Geçici verginin yıllık tutarı ile işin bırakıldığı aya kadar (bu ay dahil) olan tutarı arasındaki fark, vergi dairesince terkin edilir.

Cari vergilendirme döneminde elde edilen ticarî ve meslekî kazançlar üzerinden tevkif yoluyla ödenen gelir vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç), belgelendirilmek kaydı ile geçici vergiden mahsup edilir. Bu şekilde mahsup edilen vergiler, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden ayrıca mahsup edilmez.

Geçici vergiye yapılacak itirazlar, geçici verginin tahsilini durdurmaz.

Giçici vergiye ilişkin usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından tespit edilir."

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda değişikliklere ilişkin çerçeve 15 inci madde ile eklenen mükerrer madde 120'nin 2 nci ve 3 üncü fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fuat Atalay
Diyarbakır
Fuat Erçetin
Edirne
Tahir Köse
Amasya
Kâzım Özev
Tokat
Kamer Genç
Tunceli
Kemal Duduoğlu
Hatay
İrfan Gürpınar
Kırklareli

"Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu Kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının birinci sınıf tacir niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar için % 50, ikinci sınıf tacir niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar ile serbest meslek erbabı için % 25'idir. Bu oranı birinci sınıf tacir niteliğindeki mükellefler için % 50'ye kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilir ve yıllık gelir vergisiyle birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

Bir önceki takvim yılında tahakkuk eden geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, için-

de bulunulan yıla ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen halen geçici vergi tutarı, o yıl içerisinde mükellefe ret ve iade edilir."

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda değişiklik yapan çerçeve 15 inci maddenin, mükerrer madde 120'nin 4 üncü fıkrasına aşağıdaki eklemenin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Fuat Atalay
Diyarbakır
Zeki Ünal
Eşkişehir
Halil Çulhaoğlu
İzmir
Neccar Türkcan
İzmir
Kâmil Ateşoğulları
Ankara

Yeni işe başlayan serbest meslek erbabı mükellefler, başladıkları yıl için geçici vergi ödemezler.

Gerekçe :

Ülkemizde serbest meslek erbabı içerisinde mühendisler, mimarlar, doktor ve avukatlar özenli bir yer tutmaktadırlar. Bu kesimlerden özellikle mühendis ve mimarların içerisinde bulunduğu ekonomik durum ortadadır. Büyük proje büroları dışında, genellikle düşük gelir grubu yurttaşlara hizmet veren birçok mühendis ve mimara ilk yıl için geçici vergi hükümlerini uygulamak, bu meslek mensuplarını olumsuz yönde etkileyecek, projesiz yapı yapma eğilimini yurdumuzda yaygınlaştıracaktır. Kalkınmakta olan ülkemizde, hızlı bir kentleşme yaşanmaktadır. Büyük kent merkezlerinin yeni gelişme bölgeleriyle, taşrada bulunun birçok il, ilçe merkezlerinde yoğun konut talebine rağmen, projesiz yapılaşma da artmaktadır. Bu tip sorunların çözümünde mühendis mimar olarak çalışan serbest meslek mensuplarının özendirilmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Aynı gerekçeyi genç avukat ve doktorlar için de ileri sürebiliriz.

Mesleğe yeni başlayan bu kesimler, bürolarını kurmakta bile binbir güçlükle karşılaşmaktadırlar.

Bu çerçevede serbest meslek mensuplarından ilk yıl için vergi alınmasının sakıncaları anlaşılmaktadır.

BAŞKAN — Sayın üyeler, görüşmelere kaldığımız yerden devam etmek ve saat 20.30'da toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.02

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 20.30

BAŞKAN : Başkanvekili A. Hüdai Oral

KÂTİP ÜYELER : Mümtaz Özkök (Sakarya), Nurhan Tekinel (Kastamonu)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33 üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/503) (S. Sayısı : 115) (Devam)

BAŞKAN — Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Önergeleri aykırılık derecesine göre okutup, işleme tabi tutacağım.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 15 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmısını arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
Ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu efendim?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Komisyon reddediyor efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Komisyon reddedemez efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTÇEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

KAMER GENÇ (Tuneli) — Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun efendim. (ANAP sıralarından "Ooo!.." sesleri) Sayın Genç bugün çok az söz aldı. Onun için, konuşmasını dinleyelim efendim.

Buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, herkesin Meclis İçtüzüğünü okumasını tavsiye ederim. Meclis İçtüzüğünde, her üyenin çalışma koşulları belirtilmiştir. Meclis İçtüzüğünde belirtilen bu çalışma koşullarına tahammül etmeyen arkadaşlarımız, biraz dışarda istirahat edebilirler.

Sayın Başkan, aslında, vergi sistemimiz bir yaz-boz tahtasına dönüştürülmektedir. Önce, bir peşin vergi; o olmadı, dahilî tevkifat; o olmadı, geçici vergi...

Değerli arkadaşlar, vergi, toplum için çok önemli bir unsurdur; bu unsurun yerleşebilmesi için, bunun uygulanması lazımdır. İki senede bir sistemi değiştirirsek, buna ne mükellefler alışır, ne muhasebe işleriyle uğraşan mükelleflerin kişileri alışır. Maliye Bakanlığının en yetkili kişilerine 1987'de yürürlükte olan herhangi bir meseleyi sorsanız; 1987'de yürürlükte olan ve bu meseleyi halleden vergi sistemi neydi, 1986'da yürürlükte olan vergi sistemi neydi, 1985'te yürürlükte olan vergi sistemi neydi; bunları sorsanız bilemezler. Çünkü, her sene bir kanun değişiyor.

Arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti büyük bir devlettir. Devletin büyüklüğü de, o devlette yerleştirilen sistemin yaşamasına bağlıdır. Her Gün, keyfi, isteyen; akşam yatıp da sabah kalkan insan, aklına gelen şeyi kanun tasarısı haline getirip, Yüce Meclis karşısına getiremez.

Bu itibarla, bizim bu maddeyi tasarı metninden çıkarmaktaki amacımız şudur : Dahilî tevkifat sistemi uygulansın, uzun bir süre uygulansın. Mükellefler de aşağı yukarı buna alıştılar, bu sistemi uygulayalım; ama, beş-on sene bu sistem uygulansın, eğer bu sistem hakikaten sıkıntı yaratıyorsa, gerçekten uygulanabilirlik niteliği yoksa, o zaman onu terk edelim; fakat daha üç-beş senelik bir sistemi değiştirip, yerine peşin vergiyi getirmek, bence hatalı bir durumdur.

Sonra, getirilen geçici vergi sistemi de, mükellefler bakımından o kadar basit bir durum yaratmaktadır. Maddeyi okumuşsunuzdur; müzakeresi sırasında arkadaşlar burada uzun uzadıya kendi fikirlerini beyan ettiler. Yerleşmiş bir sistemi kaldırıp, yeni bir sistem getirirsek, şu sıkıntılar doğacaktır: Bir defa, bu konuda kullanılan evrakı matbuanın devlete maliyeti çok büyük olmaktadır. Her gün Maliye Bakanlığının kullandığı evrakları at bir tarafa, yeni matbaalara git, birtakım yeni evraklar bastır; bunların hepsi devlete birtakım külfetler getiriyor. Bakarsınız, gelecek sene bu zamanlarda Maliye Bakanlığı karşımıza yeni bir tasarı getirir; "Geçici vergiyi de beğenmedim" der, bu defa başka bir sisteme gider.

Değerli arkadaşlar, onun için, her vesileyle bu kürsüye çıkıyoruz diyoruz ki, Meclise ciddî incelemelere dayalı yasa tasarılarının gelmesi lazım. Eğer ciddî incelemelere dayalı yasa tasarıları gelmezse, çıkan yasanın ömrü bir sene olur, iki sene olur, üç sene olur, Meclis de her zaman böyle gece saat 24.00'lere kadar çalışarak, hep keyfî değiştirmelere maruz kalan tasarıları müzakere etmek zorunda kalır.

Bizim önergemizin amacı budur; dahilî tevkifat sistemi bir süre daha uygulansın. Bakarsınız, o sistem oturur, hiçbir sıkıntı yaratmaz; Maliye Bakanlığından da böyle sık sık kanun tasarıları karşımıza gelmez. Önergemizin mahiyeti budur efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Genç.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

İ. ÖNER KIRLI (Balıkesir) — Saymadınız efendim.

BAŞKAN — Sizi saydım efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 Sıra Sayılı Yasa Tasarısının çerçeve 15 inci maddesiyle, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenmek istenen mükerrer 120 nci maddenin, aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygılarımızla öneririz.

Erol Güngör
İzmir
ve arkadaşları

Madde 15. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki mükerrer 120 nci madde eklenmiştir.

"Geçici Vergi :

Mükerrer Madde 120. — Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleriyle serbest meslek erbabı, cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere geçici vergi öderler.

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu kanunun 42 nci madde-

si kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının yüzde 50'sidir. (Ancak, ikinci sınıf tacir niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar için yüzde 20 olarak hesaplanır. Bakanlar Kurulunun yüzde 100 artışı bu kesim için söz konusu değildir.) Bu oranı yüzde 100'e kadar artırmaya veya yüzde 25'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilir ve yıllık gelir vergisiyle birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20'nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

Bir önceki takvim yılında tahakkuk eden geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, içinde bulunulan yıla ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen geçici vergi tutarı, mükellefin o yıl sonunu kadar yazılı olarak talep etmesi halinde kendisine ret ve iade edilir.

İşe yeni başlayan mükellefler geçici vergiden bir yıl muaftırlar.

İşin bırakılması halinde, işin bırakıldığı aylara ilişkin geçici vergi taksitleri ödenmez. Geçici verginin yıllık tutarıyla işin bırakıldığı aya kadar (bu ay dahil) olan tutarı arasındaki fark, vergi dairesince terkin edilir.

Cari vergilendirme döneminde elde edilen ticarî ve meslekî kazançlar üzerinden tevkif yoluyla ödenen gelir vergisi (42 nci maddede de belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç), belgelendirmek kaydıyla geçici vergiden mahsup edilir. Bu şekilde mahsup edilen vergiler, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden ayrıca mahsup edilmez.

Geçici vergiye yapılacak itirazlar, geçici verginin tahsilini durdurmaz.

Geçici vergiye ilişkin usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından tespit edilir.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Komisyon katılmıyor.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun tasarısının 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

İsmail Köse
Erzurum
ve arkadaşları

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllak beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (bu kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının yüzde 25'idir. Bu oranı, yüzde 50'ye kadar artırmaya veya yüzde 5'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilir ve yıllık gelir vergisiyle birlikte tarh

ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20'nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Komisyon reddediyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Komisyon reddedemez Sayın Başkan.

BAŞKAN — Katılmıyor, değil mi efendim.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Reddediyor Sayın Başkan; İçtüzük açık.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı kanun tasarısının 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

İsmail Köse
Erzurum
ve arkadaşları

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (bu kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının % 5'idir. Bu oranı % 10'a kadar artırmaya veya % 1'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilir ve yıllık gelir vergisiyle birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

İsmail Köse
Erzurum
ve arkadaşları

Geçici Vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının % 15'idir.

Bu oranı, % 30'a kadar artırmaya veya % 3'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilir ve yıllık gelir vergisiyle birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Reddediyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Kabul etmiyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

İsmail Köse
Erzurum
ve arkadaşları

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının % 20'sidir. Bu oranı % 50'ye kadar artırmaya veya % 5'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilir ve yıllık gelir vergisiyle birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Komisyon reddediyor.

BAŞKAN — Mahkeme kararını mı reddediyorsunuz efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, izin verirseniz neyi reddettiğimi ifade edeyim; İçtüzüğe uygun olarak. İzin verir misiniz efendim?

BAŞKAN — Hayır efendim.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — O halde, Sayın Başkanlık Divanında İçtüzüğün gözden geçirilmesini rica ederim; İçtüzük bunu amirdir.

BAŞKAN — Başkanlık Divanı reddi de bilir, diğer hususları da bilir; herhalde bir hukuk nosyonu var Başkanlık Divanının.

Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Kabul etmiyoruz efendim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının, 15 inci madde ile eklenen mükerrer

madde 120'inin ikinci ve üçüncü fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fuat Atalay
Diyarbakır
ve arkadaşları

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisinin, ticarî ve meslekî kazanca (Bu kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının birinci sınıf tacir niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar için % 50, ikinci sınıf tacir niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar ile serbest meslek erbabı için % 25'idir. Bu oranı, birinci sınıf tacir niteliğindeki mükellefler için % 50'ye kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilir ve yıllık gelir vergisi ile birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

Bir önceki takvim yılında tahakkuk eden geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, içinde bulunan yıla ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı, o yıl içinde mükellefe ret ve iade edilir.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Komisyon katılmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Atalay. (SHP sıralarından alkışlar)

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu önergenin amacı, 15 inci madde ile getirilen geçici vergi tutarları ile ilişkin olarak, özellikle serbest meslek erbabına ve serbest meslek erbabı dışındaki ikinci sınıf tacir niteliğindeki esnaf ve sanatkârlara uygulanacak geçici vergi tutarlarının yüzde 50 oranında azaltılmasına dönük bir önergedir.

Kamu giderlerini karşılamak üzere vergi ödenek, tüm kişi ve kurumların doğal yükümlülüğüdür. Ancak, bu yükümlülüğün yerine getirilmesinde Gelir Vergisinin kazançtan alınacağı, kazanılmadan vergi almanın, bunu peşin istemenin; özellikle mükelleflerin içerisinde bulunduğu durumu dikkate almadan istenmesinin pek adîl olmayacağı düşüncesi ile bu önerge verilmektedir. Özellikle, serbest meslek erbabına uygulanacak oranların düşürülmesinde gerçekten önemli gerekçeler vardır. Bu konuda gözetilmesi gereken, kazanç artırıcı sosyal ve ekonomik önlemler almak ve artan kazancı adîl ölçülerde vergilendirmektir. Mesleğe yeni atılan serbest meslek mensuplarına, bu ilkeden hareket ederek, belirli bir süre için sanayicilere tanınan yatırım indirimi, vergi bağışıklığı ve birçok özendirici ve destekleyici yaklaşımlar uygulanırken, bu oranların yüksek tutulması, genelde bu kesimi olumsuz yönde etkileyecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; özellikle bu konuda birçok meslek kuruluşundan; odalardan, Yüce Parlamentoya bu tasarının geçmesi aşamasında birçok dilek ve talep gelmiştir. Bu önergeler de bu dilek ve taleplerin doğrultusunda hazırlanmıştır.

Sayın Bakanın bütün açıklamalarına karşılık, belirli iyileştirmeleri içinde bulundurmakla beraber, mükelleflerin içinde bulunduğu ekonomik koşulları, güç durumlarını daha dikkatli vurgulaması anlamında, özellikle bu maddenin bu önerge çerçevesinde dikkate alınmasında önemli yararlar görmekteyiz ve bu çerçevede önergeyi vermiş bulunduk.

Hepinize saygılar sunuyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Atalay.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda değişiklik yapan çerçeve 15 inci maddenin, mükerrer madde 120'nin dördüncü fıkrasına aşağıdaki eklemenin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Fuat Atalay
Diyarbakır
ve arkadaşları

Yeni işe başlayan serbest meslek erbabı mükellefler, başladıkları yıl için geçici vergi ödemezler.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyor.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasının aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
ve arkadaşları

Yeni işe başlayan mükellefler, işe başladıkları yılla ilgili olarak kendilerinden geçici vergi aranmaz.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Komisyon önergeye katılamıyor.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, önergemi açıklayayım.

BAŞKAN — Buyurun efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli üyeler; konuyla ilgili olarak verdiğim önergeyi açıklamak için buraya gelmiş bulunuyorum.

Biliyorsunuz, getirilen bu tasarıyla, ilk işe başlayan mükelleflere bir defa hayat standardı esası getiriliyor. Birinci sınıf mükelleflerde 3 milyon 200 bin lira hayat standardı matrahı; bunun yüzde 25'ini vergi kabul ederseniz, aşağı yukarı 800 bin lira, yarısı da geçici vergi alınacak; 400 bin lira, 1 milyon 200 bin lira...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Hayır, hayır.

KAMER GENÇ (Devamla) — İlk sene, 400 bin lira hayat standardı esasına göre vergi tarh edilecek...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sadece 400 bin lira. Ödemesi gereken 800 binden mahsup edilecek; üstüste konmaz.

KAMER GENÇ (Devamla) — Mahsup edilecek ertesi yılda. Tabiî Sayın Bakan, 400 bin lira bir vergi verecek peşin, daha işe başlar başlamaz. Ertesi sene de 1 milyon 200 bin lirayı verir, ama geçmişte ödediği 400 bin lirayı mahsup edecek; o başka mesele.

Şimdi, ilk işe başlayan mükellefin evvela bir işe alışması lazım. Bir doktor, bir avukat düşünün; hep Ankara, İstanbul ve İzmir'i düşünmeyelim, geri kalmış yörelerdeki insanları düşünelim. İşyeri, gayri safi iradı nedeniyle gerçek usulde Gelir Vergisine tabi olan insanları düşünelim. Bu insanların, daha ilk ticarî faaliyete başlar başlamaz bir vergiyle muhatap olmaları bunlar için pek sağlıklı bir durum değil; o insanın evvela tutunması lazım, meslekî faaliyetini idame ettirebilmek için gerekli bir kazanç sağlaması lazım. Mükellef, daha hiç kazanç sağlamadan ondan 400 bin lira yakasına yapışır alırsak, bu bence, o insana daha başlangıçta Maliyenin vurduğu bir darbedir. Nitekim, biliyorsunuz birtakım bankalar mükelleflere, özellikle ilk işe başladıkları yıllarda kredi veriyorlar; yani "Senin paran yok, gel sana kredi verelim, büro malzemeni al, işe başla" diyorlar. Bir yandan banka, bir doktora, bir malî müşavire, avukata işe başlamak için kredi veriyor, neden veriyor; ekonomik durumu buna müsait olmadığı için veriyor; öbür taraftan Maliye, "Sen işe başlar başlamaz, evvela bana 400 bin lira öde" diyor. Bu, bir çelişkidir.

İlk işe başlayan mükellefler için, ileride hayat standardı esasıyla paralel olarak bu önergeyi veriyoruz; 18 inci maddede de ayrıca önergemiz var.

Bu itibarla, bu önergeyi kabul ederseniz, ilk işe başlayan ticaret ve serbest meslek erbabı, ne geçici vergiyi ödeyecek, ne de hayat standırdı esasına göre vergi verecek.

Bu bakımdan önergenin kabulü gerektiğine inanıyorum.

Saygılar sunarım efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Genç.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 15 inci maddesinin yedinci fıkrasının aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
ve arkadaşları

Fıkra : Geçici vergiye yapılacak itirazlarda yetkili vergi mahkemesince yürütmenin durdurulmasına karar verilmedikçe geçici verginin tahsili durdurulamaz.

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, arkadaşlarım kızıyor, ama öner-

gemin bir özelliği var; açıklamada bulunmak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu önergeyi vermekteki amacım şu : Hazine, mükelleften alacaklı olduğu zaman ondan gecikme zammı tahsil ediyor, ileride birleşik faiz esasına göre gecikme faizini alıyor. Nitekim 500 bin liralık bir kamu alacağı, beş yıl mükellefin uhdesinde kaldığı zaman 5 milyon 248 bin lira gecikme zammı istiyor; ama, mükelleften haksız olarak bir para tahsil ettiği zaman, on yıl maliyenin uhdesinde de kalsa ona beş kuruş faiz ödemiyor.

Haksız olarak eğer bir mükellefe geçici vergi tarh edilmişse ve eğer buna vergi mahkemesi yürütmeyi durdurma kararı vermişse, onu tahsil etmemek lazım. Mükellef, sonradan vergi mahkemesinde veyahut da Danıştayda bu tarh edilen verginin haksız olduğu yolunda bir karar alırsa, mükellef burada büyük bir mağduriyete uğramaktadır. Hazinenin hiçbir mağduriyeti olmamaktadır. Neden? Çünkü, Hazine alacağını geç de tahsil etse her sene için gecikme faizi tatbik eder, hatta yeni getirilen Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunda yapılan bir değişiklikle de, -bunu da kabul edeceğinize inanıyorum- birleşik faiz esasına göre gecikme faizini alır. Bunda Hazinenin de menfaati var. Şöyle menfaati var : Hazine, çıkardığı tahvili vatandaşa yüzde 60 - 70 faizle satıyor; ama, öte tarafta kamu alacağı bir iki sene mükellefin üzerinde kaldığı zaman bir bakıyorsunuz senede yüzde 120 - 130 hatta 140'lara varan faiz alıyor; onun için burada mükellefleri de mağdur etmemek lazım.

Önergemde bir özellik var. Haksız yere mükelleften parayı tahsil ediyorsunuz, on sene Hazinenin uhdesinde kalıyor ve enflasyon nispetini de nazarı itibara aldığınız zaman, o paranın değeri sıfıra iniyor, mükellefe de herhangi bir faiz ödemiyorsunuz.

YAŞAR YILMAZ (Ankara) — Enflasyon değil Sayın Genç, faiz.

KAMER GENÇ (Devamla) — Efendim, enflasyonun etkisiyle vatandaşın Hazinedeki alacağı erozyona uğruyor ve değersiz oluyor; ama, tersini düşündüğünüz zaman Hazinenin alacağına, devamlı artan nispette bir gecikme zammı tahakkuk ediyor. "Mükelleflerden haksız olarak tahsil edilen paraların iadesinde, Hazinenin tahsil ettiği gecikme zammı nispetinde mükellefe de ödeme yapar" şeklinde bir önerge verdim. Eğer, bu önergeyi kabul ederseniz, mükellefler yönünden olay biraz hafifler. Bence, bu önergeyi kabul etmek mükellefin ve Hazinenin çok büyük yararına olacaktır.

Hazine olarak bir yandan mükelleften gecikme zammı alıyorsunuz, ama öbür yandan vatandaştan haksız olarak aldığınız parayı uzun zaman uhdenizde bırakıyorsunuz, buna hiçbir gecikme zammı, faiz vermiyorsunuz ve vatandaşın parası sıfıra iniyor. Bu ikilemi ortadan kaldırmak ve kanun önünde eşitlik ilkesini sağlamak bakımından kanaatımızca bu önergenin kabulü gerekir. Bence Komisyonun ve Hükümetin bu önergeye katılmasında yarar var.

Saygılar sunarım efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Genç.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının çerçeve 15 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununa eklenmekte olan mükerrer 120 nci maddenin altıncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Abdulkadir Aksu
Diyarbakır
ve arkadaşları

"Cari vergilendirme dönemine ilişkin ödenmemiş geçici verginin; aynı dönem ticarî ve meslekî kazançlar üzerinden tevkif yoluyla ödenen Gelir Vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç) kadarlık kısmı, terkin edilir. Terkin işleminin yapılabilmesi için tevkif yoluyla ödenen verginin belgelendirilmesi şarttır."

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Toplantı ekseriyeti olmadığı için, katılamıyoruz Sayın Başkan,

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi, kabul edilen önergedeki değişiklikle birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 16. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 123 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmişktir.

"46 ncı maddede yer alan safi kazanç tutarlarının tespiti ile ilgili yetki Bakanlar Kurulunca, birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde farklı miktarlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir."

BAŞKAN — Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Yaşar Topçu; buyurun efendim.

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Vazgeçtim efendim.

BAŞKAN — Başka söz isteyen var mı efendim?..

Şahsı adına, Sayın Genç; buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli üyeler; aslında getirilen bu madde, yerinde bir madde; ama eksik bir madde. Nasıl eksik? Şöyle ki : Türkiye'de az kazanan kişiler yalnız birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde bulunmamaktadır ki. Bir Afyon'da, bir İzmir'de, İstanbul'da -İstanbul'da az kazanan yerler belki pek fazla değil- bir Balıkesir'de, bir Kayseri'de 2 bin, 3 bin, 5 bin nüfuslu bir kasabadaki tüccar da aynı derecede kazanmaktadır. Yani, benim eksik dediğim yeri burası. Tasarılar getirilirken, böyle çok genel, kalın çizgilerle çizilmiş kurallar koymak suretiyle getirildiği takdirde, büyük hatalar yapılmaktadır. Bunun için -bana göre- maddeden "Birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde farklı miktarlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir" ibaresini çıkararak bunun yerine daha başka bir ibare getirilebilir.

Gelir Vergisi Kanununun temel ilkesi gerçek kazancı vergilendirmek olduğuna göre, götürü usulde vergiye tabi olanlarda gerçek kazanç prensibinden sapılmaktadır. Ama, gerçek kazanç prensibi bir yana itilip, götürü vergilendirme yoluna gidilirken burada da bir vergi adaletinin

aranması lazım. Türkiye'de belirli kuralları, belli bölgelere uygulamak mümkün değil. Yani, şöyle : Ege Bölgesindeki her köy, her kasaba, her ilçe, her vilayet; doğu ve güneydoğudaki her kasabadan, her ilçeden, her ilden daha ileridir, buralarda daha fazla kazanç sağlanır gibi bir ilke yoktur. Bugün, Diyarbakır'ın merkezi veyahut da çok ticaret yapılan bir ilçesinde, ticarî faaliyette bulunan kişinin, İzmir'in çok küçük bir ilçesinde aynı konuda uğraşıda bulunan bir mükelleften daha çok kazanç sağlayabilir. Onun için böyle olayı, alışılmış birtakım ifadeler kullanmak suretiyle kanun metnine dercettiğiniz zaman birçok haksızlıklara sebebiyet verebilir. Bence bunun yerine mesela nüfus kıstası alınabilir. Bunun gibi, Türkiye'de bugün artık hangi ilçelerin, kalkınmada öncelikli ilçeler statüsünün içinde olduğunu tespit etmek mümkündür.

Bu itibarla ben, bu maddenin eksik olduğunu, Komisyonun bu maddeyi geri alarak yeniden, Türkiye gerçeklerine uygun bir sistem içinde düzenleyerek Yüce Meclisin karşısına getirmesi gerektiğine inanıyorum.

Saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Genç.

Başka söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 17. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 31 inci madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 31. — Yapısı itibariyle sürücüsünden başka ondört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtları ile yolcu taşıyan mükelleflerden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın şartlarını taşıdıkları ve 31.12.1988 tarihine kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdukları takdirde, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirilirler.

BAŞKAN — Madde üzerinde Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Kamer Genç; buyurun efendim.

SHP GRUBU ADINA KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli üyeler; sık sık karşınıza çıkıyorum; ama, getirilen kanun tasarısındaki mantıksızlıkları size izah ettiğim zaman, bilmiyorum, herhalde kabul edeceksiniz.

Şimdi, değerli üyeler, mesai hangi saatte bitiyor; Türkiye'de genel olarak 17.00'de bitmiyor mu? Bitiyor. Peki, o yıl, mesela 1988 senesi, hangi günün hangi saatinde bitiyor; 31.12.1988'de bitmiyor mu? Şimdi, getirilen kanun tasarısına bakın ne diyor : "Yapısı itibariyle sürücüsünden başka ondört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtlarıyla yolcu taşıyan mükelleflerden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31.12.1988 tarihi itibariyle..." derken, 31.12.1988 tarihi itibariyle saat 24.00'e kadar; bu çok önemli...

EYÜP CENAP GÜLPINAR (Şanlıurfa) — Mesai saati.

KAMER GENÇ (Devamla) — Hayır efendim, o vasıta 31.12.1988 günü saat 24.00'e kadar çalışacak ve o saate kadar ki kazancının Gelir Vergisi Kanunundaki götürülük şartlarını aşıp aşmayacağı o saat itibariyle hesaba katılacak. Madde, "... 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın şartlarını taşıdıkları ve 31.12.1988 tarihine kadar..." şeklinde de-

vam ediyor, yani, saat 24.00'e kadar elde ettiği ücreti, aynı gün saat 17.00'ye kadar... Bu, çok mantıksız bir düşünce. (SHP sıralarından alkışlar) Eğer, bunda mantıksızlık yoksa hayhay, siz kabul edin.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Onların kafası almaz, izah etme.

KAMER GENÇ (Devamla) — Benim arkadaşlarım beni devamlı alkışlıyorlar; ama siz de bir kere alkışlayın. (Alkışlar)

Bilmiyorum buradaki mantıksızlığı ve hukuka aykırılığı anlatabildim mi? Onun için, hiç olmazsa bu bildirme 31.3.1989 tarihine kadar yapılsın. Yani, olayın bir kanunî tekniği, bir mantığı var. 7 saat sonraki bir meseleyi, 7 saat önce bildirmek bence ne mantıkîdir, ne hukuk mantığına uyar, ne madde düzenlemesine uyar.

Ben, Komisyondan veya Hükümetten rica ediyorum; bu konuda bizim de bir önergemiz var; maddeyi, "31.3.1989 tarihine kadar bildirdikleri takdirde, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergiye tabi olurlar" şeklinde değiştirirlerse memnun olurum; ama takdir sizin.

Saygılar sunarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Genç.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Alâettin Kurt; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA ALÂETTİN KURT (Kocaeli) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 17 nci maddesi üzerinde Doğru Yol Partisinin görüşlerini ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, grubum ve şahsım adına saygılarımı sunarım.

17 nci maddenin gerekçesine bir göz atmak istiyorum : "Bu Tasarı ile Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin 10 numaralı bendinin sonuna eklenen parantez içi hükümle, minibüs veya taksi ile şehirlerarası taşımacılık yapan mükelleflerin götürü usulde vergilendirilmelerine imkân sağlanmıştır.

Bu madde ile daha önce gerçek usulde mükellefiyetleri tesis edilen minibüs veya taksi işleten mükelleflerin 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını taşımaları kaydıyla bir defaya mahsus olmak üzere götürü usule geçebilmelerine imkân sağlanmıştır."

Muhterem milletvekilleri, 31.12.1988 tarihe kadar bu mükellefler götürü usule geçmek istediklerini beyan etmedikleri takdirde yine gerçek usulde vergilendirilmeye tabi tutulacaklar. Bir de, burada götürü usule geçmeyi arzulayan mükelleflerin vereceği vergi miktarının tespiti de önemli; bu da şu anda bilinmemekte; bu vergi ne olacaktır, dün ne kadar vergi veriyordu, götürü usulde ne kadar vergi verecek; bu hususlar -tabiî- burada açıklığa kavuşmuş değildir. Bu durum kanun tasarısına eklenen geçici 31 inci maddede görülmektedir.

Geçici 31 inci maddede, "Yapısı itibariyle sürücüsünden başka ondört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtları ile yolcu taşıyan mükelleflerden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın şartlarını..." deniliyor. İşte, bu şartlar nelerdir? Madde şöyle devam ediyor; "... Taşıdıkları ve 31.12.1988 tarihine kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdukları takdirde, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirilirler."

Dün 11 inci madde üzerinde görüş beyan ederken de ifade etmiştim; burada

büyük bir haksızlık var. Aslında yeknesaklık, birlik, beraberlik temin edeceğiz derken ayrılık getirilmiştir. "Ondört ve daha aşağı oturma yeri olan" bunu birkaç defa daha tekrarlayacağız herhalde; et tekrar-ü bilahsen, velevkâne yüzseksen; tekrarda fayda vardır, yüzseksen kere de olsa. Onun için, bu niye yirmi değil de ondört, niye yirmibeş değil de ondört; bunun mantığı nedir; bunu anlamak mümkün değil. Aynı durakta çalışan minibüs ve minibüslerde ayrım yapılıyor; bu ayrım neye göre yapılıyor, buradaki düşünce nedir? Bunu merak etmemek mümkün değil. İnşallah bunu Sayın Maliye ve Gümrük Bakanımız açıklarlar da bizi bu meraktan kurtarırlar. Mühim olan mükellefin kazancına göre vergilendirilmesi ise, niye 14 yolcu taşıyabileni götürü usulde vergilendiriyoruz da, 20 yolcu taşıyanı götürü usulde vergilendirmiyoruz? Bunun mantığını anlayamıyoruz. Yani sizin ifade buyurduğunuz gibi, arkadaki lastiklerin birinde tek, birinde çift olmasından mıdır? Eğer bu mantıksa, eğer buna göre bu vergilendirme getirildi ise, bu çok yanlış. Bu bizi tatmin eden bir izah olamaz. Umuyorum ki, Sayın Maliye ve Gümrük Bakanımız, buradaki mantığı bizlere izah edeceklerdir.

Sayın Bakanım, tekrarda fayda var demiştik, o nedenle söz aldım.

Sözlerimi burada tamamlıyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Kurt.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, cevap vereyim mi efendim? Çok değerli milletvekilimiz, "Tekrarda fayda vardır" diyorlar.

BAŞKAN — Buyurun.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Efendim, Karayolları Trafik Kanunu, 1985 yılında minibüsü tarif etmiş : "Yapısı itibariyle sürücüsünden başka 8 ila 14 oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır" diyor. Burada getirilen değişiklik, minibüslerle, Trafik Kanununda en çok 14 kişi taşıyan araçlarla ilgilidir. Otobüs ise, "Sürücüsünden başka, en az 15 oturma yeri olan ve..." diye devam ediyor. Dolayısıyla otobüs ile minibüsü karıştırmamamız lazımdır. Buradaki ince mantık, işte bu Trafik Kanunundan kaynaklanmaktadır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Önergeler vardır, okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 17 nci maddesinin son cümlesinin aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
Ali Uyar
Hatay
Kâzım Özev
Tokat
Kemal Duduoğlu
Hatay
Turhan Hırfanoğlu
Hatay

Ve 31.3.1989 tarihine kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdukları takdirde, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirilirler.

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 17 nci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Orhan Şendağ
Adana
Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Abdullah Ulutürk
Afyon
Atilla İmamoğlu
Kahramanmaraş
Yaşar Topçu
Sinop
Mehmet Korkmaz
Kütahya
İbrahim Gürdal
Isparta

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı; 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 17 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Madde 17. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 31 inci madde eklenmiştir.

Geçici Madde 31. — Yapısı itibariyle sürücüsünden başka 20 ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtları ile yolcu taşıyan mükelleflerden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın şartlarını taşıdıkları ve 31.12.1988 tarihine kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdukları takdirde, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirilirler.

Orhan Şendağ
Adana
İbrahim Gürdal
Isparta
Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Önol Şakar
Manisa
Mehmet Korkmaz
Kütahya

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı; 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Ge-

lir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 17 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Madde 17. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 31 inci madde eklenmiştir.

Geçici Madde 31. — Yapısı itibariyle sürücüsünden başka 25 ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtları ile yolcu taşıyan mükelleflerden, bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın şartlarını taşıdıkları ve 31.12.1988 tarihine kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdukları takdirde, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirilir.

Orhan Şendağ
Adana
Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Alâettin Kurt
Kocaeli
İbrahim Gürdal
Isparta
Abdullah Ulutürk
Afyon

BAŞKAN — Önergeleri, aykırılık derecelerine göre yeniden okutup işleme tabi tutacağım :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sıyılı Kanun Tasarısının 17 nci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Orhan Şendağ
Adana
ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Komisyon katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 17 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Madde 17. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 31 inci madde eklenmiştir.

Geçici Madde 31. — Yapısı itibariyle sürücüsünden başka 20 ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtları ile yolcu taşıyan mükelleflerden, bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın şartlarını taşıdıkları ve 31.12.1988 tarihine kadar, bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdukları takdirde, 1.1.1989 tarihin-

den itibaren götürü usulde vergilendirilirler.

Orhan Şendağ
Adana
ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Komisyon katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının 17 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Madde 17. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 31 inci Madde eklenmiştir :

Geçici Madde 31. — Yapısı itibariyle sürücüsünden başka 25 ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtları ile yolcu taşıyan mükelleflerden, bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın şartlarını taşıdıkları ve 31.12.1988 tarihine kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdukları takdirde, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirilir.

Orhan Şendağ
Adana
ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye Komisyon ve Hükümet katılıyorlar mı?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Katılmıyoruz efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, bu önergenin oylanmaması lazım; çünkü, daha önce kabul ettiğimiz 11 inci maddede 14 kişi olarak geçti. 25 kişiye çıkarılamaz. Bu yüzden de oylanmaması gerekir.

BAŞKAN — Anlıyorum; ama, muameleye koyduk efendim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 17 nci maddesinin son cümlesinin aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
ve arkadaşları

Ve 31.3.1989 tarihine kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdukları takdirde, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirilirler.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon ve Hükümet katılıyorlar mı?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Katılmıyoruz efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Komisyon ve Hükümet önergeme katılmadıkları için, önergemi izah edeceğim Sayın Başkan...

BAŞKAN — Buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli üyeler; biraz önce, bu madde üzerinde yaptığım konuşmada herhalde maksadımı anlattım. Bakın, bir mükellef, fiilen, 31.12.1988 tarihinde, saat 24.00'e kadar nakliye faaliyetinde bulunabilir. Getirilen maddede de diyor ki, 31.12.1988 günü saat 24.00'e kadar elde etmiş olduğun gayri safi nakliye hâsılatını, ey mükellef, sen, 31.12.1988 günü saat 17.00'e kadar vergi dairesine bildirmek zorundasın. Yani, buradaki mantık çok ters.

ALİ ŞAKİR ERGİN (Yozgat) — O vakte kadar bilmiyor mu?

KAMER GENÇ (Devamla) — Efendim, burada, 31.12.1988 günü saat 17.00'den saat 24.00'e kadar mükellefin nakliye yapma hakkı var diyorum. Ben tabiî size bir hukukî mantığı söylüyorum, ama siz nasıl anlarsanız anlayın.

ALİ ŞAKİR ERGİN (Yozgat) — O başka, ama insan durumunu bilir.

KAMER GENÇ (Devamla) — İkincisi, belki denilebilir ki, efendim, bu mükellef defter tasdik ettirmek zorundadır. Bakın, Vergi Usul Kanununda defter tasdiki iki sistemde yapılır. Birincisi, mükellef yeni defter kullanacaksa, bir sonraki yılda kullanacağı defteri, o yılın son gününe kadar tasdik ettirmek zorundadır. İkincisi, eğer aynı defteri müteakip yılda da kullanacaksa, onu kullanacağı yılın ocak ayı sonuna kadar tasdik ettirmesi gerekiyor. Yani, hem hukuk mantığına hem de fiilî mantığa bu kadar ters düşen bir şeyin, Komisyon ve Bakanlık tarafından kabul edilmesini ben hayretle karşılıyorum.

Arkadaşlar, biz burada kanun yaparken, çok açık seçik mantık hatası yapmamamız lazım, fiiliyat hatasını yapmamamız lazım. 31.12.1988 günü saat 24.00'e kadar elde edilen nakliye ücretini, saat 17.00'ye kadar, yani 7 saat önceden bildirme zorunluluğunu getiren bir hukuk kuralı, eğer sizce mantıklı kabul ediliyorsa, benim sizin hukuk mantığınıza diyeceğim bir şey yok.

Saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Genç.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Değerli üyeler, maddenin oylanmasından evvel, İçtüzüğün 58 inci maddesi hükümlerine uygun olarak, 10 arkadaşımız, yoklama talebinde bulunmuşlar ve "... 17 nci maddesinin oylanmasına geçilmeden önce, toplantı yetersayısı bulunmadığından, yoklama yapılmasını arz ve talep ederiz" şeklinde bir önerge vermişlerdir.

Önergedeki isimleri okuyup, burada olup olmadıklarını tespit edeceğim.

Abdullah Ulutürk?.. Burada.
Murat Sökmenoğlu?.. Burada.
Ahmet Neidim?.. Burada.
Mehmet Korkmaz?.. Burada.
Alâettin Kurt?.. Burada.
Yaşar Topçu?.. Burada.
Ali Eser?.. Burada.
Vefa Tanır?.. Burada.
Halit Dağlı?.. Burada.
Ertekin Durutürk?.. Burada.

II. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklamaya başlıyoruz.

(Yoklama Yapıldı)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır.

(ANAP sıralarından alkışlar)

TEVFİK KOÇAK (Ankara) — Sayın Başkan, çoğunluk nerede var? Burada 115 kişi var.

IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/503) (S. Sayısı : 115) (Devam)

BAŞKAN — Görüşmelere devam ediyoruz.

17 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 18. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 32 nci madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 32. — 1.1.1988 - 31.12.1997 tarihleri arasında, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan temel gösterge ve hayat standardı göstergeleri dört kat artırılmak suretiyle dikkate alınır. Aynı maddenin birinci (Eki tablonun hayat standardı göstergeleri ile ilgili bölümde yer alan hükümler hariç), ikinci, üçüncü, fıkraları yerine ise aşağıdaki hükümler uygulanır.

Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetlerinin her biri ile ilgili olarak beyan ettikleri kazançları, bu madde ile artırılan temel gösterge tutarlarına, hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde; bu esasa göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır. Ancak temel göstergeler yukarıda belirtilen her kazanç için ayrı ayrı, hayat standardı göstergeleri bir defa (aile reisi beyanları dahil) uygulanır.

Bakanlar Kurulu, bu maddede yeniden tespit edilen temel gösterge tutarları ile hayat standardı gösterge tutarlarını yarısına kadar indirmeye veya on katına kadar artırmaya, kazanç ve faaliyet konuları ile birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde farklı miktarlar tespit etmeye yetkilidir."

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Doğru Yol Partisi Grubu Adına Sayın Mehmet Korkmaz.

Buyurun efendim.

HİKMET ÇETİN (Diyarbakır) — SHP Grubu adına Mustafa Kul.

DYP GRUBU ADINA MEHMET KORKMAZ (Kütahya) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 18 inci maddesiyle, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa geçici 32 nci madde eklenmektedir. 31.12.1982 tarihinde kabul edilen 2772 Sayılı Kanunla 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenen mükerrer 116 ncı maddeyle, hayat

standardı esası getirilmiştir. Nedir bu hayat standardı esası? Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi, ticarî, ziraî ve mesleki kazanç sahiplerinin beyan ettikleri gelir, zarar beyan edilmesi hali dahil, kanunla belirtilen göstergelerdeki rakamların altında kâr beyanı yapıldığında veya zarar edildiğinde hayat standardı göstergesinde tespit edilen ölçülere göre vergi tahsil etmek; yani, vergi mükelleflerinin bu tablodaki ölçülere göre Gelir Vergisi ödemeleri istenilmektedir.

Yalnız, bu mükerrer 116 ncı maddede, 3239 sayılı Kanunla değiştirilen bir fıkra ile gösterge tutarlarını her yıl artırabilmesi için Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir. Bakanlar Kuruluna böyle bir yetki verilir de Bakanlar Kurulu bu yetkisini kullunmaz olur mu? Hem de bu yetkisini her yıl kullanarak ve her yıl hayat standardı tablosundaki göstergeleri maalesef artırmıştır.

Şimdi görüşülmekte olan tasarının 18 inci maddesiyle getirilen Geçici 32 nci maddesine göre dört kat artırılması ve Bakanlar Kuruluna hayat standardı gösterge tuturlarını 10 katına kadar artırma yetkisi veriyor. Hayat standardı göstergelerinin belirtilmesinde ziraî kazanç sahipleri ile ikinci sınıf tacirler; yani işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerle birinci sınıf bilanço esasına tabi defter tutan mükellefler olarak iki sınıfa ayrılıyor.

Halen uygulanmakta olan temel göstergeler, ikinci sınıf vergi mükellefleri için 1 milyon 575 bin liradır. Bu rakam dört kat artırıldığında 6 milyon 300 bin lira olmaktadır. 5 milyon liraya kadar olan matrahın vergi miktarı yüzde 25, artan kısmı ise yüzde 30 oranıda gelir vergisine tabi tutulmaktadır. Bu durumda vergi mükellefi asgari 1 milyon 700 bin lira yıllık Gelir Vergisi ödemek zorundadır. Bu rakamı aylara böldüğünüzde, en alt gelir düzeyinde bulunan bir mükellef, aylık 142 bin lira Gelir Vergisi ödemek mecburiyetinde bırakılacaktır. Serbest kazanç defteri tutan serbest meslek erbabı olan mükellefler, bu sınıflandırmada birinci sınıf bilanço esasına tabi defter tutan mükellefler sınıfına dahil edilmektedir. Burada da uygulamada bir haksızlık maalesef yapılmaktadır. Âdeta, beyana dayanan Gelir ve Kurumlar Vergisi, matrah beyanı özelliğini kaybederek, karinelere göre alınan Götürü Vergi hüviyetini almaktadır. Bu durumda en çok dar gelirli küçük esnaf ve serbest meslek erbabı zarar görecektir.

Serbest meslek erbabı mükellefler; serbest çalışan avukat, doktor, muhasebeci, mühendis, mimar gibi mesleklerle iştigal eden kimselerdir. Uygulamada bir haksızlık yapılmaktadır derken, şöyle bir örnek vermek istiyorum : Saydığım serbest meslekleri icra eden mükellefler, çok para kazanıyorlar gibi gözükürler; ama bu iş bir beceri ve çevre işidir, bir hünerdir. Bölgenin durumu ve özellikleri dikkate alınmalıdır.

Bakınız, ben çok iyi hatırlıyorum, kendi ilimden bir örnek vermek istiyorum. Sanırım bu örneklemeyi birçok ilimizde göz önünde tutabiliriz. Bundan yirmi sene önce, yani 1968'li yıllarda Kütahya'da inşaat proje çizimi yapan tek bir inşaat mühendisi yoktu. Tekniker gibi kendisini yetiştirmiş iki kişi proje çizerler, başka bir ilden diplomalı bir mühendis haftada bir gelip imza atmak suretiyle, projelerin yetkili imza karşılığında belediyeden inşaat ruhsatı alınırdı. Şehirde o yıllarda iki üç avukat, üç beş de doktor vardı; ama şimdi yüzlerce inşaat mühendisi, mimar; yüzlerce avukat ve doktor var; hepsi de büro açmış, bir işyeri açmış; fakat iş kapasitesi yok. Yani bu çok değerli meslekleri icra edenler pek çok; ama, yalnız bunları doyuracak, tatmin edecek iş kapasitesi maalesef bulunmamakta.

Okuldan yeni mezun olup bir büro açmış mimar, avukat ve muhasebeci, bu mesleği yapanların çokluğu nedeniyle ofisinde yapabilecek iş bekliyor. Hayat standardı uygulamasıyla on yıllık bir meslek erbabıyla bir yıllık bir meslek erbabı da aynı sınıfa alınıyor ve bunların hepsi de birinci sınıf tüccarla aynı oranda sınıflandırılıyor. Bu durumdaki vatandaşlarımızın bu yükü kaldırması zordur. 1975 model BMC marka kamyonuyla nakliyecilik yapan şoför esnafı ile 1988 model FIAT marka kamyonuyla nakliyecilik yapan esnaf aynı sınıfta mütalaa ediliyor. Mahalle arasında küçük bir işyerinde bakkallık yapan; ama caddede market görünümünde bakkallık yapan ikinci sınıf defter tutan esnaflar da maalesef vergilendirmede ve hayat standardı esasının göstergesinde aynı oranlarda sınıflandırılıyor. Kardeşim, bütün bunlar iyi güzel de her vergi mükellefinin iş kapasitesini ölçmeye, takip etmeye imkân yok ki, başka türlü nasıl yapılabilir diye söylenebilir. Doğrudur ama burada yanlış olan hayat standardı göstergesinin uygulanmasıdır.

Ayrıca, bir çelişki de şudur : Hayat stardardı göstergesinin dört kat artırılmış olarak uygulamanın 1.1.1988 tarihinden başlatılması, yasaların geriye işletilerek hukukun temel prensipleriyle bir çekişme yaratacaktır. Bunun altını çizerek ifade ediyorum. 1.1.1988 tarihi alınarak bu hayat standardı göstergesindeki dört kat artış, 1988 yılını kapsayacaktır. Vergi mükelleflerinden böyle bir göstergeyle vergi alınacaksa, düşük kazanç kabul edilmeyecekse, zararı kabul edilmeyecekse, o zaman, mükellefleri muhasebecisiyle, defteriyle, beyannameleriyle her an meşgul etmenin, uğraştırmanın anlamı nedir, faydası nedir?

Mükellef elbette ki bu kanunî sorumluluklarını yerine getirecek, bunları yapmaya mecbur diyorsanız, o zaman, mükelleflerin defter kayıtlarındaki beyanlarına itibar edilmesi ve hayat standardı esası uygulamasına da son verilmelidir.

Değerli milletvekilleri, iktidarın, böyle her ekonomik darboğazda halkın vergi yükünü artırması, gerçekçi ve kalıcı bir çözüm değildir. Hayat standardı göstergesinin artırılmasıyla belirlenecek vergi, ödenemez boyutlara ulaşmaktadır. Bu durumda, üstesinden gelinemez vergi yükü nedeniyle, serbest meslek mensubu pek çok kişi bürosunu ve işyerini kapatmak zorunda kalacaktır.

Vergi toplarken "Sen, bu yılda uygulanan hayat standardı esasına göre şu kadar kazanmış olmalısın, ver bakalım bu kadar vergi" demek yetkisi, kanun tekniğimizde yoktur. Böyle varsayımla vergi toplamak, ileride kötü sonuçlar doğurabilir.

Değerli milletvekilleri, maliye politikasının sosyal amacı, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımıyla, herkesten malî gücüne göre vergi alınmasıdır. Oysa, gerçek usulde vergilendirme sistemiyle, beyanname verme ilkelerini bertaraf edip, hayat standardı cetveli getirerek, herkesten bu standarda göre vergi almak, sosyal amaca ve Anayasanın 73 üncü maddesine aykırıdır.

Uygulamak istediğiniz hayat standardı ve peşin vergi, eski dönemlerin Aşar Vergisinin benzeri olup, mükellefler üzerinde aynı olumsuz etkileri yapacaktır.

"Herkes kazancına göre vergi ödemelidir" beyanı esas alındıktan sonra, hayat standardına göre, varsayımla vergi istemek doğru değildir.

Gelir Vergisi kazançtan alınır. Kazanılmadan vergi almak ve bunu "Geçici vergi" adıyla peşin tahsil etmek de yasal değildir. Hiç değilse, mesleğe yeni başlayan serbest meslek mensuplarına belirli bir süre için, sanayicilere tanınan yatırım in-

dirimi, vergi muafiyeti gibi, özendirici ve destekleyici yaklaşımlar uygulanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, vergi, Meclisin tasarrufudur. Yüce Meclis, vergi miktarlarını indirmek ya da yükseltmek gibi yetkilerini Hükümete devrederse, Hükümete karşı bağımla olur, bu durum ise Meclisin onurunu zedeler.

Bu maddenin bu şekliyle kabul edilmeyeceğini, sayın ANAP milletvekillerinin aklıselimle hareket edeceklerini ümit ediyor, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Korkmaz.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Mustafa Kul; buyurun efendim.

SHP GRUBU ADINA MUSTAFA KUL (Erzincan) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; söz konusu yasanın 18 inci maddesi üzerinde Sosyaldemokrat Halkçı Partinin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Başkan, konuşmama başlamadan önce, çoğunluğumuz olmadığı halde toplantıyı devam ettirmenize hiçbir anlam veremediğimizi, zabıtlara geçmesi açısından bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

HAYRETTİN ELMAS (İstanbul) — Ayıp oluyor; Başkana inanmıyor musunuz?

MUSTAFA KUL (Devamla) — İnanmıyoruz; yaşadığımız bu olaydan sonra artık inanmıyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu 18 inci madde ile, Gelir Vergisi Kanununun 116 ncı maddesindeki hayat standardı esası için 10 yıllık geçici bir uygulama dönemi öngörülüyor. Yine bu dönem içerisinde ziraî Gelir Vergisi mükellefleri, hayat standardı esasının kapsamı dışına çıkarılıyor. Kapsamda sadece ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbapları kalıyor. Temel gösterge ve hayat standardı göstergeleri dört kat artırılıyor. Beyan edilen kazanç, temel gösterge ve hayat standardı göstergelerinden az olursa, belirlenen tutar matrah olarak alınıyor. Bakanlar Kuruluna, temel gösterge ve hayat standardı gösterge tutarlarını yarısına kadar indirme ve on katına kadar da artırma yetkisi veriliyor.

Hayat standardı olayı 2772 sayılı Yasa ile 31.12.1982 tarihinde; yani, Danışma Meclisi döneminde çıkarılmış; ama her ne hikmetse ANAP'lılar da buna katılmadığı halde, bugün hâlâ bunu devam ettirmekte ısrarlı davranıyorlar.

Sözümona, bu sistem, vergilendirmede beyana dayalı bir sistem; ama nasıl beyana dayalı bir olay ve nasıl bir vergi? Hem "vatandaştan beyanına göre vergi alıyoruz" diyeceksiniz, hem de "Sen yalan söylüyorsun, beyanına inanmıyorum, senede en az 12 milyon kazanman gerekiyor" diyorsunuz. Nerede kaldı beyana dayalı vergi?

Maliye politikasının sosyal amacı, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağıtımıyla herkesten malî gücüne göre vergi alınmasıdır; fakat beyanname verme ilkelerini yok edip, vergi almayı belirleyen yaşam standartlarına bağlamak ve herkesten bu standartlara göre vergi almak Anayasanın 73 üncü maddesine aykırıdır, sosyal amaca aykırıdır.

Böyle bir vergi politikası ile, Aşar Vergisine benzer düzenleme getirilmektedir. Tarlasından ürün alsın veya almasın, kuraklık olsun veya olmasın belirli miktarda ürünü öşür olarak vermekle yükümlü tutulan Osmanlı çiftçisi gibi, şimdi biz de, serbest meslek sahiplerini perişan etmekteyiz.

Hayat standardı esası, beyana dayalı gelir vergisi sistemimize tümüyle aykırıdır; otokontrol sistemidir, götürü vergiyi gündeme getirmektedir. Bizzat Gelir Vergisi Yasasının 1 inci maddesindeki, "Gerçek kişilerin bir yıllık safi kazançlarının (Gelir Vergisi) ne tabi olacağı" kuralına da aykırıdır. Bu hükme rağmen, mükellefin geliri olup olmadığına bakılmaksızın bazı karinelerle götürü vergi alınmaktadır.

Böyle bir vergi usulünün, gerçek gelirin vergilendirilmesiyle, beyan esasıyla ilgisi yoktur. Böyle gelir vergisi alınacaksa, defter tutma, vesika düzenleme veya bunun gibi işlemlere ne gerek vardır? O zaman gelin, hiç bunlara gerek kalmadan baştan ve doğrudan götürü vergiye geçelim.

Herkes gelirinin vergisini elbette ödeyecektir; ancak, kamu hizmeti niteliğindeki serbest meslek sahiplerinin elde edilmemiş bir kazancının vergisini istemeye de hiçbirimizin hakkı yoktur.

Vergi yükümlülüğü malî güce göre olmalıdır. Serbest meslek sahibi mükellefler de vergi verecektir; ancak, bu verginin, gerçekçi olmayan standartlara bağlanması ve böylelikle verginin ödenemeyecek boyutlara ulaşması yerinde bir çözüm değildir.

Gelir Vergisi kazançtan alınır; bunu kazanılmadan hem de peşin almak, peşin istemek, ne vergi adaletine sığar ne de adil bir olaydır.

Hayat standardı esası, 2772 sayılı Yasanın 15 inci maddesiyle 31.12.1982 tarihinde getirilmiş olup bu tarihte temel gösterge 120 bin Türk Lirasıyla, daha sonra 4.12.1985 tarihli 3239 sayılı Yasanın 68 inci maddesiyle yapılan değişiklikle temel gösterge 800 bin liraya, 19.12.1986 tarih 86/11306 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla bir kat daha artırılarak 1 milyon 600 bin liraya, gene 3.12.1987 tarih 87/12467 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla da bugünkü şekline; yani 2 milyon 800 bin liraya çıkarılmıştır.

Şimdi bunlardan hangisi esas alınacak, yasada ulaşılan ve son miktar olan 800 lira mı, yoksa Bakanlar Kurulu Kararıyla ulaşılan 2 milyon 800 bin lira mı esas alınacak; bunları hâlâ anlamış değiliz.

Eğer ikincisi esas alınacaksa; yani Bakanlar Kurulu Kararıyla tespit edilmiş olan 2 milyon 800 bin lira rakamı esas alınacaksa, şimdi gelecek olan rakam 11 milyon 200 bin lira olacaktır ki, bu çok fazladır.

Eğer 800 bin lira esas alınacaksa -ki, onun da 4 katı 3 milyon 200 bin lira oluyor- bugünkünden sadece ve sadece 400 bin lira daha fazladır.

Bunun için mi bu değişiklikler yapılıyor? Bana göre değil tabiî. Sizin asıl gayeniz, bunu 4 kat artırmak değil, 10 kat artırmaktır. Nitekim, bunun örneklerini de gördük. Geçen yıl 18 Mart 1988 tarihinde çıkarılan -gene o zaman bunun üzerinde günlerce konuşmuş, sabahlara kadar çalışmıştık- eğitim, gençlik, spor ve sağlık hizmetleri diye başlayan 19 sıra sayılı tasarının 15 inci maddesinde aynı olay gene getirilmişti. Şöyle diyordu orada : 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 3088 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle değiştirilen 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir diyor.

MADDE 10. — Bu kanunun 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan 1, 2, 3, ve 4 sayılı tarifelerdeki vergi miktarlarını 10 katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir diye o zaman yetki verilmişti ve bunu da uygulamakta fazla geç kalınmadı. Yine 26 Haziran 1988 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanan bir tebliğ ile bunu bir kat artırdılar; yani Motorlu Taşıtlar Vergisi bir kat artırıldı.

Gene aynı olay, sözünü ettiğim çıkardığınız o kanuna göre, 21 inci maddesinin yetki kısmında 1318 sayılı Finansman Kanununun 2346 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi değiştirilerek 4, 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan 1, 2, 3, 4 ve 5 sayılı tarifelerdeki vergi miktarlarını 10 katına kadar artırmaya gene Bakanlar Kuruluna yetki verilmişti, bu da uygulanmakta geç kalınmadı. Bu da -26 Haziran 1988 tarihli 19854 sayılı Resmî Gazetede gene yarısına kadar yüzde 50 nispetinde artırılmış oldu. Şimdi getirilen bu yasayla da bunu 4 katına kadar artırma diye bir niyet yoktur. O zaman çıkarılan yasayla 10 katına kadar artırma yetkisi verilmişti, onları kullanacağınızı zannediyoruz.

Şimdi bu artırmaya bir örnek vermek istiyorum. Hayat standardı göstergelerinde 2772 sayılı Yasayla 1600 cc'ye kadar olan otomobillerin vergisi 60 bin liraydı o zaman. Bu, 4.12.1985 tarihli 2339 sayılı Yasanın 68 inci maddesiyle bir kat artırılmış, 120 bin liraya çıkarılmış. Gene 19.12.1986 tarih 86/11306 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla bir kat daha artırılmış 240 bin liraya çıkarılmış. 30.12.1987 tarih 87/12467 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla bir kat daha artırılmış 420 bin liraya çıkarılmış. Şimdi bunlardan hangisini esas alacağız? Yasa ile ulaşılan son miktar olan 120 bin lirayı esas olarak aldığımız zaman ulaşılan miktar, 480 bin lira olacaktır. İkincisi, yani Bakanlar Kurulu kararıyla ulaşılan miktar 420 bin liradır. Bunun da yine 4 katını aldığımız zaman 1 680 000 lira olacaktır ki, kanun ile ulaşılan 4 katını aldığımız zaman artış 60 bin lira oluyor. Bunun için eğer bu değişiklik yapılıyorsa -ki aradaki fark 60 bin lira- bunun da değmeyeceğini zannediyorum ben.

Getirilen bu yeni değişiklikleri, serbest meslek sahipleri, serbest erbapları açısından irdeleyecek olursak, durumun ne kadar kötü olduğunu, ne kadar kötü sonuçlar doğuracağını bir kez daha göreceğimizi zannediyorum.

Avukatlara baktığımız zaman, vergi yasalarında avukatlar birinci sınıf tüccar sayılmaktadırlar. Oysa, avukatlık bir serbest meslek ve aynı zamanda kamu hizmetidir. Tasarının yasalaşması halinde avukatlar kitle halinde işi bırakmak zorunda kalacaklardır. Bunun zararı da avukatlarla birlikte vatandaşlara olacaktır, adalete olacaktır ve yargıya olacaktır. Avukatların hepsi aynı seviyede görülmektedir. Halbuki biz biliyoruz birkısım avukatlar var ki, bu mesleği sadece onur ve zevk için yapmaktadırlar. Bir kısmı sadece az kazanarak geçimini temin etmeye çalışan avukatlardır, bir kısmı da var ki bu mesleğe yeni başlayan daha çiçeği burnunda, okuldan yeni mezun olmuş avukatlar var. Son 5 - 6 yıla baktığımızda, bunların sayısının 1 000'in altında olmadığını görürüz. Örnek olarak birkaç yılın rakamını vereyim : 1984 yılında yeni mesleğe başlayan avukat sayısı 781, 1985 yılında 1 538, 1986'da 1 068, 1987'de 1 232 ve 1988 yılında ise 1 239 kişidir. Biz, bu yasalarla bu insanları perişan edeceğiz ve mesleklerinden uzaklaşarak, yapamayacak duruma geleceklerdir.

Avukatlar içerisinde yılda 50 milyon lira vergi vereni de var; ama, geçimini zor temin edeni de var. Biz, bunları görmemezlikten gelemeyiz. Kazansın veya kazanmasın, tüm avukatların belli bir rakamın üstünde vergi vermesini istememiz, çok büyük bir yanlışlıktır. Bu durumu da, adalet dağıtan insanlara yapılan bir adaletsizlik olarak değerlendiriyoruz.

Serbest meslek sapiplerinin, özellikle avukatların görünmeyen veya belgeleyemedikleri birçok giderleri vardır. Adliyeden adliyeye duruşma peşinde koşan avukatlar, ne özel arabalarına yaptıkları

masrafları, ne de bindikleri taksilerin paralarını gider olarak defterlerine işleyememektedirler. İş takibi sırasında yaptıkları bir sürü görünmeyen giderleri vardır. Alelacele, ayaküstü çektirdiği bir fotokopi için makbuz almasını, avukattan bekleyemeyiz.

Adliyeden emekli olup da, kahvede oturmayıp, bir avukatın yanında çalışmayı arzulayan emekli kâtip veya emekli mübaşiri, çoğu zaman hatır için avukatlar yazıhanesine alır. Fakat avukat, onlara verdiği aylığı da defterine gider olarak işleyemez.

Bunların dışında, avukatların, sigorta primleri, işyeri kiraları, elektrik paraları ve demirbaş masraflarının üstüne, bir de bu aşırı derecedeki vergilerin binmesi, onları hepten perişan edecektir.

Sonuçta ne olabilir : Mesleğe yeni başlayanları -mesleklerinde en idealist ve en genç unsurları- bu mesleklerinden uzaklaştıracağız. Meslekten, sadece belirli bir düzeye ulaşmış olanlar veya doygunlar sınıfında olan avukatlar kalacaklardır. Bu, belki de avukat sayısını azaltmak için bir yöntemdir; ama böyle bir yöntemin sağlıklı olduğunu kimse iddia edemez. Avukatlığı itici değil, yargıçlığı çekici hale getirmemiz. zannediyorum bunun için daha kolay bir çözüm olacaktır.

Halen yürürlükte olan hayat standardı göstergesini vergi yükünü mesleğe yeni başlayanlar çekemezken, bunun dört katı ödemesini nasıl bekleyebiliriz? Bu standardın altında gelir elde edene, mesleği bırak denilmektedir. Bunun başka bir izahı mümkün değildir.

Avukatlar yönünden, yine asgari ücret tarifesinde, baroların belirlediği ücret tarifelerinin uygulamasında iki gruba ayrılmıştır. Örneğin : Birinci grup ağır ceza davaları için 38 300 lira iken, ikinci grubun ağır ceza davaları için olan tarife 32 600 liradır; yani tarifede, avukatları ücretlendirirken iki gruba ayırıyoruz; ama vergilendirirken bu ayrım yok ve herkesi de eşit olarak kabul ediyoruz.

Olaya mimarlar açısından baktığımız zaman, onların durumlarının da farklı olmadığını açıkça görmekteyiz. Bütün yasalarda, mimarlardan, müellif olarak söz edilmektedir; çünkü, mimarlar da bir telif eser, yani proje yaratmaktadırlar. Bu nedenle, onlar da Telif Hakkı Yasası kapsamına mutlaka alınmalıdır. Resim, heykel, müzik eseri, edebiyat gibi yaratıcı çalışmaların, vergi açısından Telif Hakkı Yasasına girdiği bağışıklıklar, mimarî projeler için de uygulanmalıdır.

Doktorlar açısından olaya baktığımızda; onlar da yine aynı şekilde, bu yasaların yürürlüğe girmesiyle perişan olacaktır; çünkü, doktorların her işlemi kayda geçer ve onların vergi kaçırması da hiç mümkün değildir.

ABDÜLBAKİ ALBAYRAK (İstanbul) — Kim vergi kaçırmıyor o zaman kardeşim?

MUSTAFA KUL (Devamla) — Onların, hastalarına fatura kesmeden bir reçete verip, eczaneye göndermesi mümkün değildir. Onun için, onların vergi kaçırdığını söylemek veya onların beyanına inanmamak mümkün değil. Onların da bu hayat standardı esası uygulamasına bağlamasının büyük haksızlık olacağını zannediyorum.

Bu konudaki bizim önerilerimiz şunlar : Serbest meslek sahiplerinden alınan vergileri artırmanın önde gelen yolu -bize göre- öncelikle kazancı artırıcı sosyal ve ekonomik önlemler almak ve artan kazancı adil ölçüler getirecek şekilde vergilendirmektir.

Mesleğe yeni atılan serbest meslek mensuplarına, belirli süre için, sanayici-

lere tanınan yatırım indirimi, vergi bağışıklığı gibi, özendirici ve destekleyici yaklaşımlar uygulanmalıdır. Her faaliyet türü için ayrı ayrı temel gösterge rakamı alınmalıdır. Vergiye tabi olmayan veya beyanı zorunlu olmayan kazanç ve iratlar göz önüne alınmalıdır. Hayat standardı göstergeleri rasgele değil de; her yıl tespit veya ilan edilmeli, yeniden değerlendirilmeli ve nispetlerine göre artırılmalıdır.

Bunun dışında, meslek kuruluşlarına verilen yetkiler de bugünkünden çok daha iyi bir şekle getirilip, onlara önem verilmeli, onlara hareket serbestliği tanınmalı, her yaptığı işten dolayı da onlara suçlu gözüyle bakılmamalıdır.

Bu duygularla, hepinizi selamlıyor, beni dinlediğinizden dolayı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Kul.

ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Aydın) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Bir dakika efendim...

Değerli arkadaşlarım, Sayın Kul, demin yapılan yoklamayla ilgili, Başkanlık Divanına tarizde bulundular.

Başkanlık Divanı, Anayasanın 94 üncü maddesi gereğince, bir bütündür. Başkanlık Divanında görev alan arkadaşlarınız, Başkanlık Divanı üyeleri de vardır -iki üye- ve memurlardan müteşekkildir ve sayımda Başkanlık Divanı üyeleri oyları saymakla da yükümlüdürler.

Her birimiz, kendi gücümüzün yettiği kadar bu sayım üzerinde hassasiyetle durduk ve saydık. Bununla da yetinmeyerek, tüm memurlarımızla, Kanunlar Müdürü ve Kanunlar Müdür Muavini de dahil olmak üzere saydık.

Arkadaşlarımıza şunu ifade etmek istiyorum, oturduğunuz yerden bazen her şeyi hemen saymanız mümkün olmadığı gibi, giren çıkanlarla ilgili olarak ve bize gönderilen tezkerelerle ilgili olarak yeterli bir bilgiye sahip olmadığınızı lütfen kabul buyurunuz.

Başkanlık Divanını işgal eden arkadaşlarınız, özellikle yıllarca burada görev yapmış olan bir arkadaşınız olarak, tarafsızlığını bir yana bırakabilecek kadar ve Başkanlık Divanında etki altında kalabilecek kadar kişiliğinden uzak bir arkadaşınız olmadığı gibi, diğer arkadaşlarımızın da, diğer Başkanvekili arkadaşlarımızın da, Başkanlarımızın da bu Divanda, bu kürsüye geldikten sonra, burada başka türlü bir harekette bulunmaları mümkün değildir.

Bunun için, ben, değerli arkadaşımın, çok yakından tanıdığım Sayın Kul arkadaşımın görüşlerine ve o andaki tespitlerine göre vermiş oldukları hükümde bir hata olabileceğini kendisine ifade etmek için bu açıklamayı yaptım. Yalnız, bu açıklamamdan sonra, benim bu konuşmamdan sonra, lütfen, itimadını esirgememesini ve burada büyük bir yük altında çalışan; adım adım, kelime kelime tüm kanunları takip etmek için uğraşan arkadaşlarınızın yapmış olduğu bu çabaya, bu gayrete lütfen bir parça daha müzaharet ve muavenette bulunarak yardımcı olmanızı rica ederim.

Çok teşekkür ederim.

ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Aydın) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Okan Çağlar, grup adına mı istiyorsunuz efendim?

ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Aydın) — Hayır, şahsım adına söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Sayın Başkan, benim dün müracaatım var efendim.

BAŞKAN — Bir dakika efendim...

Siz şahsınız adına söz istiyorsanız, size söz veremeyeceğim efendim; grup adı-

na ise söz verebilirim. Şahsınız adına söz istediğinizi şimdi yazacağım.

Lütfen efendim, çünkü, bende yazılı var; o bakımdan söylüyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Ben de dün söz istemiştim.

BAŞKAN — Sayın Okan Çağlar'a onun için "Şahsınız adına mı, yoksa grup adına mı?" diye sordum. Şahsı adına söz alanları okuyorum: Birinci sırada Sayın Fuat Erçetin var, ikinci sırada Sayın Turan Bayazıt var, üçüncü sırada Erol Güngör var, dördüncü sırada da Sayın Okan Çağlar var.

Buyurun Sayın Erçetin.

NECAT TUNÇSİPER (Balıkesir) — Sayın Başkan, ben bir şey sormak istiyorum; maddeler görüşülürken konuşma süreleri gruplar adına kaçar dakika, şahısları adına kaçar dakika?

BAŞKAN — Efendim, maddeler üzerinde söz süreleri; gruplar adına 10'ar dakika, şahısları adına 5'er dakika.

NECAT TUNÇSİPER (Balıkesir) — Bazen çok daha fazla oluyor, müsamaha gösteriliyor.

BAŞKAN — Efendim mesele şu; bakınız size bir şey söyleyeyim. Yeni çıkan İçtüzükte bunlar değiştirildi; 10 dakikaya çıkmış, öteki 20 dakikaya, 20 dakika yarım saate çıkarılmış filan... Henüz bunlar kesinleşmiş değil. Yeni bir İçtüzük hazırlığı içindeyiz.

Yalnız, arkadaşlarımız...

İ. ÖNDER KIRLI (Balıkesir) — 10 dakikadan beri karşılıklı konuşmayla engelleme yapıyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Bir soru soruldu, cevap veriyorum.

Arkadaşlarımız konuşma yaparken, eğer otomatik bir cihaz buraya koyduğumuz zaman kendi kendine kesilirse, söz hakkının söz özgürlüğünün birdenbire cümle tamamlamadan kesilmesinin vermiş olduğu bir hakkın zedelenmesinden endişe duyduğumuz için, mümkün olduğu kadar tüm arkadaşlarımıza; burada hiçbir arkadaşımız iddia edemez ki, birine 5 dakika birine 10 dakika verme değil, konuşmasını tamamlaması için -ki, ona göre ayarlayıp çıkıyor, ama- konuşurken bazı müdahalelerle bu iş uzuyor. Lütfediniz, Başkanlık Divanınızın arasıraki müsamahalarını veyahut da zamanı geldiği zaman uyarılarını tamamen adaleti en iyi bir şekilde tecelli ettirmek isteyen ve kürsü özgürlüğüne olan saygısından ileri geldiğini de lütfen kabul buyurunuz efendim.

NECAT TUNÇSİPER (Balıkesir) — Bir sarı ışık ikazı gibi bir şey olsa.

BAŞKAN — Efendim, bu bir mekanizma işi, teknik iş benim işim değil ki.

Buyurun Sayın Erçetin.

MEHMET FUAT ERÇETİN (Edirne) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; getirilen değişiklik ile hayat standardı uygulamasına 1997 yılına kadar yeni bir biçim verilmiş olmaktadır.

Gerekçedeki açıklamalara ilave olarak şunu belirtelim ki, değişiklikte ziraî kazanç sahipleri kapsam dışına çıkarılırken, ticarî ve serbest meslek kazanç sahipleri için bu uygulama daha da yaygınlaştırılmış olmaktadır. Ayrıca, gerekçeye göre, madde metninde bu konu açık olarak belirtilmemiş. Hayat standardına göre bulunan gelir ile beyan edilen gelir arasındaki farkın, diğer gelirlerle, örneğin emekli ücreti gibi, izahı ortadan kaldırılmış olmaktadır.

Gerekçede bu tür açıklama getirilmekle birlikte, kanımızca maddenin getirilmek istenen yeni şekli bunu sağlayamaz. Zira, getirilen değişiklik halen var olan maddenin ilk üç fıkrasını 10 yıl süreyle yürürlükten kaldırıp, yerine kendisi geçtiği-

ne göre, maddenin geri kalan fıkraları yürürlükte olacaktır. Zira, bunun aksi konusunda ne kalıcı, ne de geçici bir hüküm tasarıda bulunmamaktadır.

Bu durumda, halen var olan sekizinci fıkranın yürürlükte kalacağı anlamı ortaya çıkıyor. Bu fıkra yürürlükte kaldığına göre, hayat standardına göre bulunan gelir ile beyan edilen gelir arasındaki farkın diğer gelirlerle izahının ortadan kaldırılmış olduğuna dair gerekçe açıklaması madde metninde acaba nerededir? Belki getirilen geçici maddenin ikinci fıkrasındaki noktalı virgül işaretinden sonra gelen ifadenin bunu sağladığı sanılabilir; ama kanımızca buradaki ifade, asla bu izahı ortadan kaldırmak için yeterli olamaz. Herhalde gerekçeyi hazırlayanlar ile maddeyi hazırlayanlar farklı kişiler veya maddede gerekçedeki konu unutulmuş. Her iki hal de, artık günümüzde vergi kanun tasarılarının nasıl hazırlandığının ilginç örneğini veriyor.

Diğer yandan, getirilen değişikliklerle hayat standardının ticarî kazanç sahipleriyle, serbest meslek erbabının faaliyetlerinin her biriyle ilgili beyan ettikleri kazançlarına uygulanacağı anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu ifade, maddenin mantığındaki izah olayındaki değişikliği dikkate alırsak, ortaya bir belirsizlik çıkıyor ve şöyle bir sorun ortaya çıkmaktadır; eğer, aynı mükellefin iki ayrı türde ticarî faaliyeti, örneğin, bir yerde kundura satıcılığı bir başka yerde tuhafiyecilik gibi, bir serbest meslek faaliyeti varsa, bu mükellefe temel gösterge tutarları iki defa mı, parantez içinde açıklıyorum, (iki defa mı bir ticarî artı bir de serbest meslek faaliyeti için), yoksa üç defa mı (iki ticarî artı bir serbest meslek faaliyeti için) uygulanacaktır?

Maddede getirilmek istenen değişiklik, işte böyle bir sorunu ortaya çıkarıyor ve olayı yoruma açık hale getiriyor.

Bu arada, hemen belirtmeliyiz ki, bu örneğe halen var olan yürürlükteki hükümleri uygularsak, temel gösterge tutarlarını bir defa; fakat ağır olanını uygulamamız gerekir. Oysa, getirilen değişiklikle, iki veya üç defasını çıkarabiliyor. Bu durumda, getirilen değişiklikle, sadece gösterge tutarları artırılmakla kalınmıyor, bu tutarların birkaç defa uygulanmasına da olanak tanınarak, katlı artışlar getirilmiş bulunuyor.

Hayat standardı, eğer bu esaslar dahilinde uygulanırsa, pek çok küçük iş sahibinin işini terk etmesine veya onların çok zor durumlarda kalmasına sebep olacağını söyleyebiliriz. Esasen, hayat standardı uygulamasının, gerçekte ne derece yararlı olduğu da tartışılmalıdır. Uygulama, bugün adeta gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerin bir kısmının, orta büyüklükte olanlarının, kurtuluş maddesi haline getirilmiştir. Bu mükellefler, adeta beyan edecekleri matrahı, bu standartlara göre saptayıp, fazlasını pek beyan etmemektedirler. Uygulama adeta yeni götürü matrahların doğmasına, vergicilikteki gerçekçilik ilkesinin gittikçe bozulmasına ve vergi adaletsizliğinin daha da artmasına yarar hale getirilecektir.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Erçetin.

Sayın Turan Bayazıt; buyurun efendim.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) Sayın Başkan, sözlerime başlarken, bugün açıklanan tütün fiyatları dolayısıyla tütün üreticisinin alın terini vermeyen, tütün üreticisini iç ve dış sermaye çevrelerinin sömürüsüne insafsızca iten Hükümeti kınıyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, 1949'lu yıllara dönelim: 1949'a; bugünkü iktidarın havsalasının alamayacağı, her beyaz kâğıdın üze-

rine yaptığı karalamayı reform sayan bugünkü iktidarın havsalasının alamayacağı bir reform yapılmıştı vergide; beyana dayalı vergi sistemi getirilmişti. o zamana kadar uygulanan karine sistemi bırakılmış ve 1949'un şartları, 1989'un şartları için de çağdaş olan bir sistem getirilmişti. Şimdi görüyoruz ki, hükümet, biraz sonra arz edeceğim nedenlerle eski sistemin daha gerisine, -vergi hukukunu bir kronolojik sıraya koymak mümkün olsa- vergi hukukunda ortaçağa dönmekte ve baş vergisini getirmektedir. Getirilen vergi baş vergisidir. Siz, serbest meslek erbabı olarak veya defter tutan diğer tüccar olarak, işyerinizi açtığınız an bir vergiyi ödemekle yükümlüsünüz; kazansanız da, kazanmasanız da ödemekle yükümlüsünüz ve bu baş vergisidir değerli arkadaşlarım. Demin de arz ettim, vergi hukukunun bir kronolojik sıralaması yapılsa, ortaçağa indirir bugünkü zihniyet, bu vergi düzenlemesiyle.

Sayın Başkan, Hükümet vergi toplayamadı, toplayamıyor. Bırakın, vergi alamadığı, cebine elini uzatamadığı kesimden alınabilmesi mümkün vergi almamasını, vergi alması gereken, kayıtlı mükellefi olan şahıslardan dahi vergiyi alamıyor ve toplayamıyor. Hepinizin bildiği gibi, vergi tahsilatında düşme vardır; hepinizin bildiği gibi, hükümet bunu artık görmüştür. O halde, çok kolay bir yol var; o çok kolay yol, bu sistemi getirmek. Evet hayat standardı bir kontrol mekanizması olarak değerlendirilebilir; ama hayat standardı hiçbir zaman beyan esasına dayalı bir vergide beyanı tümüyle dışlayan bir uygulama olamaz. Kaldı ki, siz bugünkü sistemde diyorsunuz ki, en asgarî düzeyde 4X8 = 3 milyon 200 bin lira, bunun dört katı vardır, tabanı vardır; evi varsa, arabası varsa, hizmetçisi varsa, kaptanı varsa vesairesi varsa şunları eklersiniz; ama en asgarî düzeyde 3 milyon 200 bin lira, seni kazandın sayarım diyorsunuz. Niçin diyorsunuz bunu? Çünkü sen hayatını sürdürebilmek için, fizyolojik yaşamını, sosyal yaşamını sürdürebilmek için 3 milyon 200 bin liralık bir gelire sahip olmalısın diyorsun. Size ispat ediyor vatandaş. O vatandaş size Devletin resmî belgeleriyle, bankaların resmî kayıtlarıyla o parayı helalinden kazandığını, başka bir kaynaktan helalinden kazandığını ispat ediyor. İşte o zaman sistemin püf noktası geliyor, evet sen bu parayı kazanmışsın; ama bu belgeyi vereceksin diyorsunuz. Niçin diyorsunuz? Vergi toplamada acze düştüğünüz için diyorsunuz. Niçin diyorsunuz? Almanız gereken gelirlere elinizi uzatamadığınız için, o kesimdeki insanların cebinde akrep olduğu için bunu diyorsunuz; ama bir adaletsizlik, bir haksızlık yapıyorsunuz.

Sayın Başkan, hükümete bir önerim var. Eğer amaç denetlemekse, eğer amaç vergi kaçağını önlemek, hayat standardının altında beyanda bulunan şu kadar bin mükellefin yalan beyanda bulunduğu varsayımı ile hareket ederek onu gerçek vergi düzeyine çekmek ise, gelin servet beyanını tekrar getirin. Niçin kaldırdı Anavatan servet beyanını? Servet beyanının olmaması Anavatanın ideolojik tercihidir. Bugün servet beyanını getiremezsiniz. Getirirseniz kendinizi yitirmiş olursunuz bunu biliyorsunuz; ama servet beyanını getirirseniz, vergi kaçağını önlemede en büyük murakabe sistemini, en büyük denetleme aracını kurmuş olursunuz.

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) — Servet beyanını siz getirecek misiniz?

M. TURAN BAYAZIT (Devamla) — Sayın Başkan, madde bu haliyle kabul edildiği takdirde çalışma özgürlüğü, vergilendirme yoluyla ihlal edilecektir. Evet, çalışma özgürlüğü vergilendirme yoluyla ihlal edilecektir.

Yeni işe başlayanlar veya hakikaten işi bir hobi olarak, bir zaman geçirme vesilesi, bir zaman geçirme vasıtası olarak mecburen yapan muayyen yaşın üstündekiler bu uğraşısını bırakacaktır ve "liberal ekonomiden, serbestiden yanayız, herkesin özgürce iş tutması gerekir" diyen iktidar, maalesef, bir kitlenin içerisinde iş özgürlüğünü vergi yoluyla ihlal edecektir; ama çıkacaktır bunlar; fakat, zamanınızda çıkan kanunlara bakınız. Dahilî tevkifatı getirdiniz, bu kürsülerden övünerek faziletinden bahsettiniz, kaldırıyorsunuz. Peşin vergiyi KDV'ye bağladınız, yine bu kürsülerden övünerek hem vergiyi denetleyeceğinizi, hem KDV'yi denetleyeceğinizi ve hem de peşin vergiyi alacağınızı söylediniz; ama baktınız ki KDV de sizin zannettiğiniz gibi çalışmadı, ters çalışmaya başladı, birkaç sene önce bu kürsülerdeki fazilet edebiyatı bugün yerini bir başka teknik kılıfa bıraktı.

Bunlar sonuca götürücü yol değil. Çıkaracağınız bu kanun belki bir yıl, belki 1,5 yıl uygulanır, hele hele Bakanlar Kuruluna 10 kat artırma yetkisi nasıl akla ve insafa sığar arkadaşlar. Evet Anayasa, Kanunda asgarî ve azamî hadleri tayin edildiği takdirde, bunları belli miktarlara kadar yükseltme yetkisini hükümete devredebilir, devredilebilir diye bir hüküm taşıyor; ama insaf buyurun arkadaşlarım; 10 katı artırma yetkisi nasıl verilir hükümete? Yani, siz bu dönem içerisinde, enflasyonun 10 katına çıkacağını peşinen kabul ediyorsunuz demek ki.

Bu nedenlerle, tasarının bu maddesini, şahsen tasvip etmediğimi arz ediyorum ve saygılar sunuyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bayazıt.

ANAP Grubu adına Sayın Çağlar; buyurun efendim.

ANAP GRUBU ADINA ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Aydın) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önce, gecenin bu ilerlemiş saatinde vaktinizi aldığım için özür dileyerek sözlerime başlıyorum.

Şu anda görüşülmekte olan madde, hayat standardıyla ilgilidir. Hayat standardı, Gelir Vergisi Kanununa vergi güvenlik tedbiri olarak ilk defa 1982 yılında girmiştir; Konsey döneminde girmiş ve zamanla Bakanlar Kurulu, günün ekonomik şartlarına göre, bu temel göstergeleri artırmıştır.

Biz, hayat standardında şu değişiklikleri getiriyoruz. Daima çiftçinin, müstahsilin yanında olduğumuz için, hayat standardı kapsamından çiftçimizi çıkarıyoruz ve birinci sınıf tüccar ile serbest meslek erbabı için 800 bin lira olan temel göstergeyi dört kat artırıyoruz, yani 3 milyon 200 bin lira oluyor.

Sayın arkadaşlarım, benden önce konuşan Sayın Kul'un dediği gibi, 2 milyon 800 bin lira dörtle çarpılmıyor. Ayrıca, ikinci sınıf tüccarlar için tespit edilen 450 bin lira da dört katına çıkarılıyor; fakat bu kanun metninde Bakanlar Kuruluna 10 kat artırma yetkisi de veriliyor.

Sayın arkadaşlarım, bir işçiyi düşünün, yeni işe girmiş, asgarî ücretle çalışıyor. Bu işçinin yıllık Gelir Vergisi matrahı 1 milyon 512 bin liradır. Vasıfsız bir işçinin yıllık matrahı 1 milyon 512 bin lira olurken, kendisine işyeri açmış kazanç temin eden ikinci sınıf bir tüccarın matrahının 1 milyon 800 bin lira olması kadar doğal bir şey yoktur.

İşte, vergi adaletine inanan bir partinin getirmiş olduğu en önemli tedbirlerden bir tanesi budur.

Sayın arkadaşlarım, biz düşündük dedik ki, doğu ile batı bir olmaz ve bunun üzerine de kalkınmada öncelikli yörelerde hayat standardını ayrı ayrı tespit ettik. Şöyleki; Birinci sınıf tüccarlarda, bi-

rinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde 1 milyon 600 bin lira, ikinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde ise iki milyon ve diğer yörelerde de daha önce 2 milyon 800 bin lira tespit ettik. Aynı zamanda, bu uygulamayı ikinci sınıf tüccarlar için de yaptık. Örnek vermek gerekirse, ikinci sınıf tüccarlarda birinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde 900 bin, ikinci derecede kalkınmada öncelikli bölgelerde 1 milyon 125 bin lira tespit ettik.

İşte vergi adaletine inanmak, vergiyi adil bir şekilde almak, vergi yükünü toplumun her kesimine eşit olarak dağıtmak bu değil midir sayın arkadaşlarım?

Sayın arkadaşlarım, biraz evvel konuşan arkadaşlarım bazı örnekler vererek dediler ki, bir mükellef düşünün, ticarî kazanç erbabı, beş ilde ayrı ayrı işyeri var. Bunda hayat standardı bir defa uygulanacaktır; yani bu sene için Bakanlar Kurulunun tespit etmiş olduğu hayat standardı bir defa uygulanacaktır. Örneğin, 3 200 000 lira ise, 3 200 000 lira... O kişinin beş ilde veyahut da bir ilin beş ayrı yerinde işyeri de olsa, aynı uygulanacaktır. Ama, kazanç unsuru başka olan; örneğin, hem doktorluk, hem ticaret yapıyorsa, bu takdirde o şahsa hayat standardı, her bir kazanç unsuru itibariyle ayrı ayrı uygulanacaktır sayın arkadaşlarım.

Benden önce konuşan arkadaşlarım avukatlardan örnek verdiler. Haklıdırlar; ama ben hiçbir yorum yapmaksızın Maliye Bakanlığının resmî rakamlarını vermek istiyorum ve takdiri de Yüce Meclise bırakıyorum:

Sayın arkadaşlarım, 1987 beyannameleri, hepinizin malumu olduğu üzere, 1988'in Mart ayında verilir. 1988'de avukatlar ve hukuk müşavirleri Türkiye'de, mükellef olarak 13 641 adettir. Bunların beyan etmiş olduğu matrah 49,7 milyardır. Bu, devletin resmî rakamıdır ve her avukatın yıllık ortalama beyan ettiği gelir 3,6 milyondur. Aylık olarak beyan ettikleri gelir 300 000 liradır ve bir avukatın ayda ödediği vergi 87 214 liradır.

Yine hiçbir yorum yapmadan doktorları örnek veriyorum. Vereceğim rakamlar devletin resmî rakamlarıdır. 1987 yılında Türkiye'de 26 491 tane mükellef doktor vardır. Bu rakamın içerisinde uzman hekim de dahildir, pratisyen hekimi de, profesörü de dahildir. Beyan ettikleri matrah 114 milyar liradır. doktor başına düşen, ortalama beyan edilen gelir 4,3 milyondur. Bir doktorun aylık olarak beyan ettiği gelir 360 000 lira ve ayda ödemiş olduğu vergi de 104 391 lira; ama bir yerde memuru ve sabit gelirliyi düşünün... Hiçbir yorum yapmadan bunu sizin takdirlerinize bırakıyorum.

VEFA TANIR (Konya) — Zevk için yapıyor, zevk...

ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Devamla) — Evet, avukatlar çok güzel savunurlar, haklıdırlar Sayın Topçu.

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Benim günahımı aldınız, ben sesimi çıkartmadım. Ben cevap vereceğim daha.

ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Devamla) — Sayın arkadaşlarım, Anavatan Partisi vergi adaletine inanan bir partidir. Vergiyi hiç kimse isteyerek vermez. Biz, yine iddia ediyorum, bu getirmiş olduğumuz kanun tasarısı ile vergi adaletini daha adil hale getirmeye çalışıyoruz. İstenmeyen bir şeyi almak kadar güç bir olay yoktur.

Benden önce konuşan Sayın Bayazıt, "Tahakkuk eden vergiyi hükümet almaktan acizdir" dediler. Sayın Bayazıt buyursunlar, ben kendisine devletin resmî rakamlarını vereyim. Bugüne kadar hiç uygulanmayan yüzde 90 tahsilat vardır; yani biz tahakkuk eden verginin yüzde 90'ını

tahsil ediyoruz ve ben de Sayın Bayazıt'a bir örnek vermek istiyorum...

İ. ÖNDER KIRLI (Balıkesir) — 1989 yılında yüzde 60 olacağını Sayın Bakan Plan ve Bütçe Komisyonunda söyledi.

ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Devamla) — Tatbikattan bir örnek vermek istiyorum: Yıl 1979; Sayın Ziya Müezzinoğlu Maliye Bakanı. Biz hesap uzmanı olarak o anda Erzurum teftişindeyiz. Hiçbir yasaya dayanmadan akşam gelen bir teleks; "Asgarî ücretin oniki katından aşağı beyan edilen her mükellef incelemeye alınacaktır..." Nerede yasanız?.. İşte sizin yasa dışı yaptıklarınızı biz şimdi yasal hale getiriyoruz ve her şeyi de yasaya uygun olarak yapıyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Çağlar.

Sayın Erol Güngör; buyurun efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkanım, affedersiniz, şahsı adına kaç kişi konuşabilir efendim?

BAŞKAN — Efendim, her grup ve bakan konuştuktan sonra, son söz milletvekilinindir. Bu, İçtüzük hükmüdür, genel hukuk kuralıdır. Bunu uyguluyoruz Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkanım, affedersiniz...

BAŞKAN — Siz konuşursanız, bir milletvekiline daha konuşmak hakkı doğar.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Anladım. Öğrenmek için bir kere daha sorabilir miyim Sayın Başkanım?

Bugüne kadar uyguladığımız teamül, gruplar konuşuyorlar, iki de milletvekiline söz veriyorsunuz. Eğer bakan konuşursa, son söz milletvekilinin diyorsunuz, bakandan sonra da birisine söz veriyorsunuz.

Şimdi, iki tane milletvekilimiz konuştu. Acaba değerli milletvekilimize sözü niçin veriyoruz Sayın Başkan? öğrenmek için soruyorum Sayın Başkanım; tenkit etmek için değil.

BAŞKAN — Sayın Bakan, iki milletvekili İçtüzük hükümlerine göre konuşmak hakkını haiz; tabiî, doğal. Araya gruplar girer, bakan girerse, hükümet girerse, komisyon girerse, ondan sonra bir milletvekili son konuşmak durumunda efendim.

NUH MEHMET KAŞIKÇI (Kayseri) — Sayın Başkan, sayın Bakan konuşmadı. İçtüzüğü ihlal etmeyin lütfen, Sayın Bakan konuşmadı.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Öğrenmiş olduk efendim; çok teşekkür ediyoruz.

HAYDAR ÖZALP (Niğde) — Grup birinci değil, Sayın Bakan birinci olur.

BAŞKAN — Efendim, şimdi bu uygulama, Başkanlık Divanınızdaki Kanunlar Müdürümüz ve diğer arkadaşlarımız ile Divanın bugüne kadar yapmış olduğu uygulama ve İçtüzük hükümleri... Lütfen, İçtüzük hükümlerini yorumlayamayacak kadar o arkadaşınızın hukuk nosyonundan uzak oluğunu sanmayınız.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Bravo, bravo Başkan, bravo...

BAŞKAN — Artık, insaf edin, izah ediyorum...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Çok güzel efendim, tebrik ederim.

BAŞKAN — Yani, biz mahkemede de söz alıyoruz böyle.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Tebrik ediyoruz efendim; sağ olun, bravo Başkan.

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Bakan konuştu şimdi.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

EROL GÜNGÖR (İzmir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısında yer alan 18 inci maddeyle ilgili görüşlerimi açıklamak üzere söz almış bulunuyorum.

Sayın Maliye ve Gümrük Bakanının benim konuşmama mani olmak istemesi, Ege tütün piyasasında fiyat ilanını tütün üreticisi aleyhine; başfiyat, A grat, B grat ve kapa fiyatlarını tütün üreticisi aleyhine olmak üzere açıklamış olmasını burada dile getireceğimi düşündüğü içindir herhalde; çünkü, geçen defa da söylemiştim, ben...

NECAT TUNÇSİPER (Balıkesir) — Bırak onu bırak, maddeyle ilgili konuş.

EROL GÜNGÖR (Devamla) — Ben, Türkiye'nin en iyi tütününü yetiştiren, "Gâvurköy" tabir edilen Cumaovasından bir Milletvekiliyim. Sayın Bakana bugün almış olduğum tepkiler çok büyüktür. Sayın Bakanı televizyonda izledim, yüzde 70'in üzerinde bu fiyatları artırdıklarını söylemektedir. B grat tütünde artırmış oldukları fiyat yüzde 40'tır. Kapa tütünde artırmış oldukları fiyat ise yüzde 30'lar civarındadır. Yüzde 71 ortalama artışı nasıl tutturacağını ben tahmin edemiyorum, bilemiyorum; böyle bir olayın da olabileceğini sanmıyorum.

Şimdi vergi yasasıyla ilgili olarak konuşmama başlayacağım. ANAP sözcüsü Sayın Ömer Okan Çağlar da dile getirdiler, bilindiği üzere, Gelir Vergisi Kanununda ilk hayat standardı esası, 2772 sayılı Kanunla 1982 yılı kazaçlarına uygulanmak üzere getirilmiştir. Bu kanunun gerekçesinde hayat standardının getirilme amacı, gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin bir yıllık kazançlarının asgarî ücretin yıllık tutarından düşük olamayacağı noktasına dayandırılmıştır.

1983 yılında iktidara gelen Anavatan Partisi, birinci sınıf tacirler ile serbest meslek mensupları için 150 bin lira hayat standardını, 1987 yılı kazançlarına, 18 kat artırmak suretiyle, 2 milyon 800 bin lira olarak uygulamıştır. 18 kat değerli milletvekilleri... Asgarî ücret 5 yılda 18 kat artmış mıdır ki, hayat standardını 18 kat artırarak 1987 yılı kazançlarına uygulamıştır?

Görüşülmekte olan 18 inci madde ile Gelir Vergisi Kanununa geçici 32 nci madde eklenmektedir. Bu geçici 32 nci madde ile 1.1.1988 - 31.12.1997 tarihleri arasında geçerli olmak üzere, Gelir Vergisi Kanununun 116 ncı maddesindeki temel gösterge ve hayat standardı göstergeleri dört kat artırılmakta ve Bakanlar Kuruluna bu göstergeleri yarısına kadar indirme, on katına kadar artırma yetkisi verilmektedir. Dört kat artırmanın -buradaki açıklamalardan sonra- uygun olduğu, az bir artış getirdiği ifade edilmektedir; ama, yukarıda izah ettiğim gibi, Anavatan İktidarına yarısına kadar indirme, on katına kadar çıkarma yetkisini buradan verirsek, gelecek yıl on kat artırmayı, hemen önümüzdeki yıl, 1988 yılı ya da 1989 yılı kazançlarına uygulamayacağını nereden bileceğiz?.. Çünkü, hayat standardı esasını beş yılda 18 kat artırmıştır.

Bu madde ile hayat standardı uygulamasının 1.1.1988 tarihinde başlatılması; ki şu anda bu yasa değişikliği yapılmasa, 1988 yılı kazançlarına geçtiğimiz yıldaki hayat standardı esası uygulanacaktı, şim-

di bu değişiklikle bu uygulamanın 1.1.1988 tarihinden itibaren başlatılması, hukukun temel prensibiyle çelişki yaratacaktır.

Şimdi yine bu tasarıyla yeni bir uygulama getirilmektedir. Bu, hayat standardı esasına göre tespit edilen gelirle beyan edilen gelirler arasındaki farkın diğer gelirlerle izahının kabul edilmemesi uygulamasıdır.

Değerli milletvekilleri, bir emekli memur geçinemediği için bakkal dükkânı açmak mecburiyetinde kalmaktadır.

ABDÜLBAKİ ALBAYRAK (İstanbul) — Parası yoksa nasıl açıyor?

NECAT TUNÇSİPER (Balıkesir) — Bir bakkal dükkânı açmak için en az 25 milyon lazım.

EROL GÜNGÖR (Devamla) — Emekli memur emekli maaşıyla geçinemediği için, bakkal dükkânı açmak mecburiyetinde kalmaktadır ve halen bu uygulama çok fazladır. Geçmiş uygulamalarda, hayat standardı esasına göre tespit edilen gelirle emekli gelirinin arasındaki fark mahsup edildikten sonra aradaki farkın vergisi alınıyordu. Yani bu uygulamayla siz, emeklilerin ikinci iş tutma hakkını da ellerinden almak istiyorsunuz.

HAYDAR ÖZALP (Niğde) — Sermayeyi nereden bulacak?..

EROL GÜNGÖR (Devamla) — Değerli milletvekilleri, kamu giderlerini karşılamak üzere vergi ödemek, tüm kişi ve kuruluşların doğal yükümlülüğüdür. Ancak, vergi politikasında gözetilmesi gereken, küçük esnaf ve sanatkârlar ile serbest meslek mensuplarının vergilerini, ne pahasına olursa olsun artırmak olmamalıdır. Bu anlamda her ekonomik darboğazda esnaf ve sanatkârlar ile serbest meslek mensuplarının vergi yükünün artırılmasına gidilmesi, sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmadığı gibi, gerçek ve kalıcı bir çözüm de değildir.

Değerli milletvekilleri, geliniz, hep beraber, bu hayat standardı esasının on katına kadar artırılması yetkisini hükümete vermeyelim. Çünkü, bu yetkiyi verdiğimiz zaman hemen kullanacaktır ve bunun sonucunda pek çok esnaf ve sanatkâr ile serbest meslek mensubu işlerini terk etmek mecburiyetinde kalacaktır.

Saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — Sayın Başkan, usul hakkında söz istiyorum.

HAYDAR ÖZALP (Niğde) — Tutumunuz hakkında.

BAŞKAN — Hangi tutumum hakkında efendim? Siz söyleyiniz, ben size söz verip vermeyeceğimi takdir edeyim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — Sayın Başkan, müzakerelerin ne şekilde yapılacağı, hiç kuşkusuz, İçtüzükte belirlenmiştir. Zatı âlinizin İçtüzüğe vukufiyeti konusunda da, sanıyorum herhangi bir arkadaşımızda en ufak bir kuşku bulunmamaktadır. Ancak, zuhul eseri, bir sehiv sonucu olduğunu zannettiğim bir uygulama başlattığınız kanaatindeyim. İçtüzüğün 73 üncü ve 62 nci maddesine aykırı bir tutum izlemektesiniz. Bu nedenle usul hakkında söz istiyorum.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Şeref, 62 nci maddeyi iyi oku arkadaş.

BAŞKAN — Efendim, Başkanlık Divanının uygulamasında bir usulsüzlük yoktur. Bu uygulama, geleneksel İçtüzük hükümlerine uygun, tüm Başkan ve başkanvekillerinin yapmış olduğu uygulamadır. Şu anda sayın bakan konuşmuş olsa, son söz olarak bir milletvekiline söz vermek durumundayız. Onun için lütfen, bunun tartışmasını sonra yapalım.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — Bu doğru; ama ona takaddüm eden ifadeleriniz doğru değil efendim.

BAŞKAN — Hayır, bakınız efendim; bakan, grup, komisyon...

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — Öyle değil efendim.

BAŞKAN — Hayır efendim, müsaade edin efendim...

İLHAN AKÜZÜM (Kars) — Hayır Sayın Başkan, bakan konuşmadı.

BAŞKAN — Bakınız, arkadaşlarıma söz vermeden evvel ben arkadaşlarımla devamlı istişare ile bu söz vermeleri yaparım, bir hata etmemek için de elimden gelen dikkati sarf ederim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — Ondan kuşku duymuyoruz efendim.

BAŞKAN — Lütfediniz, bu tartışmayı, bu uygulamayı, başka bir zaman açık açık tetkik ederek geldiğiniz zaman size usul hakkında söz vereceğim, başında vereceğim ama, lütfen, sonra gelin konuşalım. Vereceğim; ama lütfen bunu daha sonra konuşalım. Gelin buraya, ben size usul hakkında söz vereceğim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — Efendim, o zaman, müzakerelerin selameti açısından bu teklifinizi kabul ediyorum; ama şunu da not olarak tutanaklara geçirmek isterim: 72 nci madde karşısında yaptığınız uygulamanın yanlışlığını...

BAŞKAN — Onu sonra tartışalım efendim; lütfen...

Değerli arkadaşlarım...

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Son söz milletvekilinin efendim; 62 nci maddeyi açın okuyun.

BAŞKAN — Bir dakika efendim... Bitti.

Söz alan yok. Konuşma bitmiştir önergeleri okutuyorum, lütfen...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Soru var Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Bir redaksiyon hatası var Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Sayın Bakana söyleyebilirsiniz redaksiyon hatasını. Söyleyiniz, orada konuşunuz, sonra bana tekrar geliniz, ben redaksiyonu yaptırayım efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Bravo Başkan; çok güzel...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, önergelere geçmeden önce, soru olarak sorayım.

BAŞKAN — Sayın Genç, redaksiyonla ilgili, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar Dairesi teknik elemanları ve bizler, bizim sorumluluğumuzda bütün metinleri redakte ediyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Tamam efendim.

BAŞKAN — Ama, bize yardımcı olmak istiyorsanız, lütfen şimdi şuradan söyleyiniz.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Peki efendim.

Birinci fıkrada diyor ki, "Aynı maddenin birinci, -parantezi atlıyorum- ikinci ve üçüncü fıkraları yerine ise aşağıdaki hükümler uygulanır." Bu, kanun tekniğine uymuyor; "Aynı maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir" olması lazım.

BAŞKAN — "Değiştirilmiş olması lazım" diyorsunuz?..

KAMER GENÇ (Tunceli) — Tabiî efendim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, arkadaşımızın redaksiyonuna?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim; redaksiyon hadisesi değildir.

BAŞKAN — Hayır, oylamıyorum efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Anlıyorum da, redaksiyon hadisesi değildir. Esas itibariyle böyle yazılması lazımdır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Peki efendim.

Bu konuyu biz yine ayrıca kendimiz Başkanlık Divanında tezekkür ederiz efendim.

Teşekkür ederim.

Şimdi önergeleri okutuyorum:

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun tasarısının 18 inci maddesine aşağıdaki fıkranın ikinci fıkra olarak eklenmesini arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
Kâzım Özev
Tokat
Rıza Yılmaz
Ankara
Halil Çulhaoğlu
İzmir
Fuat Erçetin
Edirne
Güneş Gürseler
Tekirdağ

Ancak nüfusu beşbin kişiden az olan yerleşim yerlerinde faaliyette bulunan ticaret erbabına hayat standardı esası uygulanmaz.

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum:

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 18 inci maddesine aşağıdaki fıkranın üçüncü fıkra olarak eklenmesini ve son fıkradaki "ile birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
Kemal Duduoğlu
Hatay
Ali Uyar
Hatay
Kâzım Özev
Tokat
Turhan Hırfanoğlu
Hatay

Fıkra : Birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde hayat standardı göstergeleri o yıl uygulanmakta olan göstergelerin yüzde 10'u olarak nazara alınır.

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum:

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 18 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
Rıza Yılmaz
Ankara
Halil Çulhaoğlu
İzmir
Fuat Erçetin
Edirne
Güneş Gürseler
Tekirdağ

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 18 inci maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
Halil Çulhaoğlu
İzmir
Arif Sağ
Ankara
Kemal Duduoğlu
Hatay
Salih Sümer
Diyarbakır
İbrahim Tez
Ankara

Fıkra : Yeniden işe başlayan mükellefler hakkında işe başladıkları yılla ilgili olarak Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 maddesinin birinci fıkrasında yer alan temel göstergeler ve hayat standardı göstergeleri uygulanamaz.

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının çerçeve 18 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve "üçüncü" ifadesinin, üçüncü, dördüncü ve yedinci" olarak değiştirilmesini ve sırasıyla ikinci fıkrasının ve maddenin sonuna gelmek üzere aşağıdaki fıkraların eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Abdulkadir Aksu
Diyarbakır
Ömer Okan Çağlar
Aydın
Mustafa Dinek
Konya
Rauf Ertekin
Kütahya
Talat Sargın
Tokat
Ömer Günbulut
Sivas

"Yıl içinde işe başlayan ve işi bırakan mükellefler için faaliyette bulunulan süreler göz önünde tutulur. Yıl içinde işe başlayan mükelleflerde temel gösterge tutarlarının yarısı dikkate alınır."

"Hayat standardı esasının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit edilir."

Gerekçe :

Önerge ile geçici 32 nci maddenin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere maddeye yeni bir fıkra eklenmektedir. Eklenen bu fıkra hükmü ile yeni işe başlayan mükelleflerin hayat standardı esasına göre gelirlerinin tespitinde faaliyette bulunan sürelerin dikkate alınması ve yeni işe başlayan mükelleflerde temel gösterge tutarlarının yarısının uygulanması esası getirilmektedir. Ayrıca, maddenin sonuna eklenen fıkra ile de, hayat standardı esasının uygulanması ile ilgili usul ve esasları tespite, Maliye ve Gümrük Bakanlığının yetkili olduğu öngörülmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Yasa Tasarısının çerçeve 18 inci maddesiyle 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenmek istenen geçici 32 nci maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygılarımızla öneririz.

Güneş Gürseler
Tekirdağ
Erol Güngör
İzmir
Fuat Erçetin
Edirne
İrfan Gürpınar
Kırklareli
Ali Haydar Erdoğan
İstanbul
Neccar Türkcan
İzmir

Geçici Madde 32. — 1.1.1989 - 31.12.1998 tarihleri arasında, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan temel gösterge ve hayat standardı göstergeleri 4 kat artırılmak suretiyle dikkate alınır. Aynı maddenin birinci (eki tablonun hayat standardı göstergeleri ile ilgili bölümünde yer alan hükümler hariç), İkinci ve üçüncü fıkraları yerine ise aşağıdaki hükümler uygulanır.

Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetlerin herbiriyle ilgili olarak beyan ettikleri kazançları, bu madde ile artırılan temel gösterge tutarlarına göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır.

Bu madde kapsamına giren mükelleflerin ilk beş yıllık faaliyet dönemlerinde yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 18 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Atilla İmamoğlu
Kahramanmaraş
Mehmet Gölhan
Sakarya
Ertekin Durutürk
Isparta
Abdurrezak Ceylan
Siirt
Orhan Şendağ
Adana
Doğan Baran
Niğde

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı; 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 18 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Orhan Şendağ
Adana
Abdullah Ulutürk
Afyon
Mehmet Korkmaz
Kütahya
Mustafa Çorapçıoğlu
Balıkesir
Abdurrezak Ceylan
Siirt
İsmail Köse
Erzurum
Haydar Baylaz
Bingöl
Ertekin Durutürk
Isparta
Doğan Baran
Niğde

MADDE 18. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 32 nci madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 32. — 1.1.1988 - 31.12.1997 tarihleri arasında, Gelir vergisi Kanununun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan temel gösterge ve hayat standardı göstergeleri 1 kat artırılmak suretiyle dikkate alınır. Aynı maddenin birinci (eki tablonun hayat standardı göstergeleri ile ilgili bölümünde yer alan hükümler hariç), ikinci ve üçüncü fıkraları yerine ise aşağıdaki hükümler uygulanır.

Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetlerinin herbiri ile ilgili olarak beyan ettikleri kazançları, bu madde ile artırılan temel gösterge tutarlarına, hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde; bu esasa göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır. Ancak temel göstergeler yukarıda belirtilen her kazanç için ayrı ayrı, hayat standardı göstergeleri bir defa (aile reisi beyanları dahil) uygulanır.

Bakanlar Kurulu, bu maddede yeniden tespit edilen temel gösterge tutarları ile hayat standardı gösterge tutarlarını yarısına kadar indirmeye veya (2) katına kadar artırmaya, kazanç ve faaliyet konuları ile birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde farklı miktarlar tespit etmeye yetkilidir."

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı; 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 18 inci maddesinin aşa-

ğıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ertekin Durutürk
Isparta
Atilla İmamoğlu
Kahramanmaraş
Doğan Baran
Niğde
Yaşar Topçu
Sinop
Abdurrezak Ceylan
Siirt
Orhan Şendağ
Adana

Madde 18. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 32 nci madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 32. — 1.1.1988 - 31.12.1997 tarihleri arasında, Gelir Vergisi Kanununun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan temel gösterge ve hayat standardı göstergeleri iki kat artırılmak suretiyle dikkate alınır. Aynı maddenin birinci (Eki tablonun hayat standardı göstergeleri ile ilgili bölümde yer alan hükümler hariç), ikinci ve üçüncü fıkraları yerine ise aşağıdaki hükümler uygulanır.

Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî kazanç sahipleriyle serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetlerinin her biri ile ilgili olarak beyan ettikleri kazançları, bu madde ile artırılan temel gösterge tutarlarına, hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde; bu esasa göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır. Ancak, temel göstergeler yukarıda belirtilen her kazanç için ayrı ayrı, hayat standardı göstergeleri bir defa (aile reisi beyanları dahil) uygulanır.

Bakanlar Kurulu, bu maddede yeniden tespit edilen temel gösterge tutarları ile hayat standardı gösterge tutarlarını yarısına kadar indirmeye veya üç (3) katına kadar artırmaya, kazanç ve faaliyet konuları ile birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yörelerde farklı miktarlar tespit etmeye yetkilidir."

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Yasa Tasarısının çerçeve 18 inci maddesiyle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenmek istenen geçici 32 nci maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygılarımızla öneririz.

Erol Güngör
İzmir
Halil Çulhaoğlu
İzmir
Neccar Türkcan
İzmir
Ahmet Ersin
İzmir
Fuat Atalay
Diyarbakır

Geçici Madde 32. — 1.1.1989 - 31.12.1998 tarihleri arasında, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan temel gösterge ve hayat standardı göstergeleri dört kat artırılmak suretiyle (ikinci sınıf tacir niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar için bir kat artırılmak suretiyle) dikkate alınır. Aynı maddenin birinci (Eki tablonun hayat standardı göstergeleri ile ilgili bölümde yer alan hükümler hariç), ikinci ve üçüncü fıkraları yerine ise aşağıdaki hükümler uygulanır.

Gerçek usulde Gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetlerinin her biri ile ilgili olarak beyan ettikleri kazançları, bu madde

ile artırılan temel gösterge tutarlarına, hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde; bu esasa göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır. Bu madde kapsamına giren mükelleflerin ilk beş yıllık faaliyet dönemlerinde yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı Kanun Tasarısının, çerçeve 18 inci maddesinin, geçici madde 32'nin, bir ve üçüncü fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Fuat Atalay
Diyarbakır
Mehmet Fuat Erçetin
Edirne
Güneş Gürseler
Tekirdağ
M. Kemal Duduoğlu
Hatay
M. İstemihan Talay
İçel

1.1.1988 - 31.12.1997 tarihleri arasında, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan temel gösterge ve hayat standardı göstergeleri birinci sınıf tacirler için 4 kat, ikinci sınıf tacirler ile serbest meslek erbabı mükellefler için 1 kat artırılmak suretiyle dikkate alınır. Aynı maddenin birinci (Eki tablonun hayat standardı göstergeleriyle ilgili bölümde yer alan hükümler hariç), ikinci ve üçüncü fıkraları yerine ise aşağıdaki hükümler uygulanır.

Bakanlar Kurulu, bu maddede yeniden tespit edilen temel gösterge tutarlarını yarısına kadar indirmeye veya iki katına kadar artırmaya, kazanç ve faaliyet konuları ile birinci ve ikinci derecede kalkınmakta öncelikli yörelerde gösterge tutarlarını dörtte bir oranına kadar indirmeye yetkilidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 115 sıra sayılı, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunu, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının, çerçeve 18 inci maddeye bağlı geçici 32 nci maddenin ikinci fıkranın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

On yıl kesintisiz olarak ticaretle iştigal eden gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî kazanç sahipleriyle serbest meslek erbabının, bu faaliyetlerinin her biriyle ilgili olarak beyan ettikleri kazançları, bu maddeyle artırılan temel gösterge tutarlarına (hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde; bu esasa göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır. Ancak temel göstergeler yukarıda belirtilen her kazanç için ayrı ayrı, hayat standardı göstergeleri bir defa (aile reisi beyanları dahil) uygulanır.

Mustafa Kul
Erzincan
Tevfik Koçak
Ankara
Güneş Gürseler
Tekirdağ

Ali Haydar Erdoğan
İstanbul
Kemal Duduoğlu
Hatay

BAŞKAN — Önergeleri, aykırılık derecelerine göre tekrar okutup, işleme tabi tutacağım efendim:

FUAT ATALAY (Ankara) — Sayın Başkan, saat çok geç. Bu madde üzerinde de bir hayli önerge verilmiş; görüşmelerin insicamı açısından... Oturumun kapanmasına da 20 dakika kaldı efendim.

BAŞKAN — Efendim, önergelerin görüşülmesine bir başlayalım. Zamanı geldiğinde Başkanlık takdirini kullanacaktır; lütfediniz...

Efendim, Sayın Atilla İmamoğlu ile Sayın Kamer Genç'in Önergeleri, maddenin metinden çıkarılmasıyla ilgili olduğu için, aynı mahiyettedir. Onun için, birlikte değerlendireceğim.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan Kanun tasarısının 18 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Kamer Genç (Tunceli)
ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye Komisyon ve Hükümet katılıyorlar mı?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Katılmıyoruz efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önerge sahibi söz istiyorlar mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, önerge üzerinde açıklamada bulunmak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Genç. (SHP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli üyeler; aslında benim redaksiyonla ilgili olarak yaptığım uyarı Sayın Bakan tarafından kabul edilseydi, hakikaten kürsüye çıkmayacaktım. Bir de, ANAP Grubu adına konuşan arkadaşımız burada hatalı bir yorum yaptı ve ne Hükümet, ne de Komisyon kendisini uyarmadı. Yaptığı hata şu: "Bir mükellefin on yerde ayrı ayrı işi olsa, kendisine tek hayat standardı esası uygulanır" diyor. Halbuki, öyle değil. Bakın, madde şu şekilde: "... bu faaliyetlerinden her biri ile ilgili olarak beyan ettikleri kazançları" diyor.

Daha önce ben burada konuştum, dedim ki, içinizde öyle arkadaşınız var ki, 42 tane işyeri var. Şimdi, getirilen bu hükümle...

HİLMİ BİÇER (Sinop) — Şu, 42 işyeri olan kimse, açıkla?

KAMER GENÇ (Devamla) — Neyse canım, sonra söyleriz, acelesi yok.

Şimdi getirilen; yani bu çok büyük fark ediyor...

AVNİ AKKAN (Trabzon) — 42 işyeri sahibi olmak suç mu yani?

KAMER GENÇ (Devamla) — Şöyle: 3 milyon 200 bini 42 ile çarparsanız, 134 milyon ediyor. 134 milyonunda 10 katını alırsanız, aşağı yukarı 1 milyar 340 bin lira bir matrah farkı doğuyor. Yani, burada her şeyi açık açık söyleyelim de, yarın öbür gün uygulamada hata olmasın; bu bir.

İkincisi de; tabiî ben önergemde, maddenin tasarı metninden çıkarılmasını istiyorum. Şimdi, yürürlükte olan 193 sayılı Kanunun mükerrer 116 ncı maddesinde zaten sayın Hükümetin amacına uygun bir rakam ve vergilendirme sistemi var. Orada, birinci sınıf tüccarlarla serbest meslek erbapları için hayat standardı esası

olarak kabul edilen 800 bin liralık rakam var; bir de hükümetin bunu on misli artırma yetkisi var. 800 bini 10'la çarparsanız, 8 milyon eder. 8 milyon bence yeterli. Benim anladığım kadarıyla, Maliye Bakanlığı bu hayat standardı esasını dört katına çıkarıyor; yani 800 binden 3 milyon 200 bine çıkarıyor ve bunu da, bu sene yetkisini kullanarak on misli artıracak.

Sayın milletvekilleri, bugün vergilendirme aşamasında bu 8 milyonla yetinmeyen bir hükümet, elbetteki bunu daha büyük bir rakama çıkarmak için karşımıza bu tasarıyı getirmiş; yoksa, herhalde keyfî getirmemiştir.

Ayrıca, halen yürürlükte olan 193 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin...

ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Aydın) — Mükerrer 116 ncı madde...

KAMER GENÇ (Devamla) — Mükerrer 116 ncı maddesinin yedinci fıkrasında "Mükellefler kendilerine, eşlerine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait olup, yıllık beyannamede toplanması zorunlu olmayan vergiye tabi gelirleri bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde bu esasa göre yapılan tarhiyat Vergi Usul Kanununun düzeltme hükümleri çerçevesinde düzeltilir" diyor. Şimdi, getirilen bu tasarının 34 üncü maddesiyle bu fıkra da yürürlükten kaldırılıyor.

Bunun anlamı şu: "Sen, ister zarar et, ister kâr et; ben bir defa seni asgarî hayat standardına göre vergilendireceğim" diyor.

Mükerrer 116 ncı maddede şöyle bir sistem vardı: Mesela, bir avukat ayrıca bir yerden emekli maaşı alıyor. Hayat standardı esasına göre siz bu mükellef adına tarhiyat yaparken, kendisinin veya gelirleri kendisi tarafından beyan edilen eşi ve çocuklarının beyana tabi olmayan gelirlerini emekli maaşı olabilir menkul sermaye iradı olabilir, istisna haddi içinde kalan gayrimenkul sermaye iradı olabilir veyahut da beyana tabi olmayan gayrimenkul sermaye iradı olabilir- hayat standardından indiriyordu, mantığı da doğruydu. Yani Maliye, "Arkadaş, senin bir mükellef olarak yaşayabilmen için asgarî şu düzeyde bir para kazanman lazım; ama, öte taraftan, senin beyana tabi olmayan şu şu kaynaklardan, şu kadar da gelirin var, onu izah edersin, düzeltebilirsin" diyordu.

Şimdi bu mantığı kaldırıyor; "yok, sen her halûkârda, işe başladığın faaliyetten dolayı (Birinci sınıf tüccardan ve serbest meslek erbabından) 3 milyon 200 bin lira kazanç beyan edeceksin" diyor ve Sayın Maliye Bakanı söylesin, bunu en azından beş kat daha artıracak, 15 milyon civarına çıkaracak. Çünkü, bugün elinde 8 milyon liralık imkân var. Niye kullanmıyor bunu? Demek ki, bu yetmiyor.

Bu itibarla, bu çok ağır bir sonuç getirecek. Ben, bu tasarıyla ilgili görüşmelerin başında, tümü üzerinde yaptığım konuşmada, Maliye Bakanlığı bizatihi vergi kaçakçılığının kaynağıdır, dedim. Neden kaynağıdır? Çünkü, duruyor duruyor, tam beyanname verileceği sırada, vergi sistemini değiştiren bir hüküm getiriyor. Böyle olunca mükellefler, yıl içindeki birtakım faaliyetlerini gizlemek zorunda kalıyor. Bu durum artık her sene ihtiyat haline gelince, mükellef, "Maliye Bakanlığı bu sene beyanname verme sırasında nasıl bir sistem uygulayacak, onu ben bilemem ki. O halde, ben biraz kaçakçılık yapayım. Maliye Bakanlığı da buna göre bir sistem getirirse, kendimi kurtarırım" diyor.

Onun için, arkadaşlar, biz diyoruz ki, bu vergilendirme esaslarını belirli kurallara bağlayalım ve mükellefleri beyanname verme sırasında zor durumda bırakmayalım. Mevcut kanun, zaten kendilerine bu yetkiyi veriyor; on katına kadar artırma yetkisi var.

Sonra, hayat standardı göstergeleri... Yine, mükellefin bir otomobili varsa 120 bin lira ödüyor. Şimdi bu miktar, tasarıyla 480 bin liraya çıkarılıyor. Bu, on katına çıkarılınca 4 milyon 800 bin lira eder. Artık mütevazi bir mükellefin normal olarak bir otomobili var. Tatil de yapıyor, artık herkes tatile de gidiyor. Yine, onun 120 bin liralık vergisi 480 bin liraya çıkarılıyor. Bu da on veya beş misli artırılırsa, buna muvazi bir artış olacak.

Bu itibarla, bu hükmün tasarı metninden çıkarılması gerektiğine inanıyorum. Mükellefleri de, böyle, hemen öldürmemek lazım...

BAŞKAN — Efendim, lütfen toparlayınız.

KAMER GENÇ (Devamla) — Çünkü, hem hayat standardını getiriyor, onu geçtik, bir de geçici vergiyi getiriyor...

BAŞKAN — Sayın Genç, toparlayınız.

KAMER GENÇ (Devamla) — Tamam efendim, toparlıyorum Sayın Başkan.

Buna yüzde 50 de peşin vergi sistemini getirince, hakikaten, mükelleflerin ödeyebilecekleri vergiler çok büyük meblağlara mal oluyor. Bence, bu tasarılarla, böyle götürü rakamlarla otokontrol sistemleriyle vergiyi, gerçek geliri yakalamak mümkün değildir. Birtakım insanların canları yanıyor; ama Sayın Hükümet burada, "ben vergiyi almaktan aciz düşüyorum, benim vergi politikamın iflası anlamına gelen bu tasarıları kabul edin" diyor.

Böyle, götürü rakamlarla, götürü matrahlarla vergilendirme yoluna gittiğimiz zaman sağlıklı bir vergilendirme politikasını ve sağlıklı bir vergilendirmeyi sağlayamayacağımıza inanıyorum.

Önergem budur, izah ettim, inşallah kabul edersiniz.

Saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Genç.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Vaktimiz dolmak üzeredir.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam etmek ve 2 Aralık 1988 Cuma günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 23.48

V. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin, Sümerbank Gercüş Ayakkabı Fabrikasındaki makinelerin sökülerek başka yere götürüldüğü iddasına ve bu tesisin nasıl değerlendirileceğine ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Adnan Kahveci'nin yazılı cevabı (7/352)

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

31.10.1988
Süleyman Çelebi
Mardin Milletvekili

1. — Gercüş Sümerbank Ayakkabı Fabrikasının, tüm hizmet binaları ve lojman inşaatları bittiği halde ve makinelerde yerleştirildiği halde, makineler sökülüp nereye götürülmüştür? Makineler sökülüp götürüldüğüne göre yapılmış bulunan bu binalar hangi hizmet için kullanılacaktır? Ayakkabı fabrikası özelliğini yitiren bu yerin değerlendirilmesi düşünülüyor mu? Düşünülüyorsa ne yapılacak ve ne zaman yapılacaktır?

Harcanan milyarlar heba mı edilecektir?

T.C.
Devlet Bakanlığı

30.11.1988

Sayı : 03-7/4-143-002
Konu : Yazılı Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

İlgi : a) TBMM Başkanlığının 2.11.1988 tarih ve 7/352-1621/08016 sayılı yazısı.

b) Başbakanlık K.K. Gn. Md.nün 9.11.1988 tarih ve 07/106-471/04970 sayılı yazısı.

Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ancak, kendileri adına tarafımca cevaplandırılması tensip olunan "Gercüş Sümerbank Ayakkabı Fabrikası" ile ilgili soru önergesi cevabı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Adnan Kahveci
Devlet Bakanı

Mardin Milletvekili Sayın Süleyman Çelebi'nin Yazılı Soru Önergesi Cevabı

Gercüş'te kurulması planlanan ayakkabı fabrikası için 26.4.1977 tarihinde toplam 8.745 m² kapalı alan inşaatı ihale edilmiş ve ödenek yetersizliği sebebiyle 30.11.1979 tarihinde 72,7 milyon Tl. harcama yapıldıktan ve binaların % 80'i tamamlandıktan sonra inşaat işleri tasfiye edilmiştir. Yarım kalan 9 yatırım çerçevesinde Gercüş'teki bu tesis de 1985 yılında TKKOİ Başkanlığına devredilmiştir.

1986 yılında burada eski makineleri kullanarak 18 000 iğlik bir iplik fabrikası kurulması düşünülmüş ve eski birkaç makine Gercüş'e gönderilmiştir. Sonradan ilave 10 400 m² lik işletme binasına ihtiyaç duyulması, DSİ'ye ait göletten talep edilen suyun verilmemesi, Türkiye'de iplik üretim kapasitesinin ihtiyacın üzerinde artmış olması durumuna ilaveten, eski makinelerle yapılacak düşük kapasiteli üretimin ekonomik olmayacağı da tespit edilmiş ve bu nedenlerden dolayı da yatırımın tamamlanmasından vazgeçilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
GÜNDEMİ

33 ÜNCÜ BİRLEŞİM

1 . 12 . 1988 Perşembe

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1. — İçel Milletvekili M. İstemihan Talay ve 22 arkadaşının, üniversite sorunlarının ve gençlik hareketlerinin nedenlerini ve bu konuda alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/24)

2. — Hatay Milletvekili Ali Uyar ve 36 arkadaşının, ilaç fiyatlarına sık sık yapılan zamların nedenini tespit etmek ve konuya çözüm getirmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25)

3. — İstanbul Milletvekili Yusuf Kenan Sönmez ve 18 arkadaşının, İstanbul Hafif Raylı Sistem Projesinin yasalara ve kamu yararına aykırı olarak ihale edildiği iddialarını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26)

4. — Kocaeli Milletvekili Ömer Türkçakal ve 31 arkadaşının, demiryollarımızı ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesinde etkin bir hale getirmek, tüm ulaştırma sistemimizi birbiriyle uyumlu ve sağlıklı bir yapıya kavuşturmak için gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/27)

5. — Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan ve 21 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarınca Güney Afrika'nın İscor Limited Firmasından satın alınan rayların, kusurlu olmasına rağmen kullanıldığı iddiasını ve bu olayın sorumlularını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/28)

6. — Zonguldak Milletvekili Tevfik Ertüzün ve 14 arkadaşının, ülkemizdeki hayalî ihracat iddialarının boyutlarını, sonuçlarını ve bu konuda alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/29)

7. — Ankara Milletvekili Yaşar Yılmaz ve 20 arkadaşının, Türkiye'ye ithal edilen hormonlu et, hayvan ve ilaçların insan sağlığı üzerindeki etkilerini ve bu konuda bugüne kadar alınan önlemleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/30)

8. — Hatay Milletvekili Ali Uyar ve 20 arkadaşının, İSDEMİR Müessesesi ile buna benzer başka iş alanlarındaki çalışma koşullarını tespit etmek ve bu konuya kalıcı bir çözüm getirmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/31)

9. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan ve 17 arkadaşının, 12 Eylül 1980 tarihinden bu yana Başbakanlık bütçesine konulan örtülü ödeneklerin 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununa uygun olarak sarf edilip edilmediğini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/32)

10. — İzmir Milletvekili Veli Aksoy ve 40 arkadaşının, tütün tekelinin kaldırılmasından sonra tütün üretim ve tüketimindeki gelişmelerin ülkemizde ekonomik, tarımsal ve sosyal zararlara neden olacağı iddiasını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/33)

11. — Samsun Milletvekili Ali Eser ve 42 arkadaşının, yabancı sigara ithalinin Türk tütüncülüğünü ve sigara sanayiini çıkmaza soktuğu iddialarını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/34)

12. — Hatay Milletvekili Ali Uyar ve 26 arkadaşının, ilk defa öğretmenliğe atanacaklara uygulanan yeterlik sınavındaki başarı oranının düşük olmasının nedenleri ile soruna kalıcı ve adil bir çözüm getirilmesi konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6)

13. — Muğla Milletvekili Musa Gökbel ve 45 arkadaşının, emniyet kuvvetlerince 8.10.1988 tarihinde E - 5 Karayolunun Tuzla mevkiinde gerçekleştirilen operasyonla ilgili olarak kamuoyunda oluşan kuşkuları açıklığa kavuşturmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi si (10/35)

14. — İzmir Milletvekili Birgen Keleş ve 42 arkadaşının, pamuk üreticilerinin sorunları, Avrupa Topluluğuna yapılan tekstil ihracatının kısıtlanması ve dokuma sektöründeki yatırımlar ile izlenen politikalar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/36)

15. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ ve 23 arkadaşının, belediyelerce yapılan imar planı düzenleme çalışmalarının İmar Kanununa aykırı olduğu iddiasını ve vatandaşların bu uygulamalardan kaynaklanan mağduriyetlerini önlemek için alınacak tedbirleri tespit etmek ama-

cıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/37)

16. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim ve 10 arkadaşının, Para ve Kredi Kurulunun 88/1 sayılı tebliğinin 43 üncü sırasındaki mamuller için yapılacak ödemelerin yüksek tutulmasının nedenlerini ve söz konusu tebliğden kimlerin yararlandığını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/38)

17. — Sakarya Milletvekili Mehmet Gölhan ve 24 arkadaşının, üretime dönük yatırımların yeniden hızlandırılmasını sağlamak ve istihdam imkânlarını geliştirmek için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önerge (10/39)

18. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan ve 14 arkadaşının, buğday üretiminde gerekli teknoloji ve standardizasyonu sağlayarak dışa bağımlılıktan kurtulmak ve buğday üreticilerini güçlendirmek için kalıcı ve tutarlı bir politika tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/40)

19. — Zonguldak Milletvekili Tevfik Ertüzün ve 23 arkadaşının, ülkemizdeki mevcut kalkınma göstergelerini tespit etmek ve yeni bir kalkınma politikası belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/41)

20. — Niğde Milletvekili Mahmut Öztürk ve 18 arkadaşının, personel rejimi konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/7)

21. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk ve 18 arkadaşının, konut sorunu konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/42)

22. — Adana Milletvekili Abdullah Sedat Doğan ve 42 arkadaşının, cezaevlerindeki uygulamalar ve cezaevlerinde meydana gelen olaylar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi. (8/8)

23. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ ve 14 arkadaşının, küçük esnaf ve sanatkârların sorunları ve çözüm yolları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/9)

24. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ ve 15 arkadaşının, Çukobirlik ile ilgili iddiaları tespit etmek ve bu Birliğin ülke ekonomisine ve ortaklarına hizmet veren bir kuruluş haline getirilmesini sağlamak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/43)

25. — Antalya Milletvekili İbrahim Demir ve 18 arkadaşının, sahillerimizin

korunması için gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/44)

26. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu ve 19 arkadaşının, denizcilik sektörünün içinde bulunduğu sorunları ve bu konuda alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/45)

27. — Zonguldak Milletvekili Tevfik Ertüzün ve 16 arkadaşının, hükümetçe izlenen yabancı sermaye politikasını iktisadî, siyasî, malî ve teknolojik boyutlarıyla incelemek ve bu konuda alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/46)

28. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay ve 50 arkadaşının, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği kapsamına giren illerdeki bazı uygulamaların neden olduğu sorunları ve bu sorunlara getirilecek çözüm yollarını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/47)

29. — Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü ve 32 arkadaşının, bankacılık sistemindeki sorunları ve bu sorunlara getirilecek çözüm yollarını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/48)

30. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu ve 27 arkadaşının, Türk çiftçi ve köylüsünün sorunlarını ve bu konuda alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/49)

31. — Sivas Milletvekili Ekrem Kangal ve 33 arkadaşının, hayvancılığımızın içinde bulunduğu sorunları ve bu sorunlara getirilecek çözüm yollarını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/50)

32. — İzmir Milletvekili K. Kemal Anadol ve 15 arkadaşının, Aliağa Rafinerisine ait pay senetlerinin yabancılara satılacağı ve bu uygulamanın çeşitli sakıncalara neden olacağı iddialarını tespit etmek ve ulusal çıkarlarımızın zedelenmemesi için tutarlı bir politika oluşturmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/51)

33. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner ve 15 arkadaşının, madencilik sektörünün içinde bulunduğu sorunları ve bu sorunların nedenlerini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/52)

34. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk ve 16 arkadaşının, trafik kazalarının nedenlerini ve trafik kazalarının önlenebilmesi için alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/53)

35. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt ve 35 arkadaşının, müteahhitlik sektörünün sorunları konusunda Anayasanın

98 inci, İçtüzüğün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/10)

36. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz ve 9 arkadaşının, akaryakıta sık sık zam yapılmasının nedenlerini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/54)

6

SÖZLÜ SORULAR

1. — Hakkâri Milletvekili Cumhur Keskin'in, olağanüstü hal ilan edilen illerde bazı okul binalarının askerî amaçla yada karakol olarak kullanıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/3)

2. — Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü'nün, işçi, memur ve emekliler ile dul ve yetimlerinin ekonomik sorunlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/6)

3. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, hayalî ihracat yaptığı gerekçesiyle hakkında dava açılan bir firmaya vergi iadesi ödendiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/52) (1)

4. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırlı'nın, Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyacı olan zırhlı araç ve gereçlerin alımında bir A.B.D. firmasının tercih edilmesinin nedenine ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/9)

5. — Siirt Milletvekili Mehmet Abdurrezak Ceylan'ın, olağanüstü hal ilan edilen illerde ateşli silah ruhsatı almak için yapılan müracaatlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/10)

6. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, 1983 - 1987 yıllarında görevlerine son verilen, haklarında nakil işlemi uygulanan ve müfettişlik sınavına tabi tutulan öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/15)

7. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, T.C. Ziraat Bankasınca ziraî kredilerin durdurulduğu iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/77) (1)

8. — İstanbul Milletvekili Mehmet Moğultay'ın, kamu konutlarının tahsis gayesine ve kira bedellerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/20)

9. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, 1.1.1988 tarihinden bugüne kadar gerçekleştirilen lastik ayakkabı, bot, çizme ve terlik ihracatına ve bu mamuller için Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan yapılan ödemeye ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/57) (1)

10. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Anadolu Bankasına yüz milyon liranın üzerinde borcu bulunup da 31.12.1987 tarihi itibariyle borcunu ödememiş olan kişi ve kurumlara ve tahsil edilemeyen banka alacakları hakkında ne gibi işlem yapıldığına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/21)

11. — İzmir Milletvekili Mehmet Turan Bayazıt'ın, 3392 sayılı Yasa ile kurulan ilçelere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/22)

12. — Hatay Milletvekili Turhan Hırfanoğlu'nun, 1987 ve 1988 yıllarındaki taşkınlar nedeniyle Hatay İline bağlı bazı ilçe ve köylerde zarara uğrayan vatandaşlara ne gibi yardımlar yapıldığına ve taşkınların önlenmesi için alınacak tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/23)

---

(1) İçtüzüğün 96 ncı maddesi uyarınca sözlü soruya çevrilmiştir.

13. — İzmir Milletvekili Türkân Akyol'un, günlük bir gazetenin 29.1.1988 tarihli nüshasında yer alan Devlet Bakanı Cemil Çiçek ile ilgili bir yazıya konu edilen olaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/25)

14. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, 1987 yılında alınan şeker pancarı için üreticilere ne zaman ve nasıl ödeme yapılacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/27)

15. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, kumarhanelerin açtığı sosyal yaraları önlemek ve kumarhaneleri cazip halden çıkarmak için ne gibi tedbirler alındığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/28)

16. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Kanunî Sultan Süleyman Sergisi'nin Londra'daki açılışının Başbakanı temsilen eşi Semra Özal tarafından yapılacağı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/29)

17. — İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, sağlık nedeniyle yurt dışına gitmek isteyip de sakıncalı görüldükleri için pasaport verilmeyen vatandaşlarımıza ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/30)

18. — Amasya Milletvekili Mehmet Tahir Köse'nin, İller Bankası 16 ncı Bölge Müdürünün bir müteahhide fazla ödemede bulunduğu iddiasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/31)

19. — Eskişehir Milletvekili M. Cevdet Selvi'nin, işçilerin ekonomik ve sosyal sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/32)

20. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, belediye kurulması için istemde bulunan yerleşim birimlerine ve bu istemlerin değerlendirilmesinde hangi ölçülerin esas alındığına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/33)

21. — Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü'nün, pancar üreticilerine yapılacak ödemelerin geciktirildiği iddiasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/34)

22. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Kütahya İlinde yeni kurulan ilçelere gerekli atamaların ne zaman yapılacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/78) (1)

23. — İzmir Milletvekili Neccar Türkcan'ın S. S. K. ve Bağ - Kur üyelerinin bazı sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/35)

24. — İçel Milletvekili M. İstemihan Talay'ın, Deniz Kuvvetlerimize yeni katılan bir fırkateynin isimlendirilmesine ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/37)

25. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliğince 1987 hasat döneminde satın alınan ayçiçeği ürünü için üreticilere fiyat farkı ödenip ödenmeyeceğine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/38)

26. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Bakanlık Danışmanlığına yapılan bir atamaya ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/39)

27. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Amasra Sağlık İstasyonunun sağlık hizmetleri yönünden yetersiz kaldığı iddiasına ilişkin Çalışma ve

Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/40)

28. — Çorum Milletvekili Rıza Ilıman'ın, Çorum İli Alaca İlçesi PTT binasının işletmeye açılmamasının nedenine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/41)

29. — Çorum Milletvekili Cemal Şahin'in, Çorum İli Sungurlu İlçesinde yaptırılan konfeksiyon fabrikasının hizmete açılmamasının nedenine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/42)

30. — Çorum Milletvekili Cemal Şahin'in Çorum İline bağlı bazı köylerin sınır ihtilaf nedeniyle odunsuz kaldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/43)

31. — Ankara Milletvekili Kâmil Ateşoğulları'nın, Sıkıyönetim Kanununa göre görevlerine son verilip de bilahara işe alınanlara arada geçen süre için aylık ve özlük haklarının verilmediği iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/44)

32. — Tunceli Milletvekili Orhan Veli Yıldırım'ın, halen görevde bulunan valilere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/45)

33. — Tunceli Milletvekili Orhan Veli Yıldırım'ın, Tunceli İline bağlı bazı köy ve mezralarda 1988 yılı Ocak ayında meydana gelen olaylara ve bu olayların sorumlularına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/46)

34. — Antalya Milletvekili Hasan Namal'ın, Antalya İli Beldibi mevkiinde vatandaşlarca tapulu arazileri üzerine yaptırılan binalardan bazılarının Antalya Valiliğince yıktırıldığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/47)

35. — Çorum Milletvekili Rıza Ilıman'ın, Çorum İli Ortaköy İlçesi Yaylacık Köyünde yaptırılan ortaokulun öğretime açılmamasının nedenine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/48)

36. — Hatay Milletvekili Öner Miski'nin, ABD ile yapılan Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının onaylanmasının geciktirilme nedenine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/49)

37. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, işçilerin kıdem tazminatlarından vergi kesileceği iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/50)

38. — Adana Milletvekili Abdullah Sedat Doğan'ın, tedavi amacıyla yurt dışına gitmek isteyen bir vatandaşımıza pasaport verilmediği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/51)

39. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, Erzincan İline bağlı bazı bucak ve köylerde kapatıldığı ve sağlık evine dönüştürüldüğü iddia edilen sağlık ocaklarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/54)

40. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, eğitim yüksekokulundan 1987 yılında mezun olan öğretmen adaylarının atamalarının yapılmadığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/88) (1)

41. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Vakıflar Bankasının Karabük ve Safranbolu şubelerince köy muhtarlarına 28.11.1987 Cumartesi günü camilere ve köylere yardım adı altında ödemelerde bulunulduğu iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/56)

42. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, bazı bürokratların aynı zamanda A.B.D. vatandaşı oldukları iddiasına

ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/92) (1)

43. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Altınkaya Barajı baraj gölü sahasında kalan arazilerin istimlak bedellerinin ne zaman ödeneceğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/58)

44. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, Afyon İline bağlı kaç köyde içme suyu bulunmadığına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/59)

45. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, birinci Özal Hükümetinde görev alan eski bakanlara resmî taşıt tahsis edildiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/60)

46. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, bakanlar için satın alınan veya kiralanan lojmanlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/61)

47. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, bankalardaki döviz tevdiat hesaplarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/62)

48. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, ülkemiz üzerinden İran'a silah gönderildiği iddiasına ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/63)

49. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, sağlık ocaklarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/64)

50. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, din görevlilerinin eğitim programlarının geliştirilmesi ve ödeneklerinin artırılması için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/65)

51. — Artvin Milletvekili Ayhan Arifağaoğlu'nun, Artvin İl merkezindeki öğretmen okulu kampusu ile Şavşat İlçesindeki temel eğitim okulu binasının Jandarma komutanlıklarınca kullanıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/95) (1)

52. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, Sakarya İli Kültür Sarayı inşaatına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/66)

53. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, Sakarya İli organize sanayi bölgesi inşaatına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/67)

54. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, profesyonel futbol liginde uygulanan puan sistemine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/68)

55. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, rotasyona tabi öğretmenlerin mağduriyetlerine ve alınması gerekli tedbirlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/69)

56. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, ihtiyaç sahibi köylülere kereste verilmediği iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/70)

57. — Nevşehir Milletvekili Esat Kıratlıoğlu'nun, patates üreticilerinin sorunlarına karşı ne gibi tedbirler alınacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/71)

58. — Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan'ın, Zonguldak İlinin su ihtiyacını karşılayacak Ulutam Barajının ne zaman tamamlanacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/72)

59. — Hatay Milletvekili Öner Miski'nin, 25 Mart 1984 tarihinden bu yana

kaç belediyenin mülkiye müfettişlerince denetlendiğine ve denetim sonuçlarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/96) (1)

60. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, çift pasaportlu kamu görevlilerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/73)

61. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Eskihisar ve Topçular feribot iskelelerinin inşaatlarına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/74)

62. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesine bağlı mahallelerden ikisine farklı telefon kod numarası verildiği iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/75)

63. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze - Kocaeli arasındaki otoyolun trafiğe açılmasından sonra yaptırılan tamirata ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/76)

64. — Ankara Milletvekili Kâmil Ateşoğulları'nın, Sosyal Sigortalar Kurumunun prim alacaklarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/97) (1)

65. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, çarşı ve mahalle bekçilerinin bazı sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/101) (1)

66. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, kamu kesiminde çalışan işçilere verilmesi kararlaştırılan ek zammın ilk taksidinin bazı kurumlarca ödenmediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/79)

67. — Gaziantep Milletvekili Mustafa Yılmaz'ın, çifte pasaportlu olduğu iddia edilen kamu görevlilerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/102) (1)

68. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, güvenlik soruşturması nedeniyle fişlenen vatandaşlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/103) (1)

69. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, 2983 yılında kapatılan Kütahya Sümerbank Keramik Fabrikasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/80)

70. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, 1980 yılında inşası tamamlanan Çaycuma Yem Fabrikasının ne zaman hizmete açılacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/81)

71. — İzmir Milletvekili Mehmet Turan Bayazıt'ın, Foça Belediye Başkanı hakkındaki yolsuzluk iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/104) (1)

72. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, Bursa Büyükşehir Belediyesince gerçekleştirilecek büyük projelerin geciktirildiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/82)

73. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, 1988 yılı Mart ayında yapılan doçentlik yabancı dil sınavına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/83)

74. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, eğitim ve kültür faaliyetlerinde meydana geldiği iddia edilen gerilemenin nedenlerine ve bu konuda alınacak tedbirlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/84)

75. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, üniversite öğrencilerine verilen burs ve kredilerin artırılmasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve

Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/85)

76. — Muğla Milletvekili Tufan Doğu'nun, fişleme ve güvenlik soruşturması nedeniyle işe alınmadıkları veya işten atıldıkları iddia edilen vatandaşların durumuna ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/105) (1)

77. — Muğla Milletvekili Tufan Doğu'nun, fişlenen yurttaş sayısına ve fiş kayıtlarının iptali ile ilgili çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/106) (1)

78. — Ankara Milletvekili Rıza Yılmaz'ın, Aydınlıkevler Körler İlkokulunun yönetici kadrolarına yapılan atamalara ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/107) (1)

79. — Ankara Milletvekili Rıza Yılmaz'ın, Altındağ Belediye Meclisi eski üyelerinden biri lehine Ankara 3 üncü İdare Mahkemesince verilen kararın uygulanmadığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/119) (1)

80. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Türk - İş Yapı Kooperatifince Ankara 100 üncü Yıl Sitesinde yaptırılan konut inşaatları için Sosyal Sigortalar Kurumunca müteahhit firmaya yapılan ödemeye ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/86)

81. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Diyarbakır İlinde 19 ve 20 Mart 1988 tarihlerinde gözaltına alınan kişilere emniyet mensuplarınca kötü muamelelerde bulunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/120) (1)

82. — Adana Milletvekili Abdullah Sedat Doğan'ın, Adana Eğitim Araçları Merkezi Başkanının keyfi uygulamalar yaptığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/121) (1)

83. — Kırklareli Milletvekili İrfan Gürpınar'ın, Trakya Bölgesinde süne ile mücadelede geç kalındığı iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/89)

84. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in Türk Kadınını Tanıtma ve Güçlendirme Vakfının bazı üyelerinin Bakanlığın Ankara Eğitim Şubesinde kurs gördükleri iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/91)

85. — İzmir Milletvekili K. Kemal Anadol'un, Boğaziçi Üniversitesine mensup bir grup öğrencinin dövülmesi nedeniyle 6.4.1988 tarihinde Ortaköy Karakoluna intikal eden olaya ve Karakol amirinin tutumuna ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/93)

86. — Manisa Milletvekili Hasan Zengin'in, bir dergide yer alan DELTA Deri Giyim Sanayi A.Ş. ile ilgili iddialara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/94)

87. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan malların alımı için Sümerbank' la bir mutabakat imzalanıp imzalanmadığına ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/98)

88. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Türk Kadınını Tanıtma ve Güçlendirme Vakfı Başkanının Çin gezisine ve bu Vakıf tarafından çıkarılan gazeteye ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/136) (1)

89. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, 28 Nisan 1988 tarihinde İstanbul'da meydana gelen olaylardan sonra tutuklandığı iddia edilen öğrencilerden birinin akıbetine ilişkin İçiş-

leri Bakanından sözlü soru önergesi (6/124) (1)

90. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Ankara İli Ayaş İlçesinde Kimsesiz Çocukları Koruma Birliğine ait olan okulun bahçesinin imarından doğan ve anlaşma ile Belediyeye verilen arsa üzerinde özel bir kooperatif adına inşaat yaptırıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/99)

91. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, gençlik sorunlarına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/132) (1)

92. — İzmir Milletvekili Neccar Türkcan'ın, Ödemiş İlçesinde yetiştirilen yaz patatesinin pazarlanmasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/137) (1)

93. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Zonguldak Taşkömürü İşletmesine Yozgat İlinden getirtilen işsizlerin yerleştirildiği ve Karabük Demir - Çelik Fabrikalarına işçi alımından vazgeçildiği iddialarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/100)

94. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, Karadeniz Bakır İşletmeleri Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu üyeliğine yapılan bir atamaya ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/108)

95. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, kaçakçılık olaylarına adları karışan yönetici ve bürokratlar hakkında ne gibi işlemler yapıldığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/140) (1)

96. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünde görevli bir genel müdür yardımcısı ile bir müdür muavininin sözleşmelerinin feshedilmesinin nedenine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/109)

97. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, Tokat İlindeki öğrencilerden çeşitli nedenlerle para toplandığı ve bu ildeki okulların ısıtılması amacıyla tahsis edilen paraların başka amaçlar için kullanıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/141) (1)

98. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırlı'nın, yurt dışına gönderilecek öğretmenlerle ilgili mülakat sınavının ertelenme nedenine ve sınav komisyonunun kimlerden oluştuğuna ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/142) (1)

99. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, fişlenen ve fiş kayıtları iptal edilen vatandaşların sayısına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/143) (1)

100. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Orman Genel Müdürlüğünce kişi ve kuruluşlara ön ve kesin tahsisi yapılan alanlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/144) (1)

101. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Çerkezköy Endüstri Meslek Lisesi inşaatının ne zaman tamamlanacağına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/145) (1)

102. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, tek dersten kalan üniversite öğrencileri için af çıkarılıp çıkarılmayacağına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/146) (1)

103. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Eflani - Safranbolu yolunun tamir edilmemesini tenkit eden bir vatandaşın Karayolları 15 inci Bölge Şefliği görevlilerince dövüldüğü iddiasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/110)

104. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, spor sahalarında meydana gelebilecek sportmenliğe aykırı davranışları önlemek amacıyla ne gibi tedbirler alındığına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/202) (1)

105. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Zonguldak İli Karabük İlçesinin ne zaman il yapılacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/111)

106. — Sinop Milletvekili Yaşar Topçu'nun, T.R.T. Genel Müdürünün atanmasından önce, T.R.T. Yüksek Kurulunun yaptığı toplantılara ve gösterdiği adaylara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/112)

107. — Manisa Milletvekili Hasan Zengin'in, Manisa İli Kula İlçesindeki Sandal Grubu içme suyu şebekesinin kontrol edilmeden hizmete açıldığı ve bazı köylerin su alamadığı iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/114)

108. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Türkiye Taşkömürü Kurumu Amasra Müessese Müdürlüğüne 1988 yılı Haziran - Temmuz aylarında imtihansız personel alındığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/115)

109. — Hatay Milletvekili Turhan Hırfanoğlu'nun, Türkiye Ziraî Donatım Kurumu tarafından 1986 yılında çiftçi ve köylülere taksitle satılan traktörlerin adedine ve satış fiyatına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/116)

110. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, SEKA işçilerinin greve itildiği iddiasına ve işverence lokavt ilan edilmesinin gayesine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/117)

111. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, Erzurum İli Şenkaya İlçesine bağlı Yoğurtçular ve Nişantaşı köyleri arasındaki mera davası ile ilgili mahkeme kararının infazı sırasında meydana gelen olayın sorumlularına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/118)

112. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Seul Olimpiyatlarına katılan yöneticilerin görevlerine ve bunlar için Devletçe yapılan harcamaya ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/203) (1)

113. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde öğretime elverişli olmayan köy okullarının öğretime elverişli hale getirilmesi için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/204) (1)

114. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan'ın, Türkiye Vakıflar Bankası Yönetim Kurulu üyelerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/205) (1)

115. — Antalya Milletvekili İbrahim Demir'in, İstanbul Kalamış İlkokulunda okuyan kapıcı çocuklarına farklı muamele yapıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/122)

116. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Kütahya Halk Eğitim Merkezi için tahsis edilen arazi ve ödeneğe ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/229) (1)

117. — Ankara Milletvekili Tevfik Koçak'ın, günlük bir gazetenin 28.9.1988 tarihli nüshasında «Kapıcı çocukları için ayrı bir sınıf» başlığı ile yer alan habere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/230) (1)

118. — İzmir Milletvekili Mehmet Turan Bayazıt'ın, Bergama İlçesindeki ilk ve orta dereceli okulların öğretmen açığına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/232) (1)

119. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, aylık bir derginin yayın yönetmeni ve Ankara temsilcisi ile diğer çalışanlarının takip edildikleri ve gözetim altında tutuldukları iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/233) (1)

120. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, televizyonun yeni yayın dönemindeki programlarda T.B.M.M. çalışmalarına yer verilmediği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/123)

121. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Horzum Şirketler Grubuna 20.11.1985 tarihli protokolden önce ve sonra ne kadar vergi iadesi ve kaynak kullanımı destekleme primi ödendiğine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/234) (1)

122. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırlı'nın, Başbakanlık için satın alınan uçaklar nedeniyle yapılan harcamaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/235) (1)

123. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin, ilk ve orta dereceli okullardaki öğretmen açığına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/245) (1)

124. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, İnsan Hakları Sözleşmesine rağmen gözaltına alınan vatandaşlara işkence yapıldığı ve işkence yapanların korunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/246) (1)

125. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Ankara İli Gölbaşı İlçesi eski Belediye Başkanı ile İmar Müdürü haklarındaki iddialara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/125)

126. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Nallıhan Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği Öğrenci Pansiyonunun kazan dairesinin onarımı için gerekli malzeme ve işçiliğin karşılıksız olarak T.K.İ. Orta Anadolu Linyit İşletmesince karşılandığı iddiasına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/126)

127. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Siirt İline bağlı köylerdeki olağanüstü hal uygulamalarının yöredeki vatandaşları mağdur ettiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/247) (1)

128. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Sümerbank'ta «Turgut Özal» markalı kumaş dokunduğu iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/127)

129. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, maç biletlerinin bir hafta önceden satışa çıkarılmasının karaborsaya neden olduğu iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/248) (1)

130. — İzmir Milletvekili K. Kemal Anadol'un, Yumurtalık, Tekirdağ ve Aliağa'da termik santrallar kurulacağı iddiasına ve Aliağa'daki sanayi tesislerinin yaptığı olumsuz etkilere ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/128)

131. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, Ege Bölgesindeki pamuk üreticilerine ürün bedellerinin ne zaman ve nasıl ödeneceğine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/249) (1)

132. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, ülkemizdeki ortak savunma tesislerinde radyasyon sızıntısı bulunduğu iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/250) (1)

133. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, fiş veya fatura vermeyen esnafların cezalandırılması amacıyla yapılan uygulamaya ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/129)

134. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, İstanbul - Tuzla'da 7.10.1988 tarihinde polisçe yapılan kontrol sırasında meydana gelen olaya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/251) (1)

135. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, tütün ve yabancı sigara ithalatına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/252) (1)

136. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Başbakan Turgut Özal'ın yurt dışı gezilerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/130)

137. — Kocaeli Milletvekili Ömer Türkçakal'ın, Seka İzmit Fabrikasının kaldırılacağı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/131)

138. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, tasarruf mevduatlarına uygulanacak faiz oranlarının serbest bırakılmasının neden olabileceği sorunlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/133)

139. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, ücretlilere ve gelir vergisi mükelleflerine 1987 ve 1988 yıllarında ne kadar vergi iadesi ödendiğine ve vergi iadesi ile ilgili yeni uygulamalara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/134)

140. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, hormonlu et ihraç eden ülkelerden ülkemizce ne kadar et ithal edildiğine ve ithalatın devam edip etmediğine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/135)

141. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, hayalî ihracatla ilgili olarak mahkemelere intikal eden veya Devlet Planlama Teşkilatında soruşturması devam eden dosyalara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/138)

142. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, ülkemizdeki et tüketimine ve canlı koyun sayısında görülen düşüşün nedenine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/139)

143. — Ankara Milletvekili İbrahim Tez'in, Ankara Üniversitesi Sınav Yönetmeliğinin Diş Hekimliği Fakültesindeki uygulamasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/147)

144. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Çankırı İli Eldivan İlçesi arazisindeki suların toplanarak Kızılırmak ve Saraycık köylerine içme suyu olarak götürüldüğü iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/148)

145. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin, Mardin Köy Hizmetleri Müdürlüğünün mevsimlik işçi ihtiyacına ve 1988 yılındaki mevsimlik işçi istihdamına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/149)

146. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin, Cizre - Midyat karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/150)

147. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Köy Hizmetleri Üçüncü Bölge ve Adana Müdürlüklerinde 1988 yılında ge-

çici statüde kaç işçinin ne kadar süre ile çalıştırıldığına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/151)

148. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, P.T.T. işyerlerinde 1988 yılında geçici statüde çalıştırılan işçilerden 1.11.1988 tarihi itibariyle iş akitleri feshedilenlere ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/152)

149. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Misis'i Kozan'a bağlayan eski Kozan yolunun, Misis hududu Göztepe mevkiindeki yolun bakımına ve asfaltlanmasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/153)

150. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Adana İlinin sağlık sorunlarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/154)

151. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Adana Organize Sanayi Bölgesinin yapım çalışmalarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/155)

152. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Adana İli Yüreğir İlçesi Kâzım Karabekir Mahallesinde sağlık ocağı yaptırılıp yaptırılmayacağına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/156)

153. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Adana İli Yüreğir İlçesi Yunusoğlu Köyünde sağlık ocağı yaptırılmamasının nedenine ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/157)

154. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Ceyhan Nehrinin Akdeniz'e döküldüğü bölgenin herhangi bir firmaya kiralanıp kiralanmadığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/158)

155. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Silifke İlçesinde 1981 yılından sonra tapu paftalarında yapıldığı iddia edilen değişikliklere ve imar planı düzenleme çalışmalarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/159)

156. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, televizyonun birinci kanal yayınlarının Zonguldak İl Merkezinde izlenemediği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/160)

157. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, İlköğretim müfettişlerine ve müfettişlik için atama bekleyen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/161)

158. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, Sosyal Sigorta Kurumu emeklilerinin de yurt dışı tedavi imkânlarından yararlandırılmaları için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/162)

159. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Isparta - Antalya Dereboğazı yolu için 1989 yılı bütçesinde ayrılan tahsisata ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/163)

160. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, ondan fazla işçi çalıştıran işyerlerinden Konut Edindirme Fonu için toplanan para miktarına ve fondan yararlananlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/164)

161. — Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu'nun, çay üreticilerinin alacaklarına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/165)

162. — Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu'nun fındık ürünü taban fiyatına ve fındık üreticilerinin alacaklarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/166)

163. — Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu'nun, ÇAY - KUR'un elinde bulunan radyasyonlu çaylara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/167)

164. — Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu'nun, Trabzon - Maçka İlçesinde meydana gelen heyelandan zarar gören vatandaşlar için yaptırılacak konutlara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/168)

165. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İspir - Kundura, Tortum - Şayak, Dumlu - Yapağı Tiftik, Pasinler - Tütün ve Ilıca - Süt fabrikalarının son durumlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/169)

166. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Karayolları 12 nci Bölge Müdürlüğünce 1988 yılında gerçekleştirilen yatırımlara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/170)

167. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, bir kısım Amerikan vatandaşının Van İlinde toprak satınalma taleplerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/171)

168. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, Sakarya İli Merkez İlçesi Kâzımpaşa Nahiyesindeki Gökçeören bataklığına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/172)

169. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, Sakarya İli Adapazarı İlçesindeki Çark suyunun ıslahına ve Aşağı Sakarya Projesine ait çalışmaların ne zaman tamamlanacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/173)

170. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Kocaeli İlinde yapımları devam eden Gölcük Devlet Hastanesine ve sağlık ocaklarına ait inşaatların ne zaman tamamlanacağına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/174)

171. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesinde sigorta hastanesi açılmasının düşünülüp düşünülmediğine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/175)

172. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesinin telefon sorununa ve Gebze'de telefon müdürlüğü kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/176)

173. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze Kapalı Spor Salonu inşaatının ne zaman ihale edileceğine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/177)

174. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesine bağlı bazı köylerde yapılmakta olan sanayi ve fabrika inşaatlarının ruhsatlarının bulunup bulunmadığına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/178)

175. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze - Muallimköy sahilinde yapılmakta olan liman inşaatına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/179)

176. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesi Şekerpınar Köyünün ne zaman içme suyuna kavuşturulacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/180)

177. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Vezirköprü İlçe Hastanesi ile bu ilçeye bağlı köylerdeki sağlık ocaklarının personel ve araç - gereç sorunlarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/181)

178. — Samsun Milletvekili Ali Eser' in, Vezirköprü İlçesi Aşağı Narlı Köyü Ortaokulunun öğretmen ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/182)

179. — Samsun Milletvekili Ali Eser' in, yabancı dil derslerinin ortaöğretim kurumlarında mecburî ders olmaktan çıkarılmasının öğretmenler ve öğrenciler üzerindeki etkisine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/183)

180. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Karabük - Safranbolu karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/184)

181. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Karabük - Yenice karayolu yapım çalışmalarının durdurulma nedenine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/185)

182. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Karabük İlçesi Kapullu Köyünde yaptırılacak afet evlerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/186)

183. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, toplu iş sözleşmeleri neticelenmeyen ve greve giden işyerlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi. (6/187)

184. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, dış ülkelere gidecek vatandaşlara uygulanan vize işlemlerinin kolaylaştırılması için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/188)

185. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Hükümetin, ülkemizde komünist partisi kurulması fikrine katılıp katılmadığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi. (6/189)

186. — İzmir Milletvekili Fuat Kılcı' nın, zeytinyağı taban fiyatının ne zaman açıklanacağına ve kestane ürününe taban fiyat verilmesi için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/190)

187. — İzmir Milletvekili Fuat Kılcı' nın, Kiraz - Alaşehir yolunun asfalt kaplaması için 1989 yılı bütçesine ödenek konulup konulmadığına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/191)

188. — İzmir Milletvekili Fuat Kılcı' nın, Beydağ - Nazilli karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/192)

189. — İzmir Milletvekili Fuat Kılcı' nın, Tahtalı Barajı projesinde değişiklik yapılıp yapılmadığına ve Barajın ne zaman bitirileceğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/193)

190. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesinde yapılan İKARDA toplantısında meydana geldiği iddia edilen olaya ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/194)

191. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, kamu iktisadî teşebbüslerinin özelleştirilmesinin hedefinden saptırıldığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/195)

192. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, yıllık enjektör tüketimine ve kaçak olarak ülkemize sokulduğu iddia edilen enjektörlere ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/196)

193. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, Afyon Çimento Fabrikasının

çevre kirliliğine neden olduğu iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/197)

194. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, SEKA'daki grevin nedenine ve sonuçlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/198)

195. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Kocaeli İli Gebze İlçesinin öğretmen ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/199)

196. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesi adliye binasına ve bu İlçede ağır ceza mahkemesi kurulmasına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/200)

197. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze - Çayırova'da kurulu Çağdaş Boya Sanayiinin işletme ruhsatı bulunup bulunmadığına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/201)

198. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, şeker pancarına zam yapılıp yapılmayacağına ve pancar üreticilerine ürün bedellerinin ne zaman ödeneceğine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/206)

199. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, günlük bir gazetenin 3.11.1988 tarihli nüshasında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanına atfen verilen habere konu teşkil eden olaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/207)

200. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Sovyetler Birliği'ne otomobil ihraç edilip edilmediğine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/208)

201. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Isparta İli Yalvaç İlçesine bağlı Karıkkaya ve Kurusarı köylerinin içme suyu sorununa ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/209)

202. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Gülbirlik'çe 1988 yılında gerçekleştirilen gül alımlarına ve yapılan ödemelere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/210)

203. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Isparta İli Senirkent İlçesine ait kanalizasyonun, bazı köylerin tarım arazilerini olumsuz yönde etkilediği iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/211)

204. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Isparta İli Yalvaç ve Şarkikaraağaç ilçelerine bağlı bazı kasaba ve köylerde gölet yapılıp yapılmayacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/212)

205. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Eğridir Gölünde üretilen kerevit balıklarında görülen hastalığın giderilmesi için ne gibi tedbirler alındığına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/213)

206. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Fonunun gelirlerine ve harcamalarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/214)

207. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Atabey İlçesi Kapıcak Köyünün başka bir mahalle taşınmasına dair projenin 1988 yılında gerçekleştirilememesinin nedenine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/215)

208. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Türk Hava Yolları Genel Müdürlük binası inşaatına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/216)

209. — Niğde Milletvekili Doğan Baran'ın Niğde Merkez İlçesine bağlı Kargasekmez Akarsuyu üzerinde yapılması planlanan Uluağaç Barajına ilişkin Ba-

yındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/217)

210. — Niğde Milletvekili Doğan Baran'ın, Niğde İli Ulukışla İlçesinde yapılması düşünülen İmrahor Göletine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/218)

211. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, üniversitelerde görev yapan akademik personelin yapılan kadro düzenlemesinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/219)

212. — Adana Milletvekili M. Halit Dağlı'nın, Mansurlu-Kozan karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/220)

213. — Adana Milletvekili M. Halit Dağlı'nın, Çatalan Barajından İmamoğlu Ovasına su getirecek olan tünelin ne zaman ihale edileceğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/221)

214. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, ülkemizdeki enflasyon konusunda IMF ve Dünya Bankasına verildiği iddia edilen teminata ve Dünya Bankasınca tarım sektörü için verilen kredinin kesildiği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/222)

215. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Fonundan konut yapı kooperatiflerine 1988 yılında verilen krediye ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/223)

216. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, Avrupa Ülkelerinde çalışan Türk işçilerinin ailelerinin parçalanmasını önlemek için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/224)

217. — Afyon Milletvekili Bak Durmaz'ın, 1988 yılında tedavi masraflarını ödeyemedikleri için hastanelerden kaçan veya borç senedi vererek taburcu olan vatandaşların borçlarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/225)

218. — Isparta Milletvekili Abdullah Aykon Doğan'ın, İstanbul ve Ankara illeri telefon rehberlerinin ITT Bilka A. Ş. tarafından basılacağı iddiasına ve bu şirket ile yapılan anlaşmaya ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/226)

219. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, İstanbul'da münteşir bir gazetenin 12.11.1988 tarihli nüshasında yeralan silah ticareti ile ilgili habere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/227)

220. — Bursa Milletvekili Abdulkadir Cenkçiler'in, koruma sahası olarak ilan edilen Fethiye ve Marmaris'te yapımlarına daha önce izin verilen tesislerin inşasının durdurulduğu iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/228)

7
KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

× 1. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/503) (S. Sayısı : 115) (Dağıtma tarihi : 3.11.1988)

2. — 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Ek Maddeler İlave Edilme-

sine; 647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve 10 Haziran 1949 Tarihli 5435 Sayılı Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/514) (S. Sayısı : 132) (Dağıtma tarihi : 28.11.1988)

3. — 1567 Sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/493) (S. Sayısı : 118) (Dağıtma tarihi : 7.11.1988)

4. — Danıştay Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/499) (S. Sayısı : 119) (Dağıtma tarihi : 8.11.1988)

5. — 6.1.1982 Tarih ve 2577 Sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/415) (S. Sayısı : 120) (Dağıtma tarihi : 9.11.1988)

6. — Malatya Milletvekili İbrahim Aksoy ve 20 arkadaşının, 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkındaki Kanunun 2 nci Maddesinin (A) Bendine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/53) (S. Sayısı : 121) (Dağıtma tarihi : 9.11.1988)

7. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan ve 8 arkadaşının, Türk Vatandaşlığı Kanununa Ek Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/26) (S. Sayısı : 122) (Dağıtma tarihi : 9.11.1988)

8. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, 3392 Sayılı Kanunun 65 inci Maddesine Bağlı 65 Sayılı Listeden İki Köy Adının Çıkarılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/43) (S. Sayısı : 123) (Dağıtma tarihi : 9.11.1988)

9. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, 2954 Sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Yasa Teklifi ile Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan'ın 2954 Sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 19 uncu Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/37, 2/61) (S. Sayısı : 124) (Dağıtma tarihi : 10.11.1988)

10. — 2762 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/410) (S. Sayısı : 127) (Dağıtma tarihi : 23.11.1988)

× 11. — Avrupa İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesine Ek 8 Sayılı Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/450) (S. Sayısı : 128) (Dağıtma tarihi : 23.11.1988)

12. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Seçimlerle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin XVIII inci Dönem Milletvekili Genel Seçimi Hakkında Kanunun 15 inci Maddesinde Öngörülen Cezanın Affına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/51) (S. Sayısı : 129) (Dağıtma tarihi : 23.11.1988)

13. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, 1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanununun 23 üncü Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Millî Savunma ve Adalet komisyonları raporları (2/29) (S. Sayısı : 130) (Dağıtma tarihi : 28.11.1988)

(×) *Açık oylamaya tabi işleri gösterir.*